LETO XI. ŠT. 2 (484) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 12. JANUARJA 2006

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO
www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Bratuž

Ob mesecu našega tiska

Že desetletja se meseca januarja s članki in raznimi pobudami spominjamo našega tiska in vloge, ki jo ima v naši skupnosti.
Kako pomemben dejavnik pri ohranjanju in razvoju slovenskega življa na Primorskem je bila in je še vedno tiskana beseda, nam pričajo celi letniki časopisov in revij, v času že odmaknjenih, ali pa dragocene in številne knjižne izdaje naših založb. To neprecenljivo bogastvo, ki zasluži vso našo pozornost, je tudi neizpodbiten dokaz našega obstoja in življenjske sile slovenskih ljudi, zlasti kulturnikov, politikov in gospodarstvenikov, ki so v preteklosti polagali temelje za napredek in ohranjanje našega bitja in žitja na tem ozemlju.
Slovenski periodični tisk na Primorskem se je začel razvijati v drugi polovici 19. stoletja, ko je v Trstu in Gorici izhajala vrsta časopisov. Nekateri so bili katoliško usmerjeni, drugi liberalno, nekateri so izhajali nekaj let, drugi za daljši čas. Med revijami je bila zelo znana Cvetje z vrtov sv. Frančiška, ki je izhajala 35 let. Med vrsto naslovov bi omenili še mesečnik Svetogorska Kraljica (1938, 1939), ki je bila v času prepovedi slovenskega tiska pod fašizmom edini časopis v slovenskem jeziku na Primorskem. Smel je izhajati dve leti zaradi štiristoletnice svetišča na Sveti Gori in je imel zelo pomembno vlogo v verskem in narodnostnem pogledu. Urejeval ga je in zanj veliko pisal msgr. Miroslav Brumat, pozneje urednik Slovenskega Primorca, predhodnika Katoliškega glasa.
V povojnih letih so se zadeve okrog našega tiska nekoliko normalizirale. Izhajati so začeli časopisi in revije, ki živijo že pol stoletja ali več in so danes prav tako aktualni kot nekoč, ker se stalno prilagajajo novim razmeram in potrebam. Med katoliško usmerjenimi naj poleg našega lista omenimo še tržaško revijo Mladika in otroško revijo Pastirček v Gorici. V Benečiji že več desetletij izhaja kulturno verski list Dom, mnogi zamejci pa radi prebirajo tudi slovenski katoliški tednik Družina. V Trstu izhaja verski mesečnik Vestnik, na Koroškem pa verski list Nedelja.
Zaustavimo se še posebej pri našem tedniku. Kakor je znano, je v današnji obliki nastal pred desetimi leti, ko sta se združila tržaški Novi list in goriški Katoliški glas in postala Novi glas. Kot že oba predhodnika temelji Novi glas na vrednotah krščanstva, slovenstva in demokracije. Čeprav ni, kot goriški italijanski tednik Voce Isontina, škofijsko glasilo, daje velik poudarek verski vsebini in verskemu dogajanju v svetu ter na Goriškem in Tržaškem. Razume se, da obravnava raznoliko tematiko: od politike in kulture do družbenih in drugih vprašanj. Namenjen je širšemu krogu bralcev in redno obiskuje rojake po svetu, zlasti po Evropi ter Severni in Južni Ameriki. V Novem glasu se oglašajo tudi bralci iz oddaljenih krajev in celin. Naš tednik je vključen v italijansko združenje katoliških tednikov (FISC). Njegovi predstavniki se udeležujejo skupnih srečanj, ki potekajo v raznih italijanskih mestih in deželah. Vse to kaže na razvejano in bogato delo naših urednikov, novinarjev in številnih sodelavcev. Hvaležni smo bralcem in naročnikom, ki so listu naklonjeni in ga zvesto prebirajo.

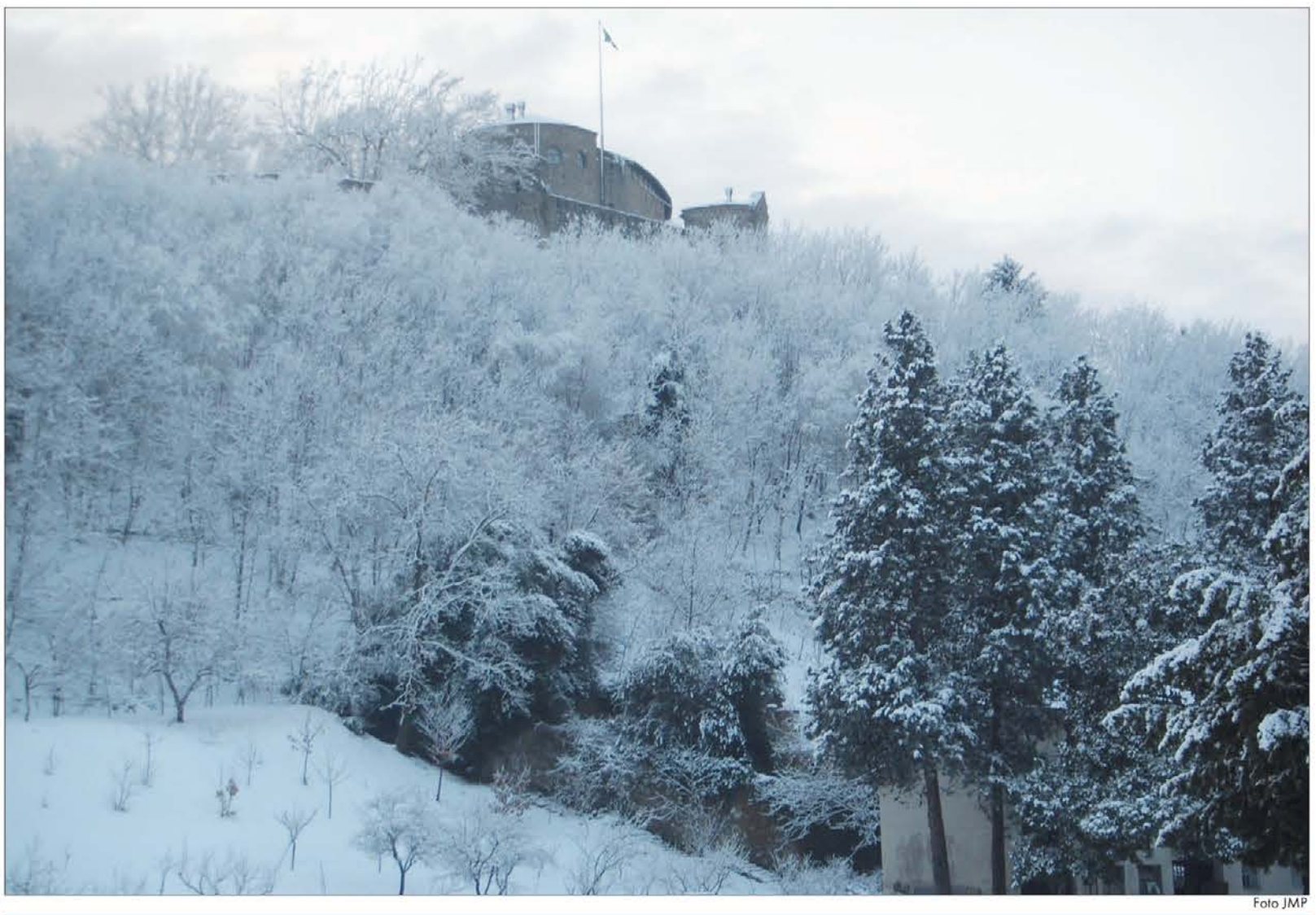

Foto JMP

Že 44. Dan emigranta v Čedadu

"Izboljšati moramo naše stanje in utrditi zgrajeno!"

V gledališču Ristori v Čedadu je bil na praznik Sv. treh kraljev, v petek, 6. t.m., popoldan že 44. Dan emigranta, kot slovenske organizacije na Videmskem imenujejo svoj ponovoletni družbenopolitični, predvsem pa kulturni praznik, na katerem so se tudi letos zbrali Beneški Slovenci in njihovi prijatelji iz Italije in Slovenije, ki sta jih iz Republike Slovenije prišla uradno pozdravit podpredsednik Državnega zbora RS Vasja Klavora in državni sekretar RS za Slovence po svetu in v zamejstvu Zorko Pelikan.
Pesmi, glasba, življenje Slovencev Videmske pokrajine je bil podnaslov letošnjega dneva emigrantov, praznika Beneških Slovencev, ki nosi ime po težkih časih, ko so takoj po drugi svetovni vojni slovenski ljudje zapuščali Nadiške in druge doline Beneške Slovenije, da bi odšli v svet s trebuhom za kruhom. Za Božič so Beneški Slovenci iz tujine prihajali domov in prav v emigrantsvu ima svoje korenine največji beneški praznik slovenske kulture.
Da danes ni več tako, sta v svojih nagovorih podčrtala tako v imenu Slovencev Videmske pokrajine prof. Beppino Crisetig, kot tudi edini slovenski senator v Rimu Miloš Budin, ki sta bila slavnostna govornika letošnjega Dneva emigrantov.
Miloš Budin je v svojem nagovoru podčrtal predvsem velike uspehe Beneških Slovencev, ki so sad temeljitega dela in privrženosti slovenski, a ne samo slovenski, kulturi, saj Benečani živijo na stičišču furlanske, italijanske, nemške in slovenske kulture. Benečanom je senator Budin čestital, jim zaželel v novem letu uspehov, a si obenem tudi zaželel, da ne bi prišlo do realizacije mednarodnega električnega daljnovoda, proti kateremu se že nekaj časa borijo domačini, ker so mnenja, da ga ne potrebujejo.
Beppino Crisetig je analiziral stanje Beneških Slovencev danes in dejal, da italijanska država v minulem letu ni naredila veliko za spoštovanje njihovih pravic, a da so Beneški Slovenci z doseženim, predvsem pa z dvojezično šolo v Špetru, zelo zadovoljni, kajti, tako Crisetig, "leta in desetletja prehojene poti kažejo, da smo naredili velike korake naprej, čeprav ne moremo biti zadovoljni z razvojem naših dolin in z vse težjimi znaki zapuščanja našega teritorija. Prav zato ne smemo zaspati, ampak moramo še bolj zavihati rokave in delati za skupnost, da izboljšamo našo situacijo in da še bolj utrdimo, kar smo zgradili."
Prof. Crisetig je še dejal, da je za dosego tega potrebno "delati skupaj, da si pomagamo drug drugemu, tudi če nismo vsi enakih misli. Prav je, da so med nami razlike, zakaj vsak človek misli s svojo glavo in misel vsakega od nas je bogatija za nas vse. Toda v skupnem delu je in bo moč našega naroda."
Prof. Crisetig je v nadaljevanju govora še povedal, da so Beneški Slovenci veseli dvojezičnih tabel, kot si je v svojem govoru tudi zaželel tesnejšega obmejnega sodelovanja, ker to pomeni, da so si ljudje ob meji vedno bolj blizu, kajti, tako Crisetig," s poglabljanjem sodelovanja s Slovenijo bogatimo in širimo našo lastno kulturo, krepimo in razvijamo naš jezik in utrjujemo našo zavest.
Prof. Beppino Crisetig se je Sloveniji javno zahvalil za pomoč, za skrb in podporo, a je tudi dodal, da bo največ odvisno prav od Beneških Slovencev samih, kajti Benečani morajo obdržati tako svoja narečja in se vedno znova učiti slovenskega jezika.
Dan emigranta v Čedadu je bil v znamenju kulture, ki so jo s pesmijo in gledališko igro obogatili sami Beneški Slovenci.

/ stran 2
Jurij Paljk

PROSLAVA OB 60-LETNICI NAŠIH TEDNIKOV IN 10-LETNICI NOVEGA GLASA

Slovesnost bo v konferenčni dvorani na gradu v Devinu v četrtek, 26. januarja 2006, ob 18. uri.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

Pogovor

Goriška občinska odbornica Mara Černic o dvojezičnih osebnih izkaznicah in čezmejnem sodelovanju 3

Pogovor

Novi predsednik SSO Drago Štoka o novih smernicah, sodelovanju in dejavnosti krovne organizacije 3

Slovenska manjšinska koordinacija

Zakaj nimamo predstavnika?

Predsednik Slovenske manjšinske koordinacije Rudi Pavšič je Zorka Pelikana, državnega sekretarja v Uradu za zamejce in Slovence po svetu pri predsedniku vlade, obvestil, da se pričakovanja manjšinske koordinacije, da bi v nastajajočem Svetu RTV dobil mesto tudi predstavnik manjšine, niso uresničila.

V tem smislu je Pavšič predstojniku Urada posredoval pismo, ki ga je Slomak naslovil pristojnim vladnim in parlamentarnim sogovornikom ob nastajanju novega zakona. V njem je bilo podčrtano, "da krovne organizacije Slovencev iz Hrvaške, Madžarske, Avstrije in Italije si prizadevajo, da bi se vse bolj uveljavljal pojem skupnega kulturnega prostora, in to na vseh ravneh družbenega življenja. V tem smislu je primerno, da tudi medijski prostor začuti potrebo in deluje v tem smislu. To velja še posebej za tiste medije, ki imajo nacionalni "domet".

V zvezi z novim zakonom o RTV je Slovenska manjšinska koordinacija mnenja, da bi se učinkovito uresničevanje skupnega kulturnega prostora pokazalo tudi v dejstvu, da bi predstavnik(i) manjšine, združeni v Slomak, polnomočno postal(i) izraz Sveta RTV in da bi bila ta prisotnost opredeljena tudi v zakonu."

V naslednjem tednu bo Državni zbor izbral 16 članov novega programskega sveta RTV, druge člane imenujeta italijanska in madžarska narodna skupnost, Predsednik Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter zaposleni v javnem radiotelevizijskem zavodu. V pismu državnemu sekretarju, si predsednik koordinacije prizadeva, "da bi se kljub skoraj nemogočim časovnim rokom poiskala rešitev, da bi predstavnik SLOMAK-a dobil mesto v Svetu RTV. To bi omogočilo, da bi v tej pomembni sredini tudi Slovenci, ki živijo v sosednjih državah, lahko prispevali svoje poglede in ocene pri soustvarjanju politike slovenskega nacionalnega radija in televizije."

Papežev atentator izpuščen na prostost

Turško sodišče je odobrilo izpustitev turškega državljana Mehmeta Alija Agce, ki je 13. maja 1981 na Trgu sv. Petra neuspešno poskušal izvesti atentat na papeža Janeza Pavla II. Vzroki dogodka so po skoraj 25 letih še vedno oviti v skrivnost, saj - pravijo - Agca še vedno ni povedal vse resnice. "Sivega volka", ki je odslužil svojo kazen, naj bi po mnenju njegovega odvetnika izpustili sredi tega tedna. 47-letnega pripadnika desničarske teroristične organizacije so Turčiji izročili leta 2000, potem ko je več kot dvajset let preživel v zaporu v Italiji in je bil naposled pomiloščen.

Rusko-ukrajinska energetska kriza

Za sedaj bomo še imeli plin

Dne 1. januarja letos, ob 10. uri, je ruski koncern Gazprom prekinil dobave naravnega plina ukrajinskim porabnikom. Posledični padec pritiska v magistralnih plinovodih, ki vodijo v Evropo, je občutila večina držav srednje Evrope - pa tudi mi v Italiji -, saj dobra četrtina naravnega plina, ki ga EU uvaža iz tujine, prihaja prav iz Rusije, in to preko plinovodov, ki prečkajo Ukrajino. Rusko-ukrajinska energetska kriza se je zaključila v noči med 3. na 4. januarjem, ko sta Moskva in Kiev dosegla sporazum.

Vodstvo Gazproma se je odločilo za tako skrajno odločitev zato, ker se po eni strani Ukrajina ni hotela sprijazniti z novo ceno, ki jo je ruski monopolist od nje zahteval za leto 2006, dalje pa tudi zato, ker je Kijev Moskvi - posredno pa tudi nam - grozil s prekinitvijo toka sibirskega plina na Zahod. Problem med bivšima zaveznikoma je izviral predvsem iz dejstva, da je doslej Kijev ruski plin plačeval po stari ceni $50 za tisoč kubičnih metrov, medtem ko naj bi ga odslej plačeval po tržni ceni, ki trenutno znaša $230. Da so se v Moskvi odločili za tako drastično spremembo cene, je bilo odvisno predvsem od dejstva, da se je Gazprom naveličal pošiljati v Ukrajino dodatne količine plina zato, da bi kompenziral tiste, ki so stalno "izginjale" v prehodu čez ukrajinski teritorij. Drugi element, ki je prispeval, da je do odločitve Gazproma vendarle prišlo, pa je bil bolj politične narave. Po t.i. "oranžni revoluciji" se je namreč v Ukrajini na oblast povzpela vlada, ki ima do svojega vzhodnega soseda zelo negativen pristop. če torej v Kijevu zavračajo zavezništvo z Moskvo in se za pomoč in sodelovanje raje obračajo v Bruselj - še bolj pa v Washington -, v imenu česa naj bi jim torej Rusi obdržali "prijateljsko ceno" $50?

Juščenkova vlada si verjetno ni mislila, da bo Gazprom resnično udejanjil grožnjo prekinitve dobav, ki jih Ukrajina prejema preko glavnih plinovodov. Vedela je namreč, da bi tak poseg imel negativne posledice za večino zahodnih kupcev ruskega plina in verjetno je računala na to, da si v Moskvi ne bodo upali tvegati izgubo ugleda zanesljivega dobavitelja, ki ga uživajo na Zahodu vse od časa SZ. Očitno pa se je uštela.

Viktor Juščenko

Evropske države, ki uvažajo ruski plin preko Ukrajine (t.j. Slovaška, Češka, Avstrija, Italija, Slovenija, Hrvaška, Madžarska, Srbija in delno tudi Nemčija in Francija), so padec pritiska občutile, saj je med ponedeljkom in torkom do cilja prišlo 20-40% manj plina, kot je bilo predvideno (pri nas v Italiji - 25%). Delno je tako močan padec bil odvisen od posega Gazproma (15%), delno pa zaradi tega, ker si je po prekinitvi dobav Kijev pridržal pravico obdržati 15% plina, namenjenega nam.

Kriza se je nazadnje končala s kompromisom. Od 1. januarja 2006 prodaja Gazprom Ukrajini svoj plin po tržni ceni, ker pa bo za prodajo ruskega plina skrbela družba, ki trguje tudi s srednje - azijskim plinom (ki je cenejši od ruskega), bo konec koncev Kijev uvoženi plin plačeval po srednji ceni $95.

Če se nazadnje bodisi Rusi kot Ukrajinci zdijo zadovoljni, to ne velja za nas v Evropi. Odmevnost, ki jo je kriza imela po naši celini, je namreč prisilila voditelje EU, da so se prvič po energetskih krizah sedemdesetih let resno zamislili oz. soočili z dejstvom, da je gospodarstvo prav vseh evropskih držav vse bolj odvisno od zunanjih dobaviteljev energetskih virov. Nekoč je to veljalo samo za nafto, danes enako velja tudi za naravni plin. Trenutno, izhoda iz te situacije ni. Kratkoročno lahko EU skrbi le zato, da bi na območjih, od katerih prihajata nafta in plin, politična situacija ne degenerirala (in to velja tudi za odnose med Rusijo in Ukrajino), dolgoročno gledano pa je skrajni čas, da se Evropa konkretno odloči za investicije v razvoj novih virov energije, ki jo bodo lahko osvobodile od zunanje odvisnosti.

Erika Hrovatin

V pričakovanju volitev aprila 2006

Italija v kritičnem obdobju

Ko je na parlamentarnih volitvah junija 2001 desnosredinska naveza Dom svobočin pod vodstvom gospodarskega mogotca Silvija Berlusconija močno utrdila svoj položaj, so mnogi napovedovali, da si premagana levosredinska opozicija še dolgo časa ne bo toliko opomogla, da bi lahko ogrozila nasprotnika in resno računala, da ga nadomesti pri vladnem krmilu. Kazali so se tudi znaki, da bo gospodarski razvoj v državi šel na roko vladi, ki je v svojem volilnem programu obljubljala povečanje blagostanja, zaposlenosti in znižanja davkov. A zgodilo se je po pregovoru: Človek obrača - Bog pa obrne. Temeljna pričakovanja se niso uresničila tudi zaradi spremenjenih razmer v svetu po znanem terorističnem napadu v New Yorku (11. septembra 2001). Ta dogodek je namreč globoko posegel v politično in gospodarsko strategijo na vseh celinah sveta. Sklicujoč se na boj proti mednarodnemu terorizmu, je prišlo do vojaškega posega v Afganistanu in Iraku, pri katerem so imele odločilno besedo ZDA, tako da je bila OZN nekako potisnjena v ozadje, čeravno je ta organizacija prva poklicana, da skrbi za ohranjevanje miru in varnosti v svetu.

V ta vrtinec je bila tako ali drugače potegnjena tudi Italija, ki je iz solidarnosti do ZDA in v pričakovanju, da se bo stanje v Iraku kmalu normaliziralo, poslala tja nekaj tisoč svojih vojakov, da tam pomagajo vzdrževati varnost med civilnim prebivalstvom. Ker se razmere v Iraku stalno zapletajo, namesto da bi se normalizirale, italijanska vlada pod pritiskom javnosti in levosredinske opozicije išče način, kako bi se potegnila iz iraške "kaše". Pa tudi drugače Berlusconijeva vlada, gotova svoje samozadostnosti, se ni trudila vzpostaviti z levosredinsko opozicijo normalno politično dialektiko, temveč jo je stalno arogantno izzivala. Tudi na gospodarskem področju ni znala ubrati prave smeri, tako da si je oddaljila celo podjetniške kroge, ki so jo na volitvah vidno podprli. Po drugi strani pa je parlament ogromno časa in energij uporabil za obravnavanje zakonskih ukrepov v očitno korist nekaterih "posameznih prijateljev", vpletenih v raznovrstne spore s sodnimi oblastmi, namesto da bi sistematično urejal probleme splošnega značaja, pomembne za široke sloje prebivalstva , ob konstruktivnem iskanju konsenza tudi opozicijskih sil. Tako se je predsednik vlade Berlusconi spomnil., da je ljudem obljubil splošno znižanje davkov. Sami njegovi zavezniki so ga prepričevali, da spričo kritičnega stanja v gospodarstvu se država ne more odpovedati znatnemu delu dohodkov, če ne želi klestenja postavk finančnega proračuna. Delno znižanje neposrednih davkov na dohodke pa kljub napovedim ni dalo zagona gospodarstvu, nasprotno, povečale so se tako cene življenjskih potrebščin kakor tudi cene socialnih storitev krajevnih ustanov, ker je državni proračun le - tem znižal zadevne prispevke. Kupna moč šibkejših slojev prebivalstva se je tako dejansko znižala ob že itak skromnih dohodkih.

To nelagodje se je očitno pokazalo ob volitvah za obnovo več deželnih uprav, pokrajin in občin. Desnosredinski Dom svobočin je doživel znaten osip glasov in izgubo vodenja številnih krajevnih uprav. To je povzročilo nelagodje pri nekaterih vladnih strankah, ki so zahtevale drugačen pristop vlade pri reševanju občutljivih vprašanj, zlasti onih socialne narave. Prišlo je tudi do delnih sprememb v sestavi vlade, a predsednik Berlusconi si je kljub temu zagotovil vodilni položaj v koaliciji tudi pri izpeljavi bližajočih se volitev.

Po drugi strani so prav v zadnjem času izbruhnili na dan razni finančni škandali v zvezi z nekontroliranim delovanjem italijanskega bančnega sistema, tako da je moral na koncu odstopiti sam ravnatelj osrednje državne banke Antonio Fazio. Slednji je, kot kaže, ščitil nekatere banke, ne da bi prišle v sklop kake tuje, to se pravi evropske banke. V zadevne operacije se je, kot kaže, vpletel tudi bančni zavod UNIPOL, ki je odraz politične stranke Levih demokratov, tako da ne manjka snovi za polemike in obtoževanja. Sodna preiskava še poteka.

V tem dokaj razburkanem ozračju se bližajo volitve za obnovitev parlamenta, ki so napovedane za prihodnji 9. april.

Alojz Tul

S 1. strani

"Izboljšati..."

Poleg podpredsednika DZ RS Vasje Klavore in šefa Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorka Pelikana, ki je za STA izrazil veselje nad doseženim v Beneški Sloveniji, a je tudi dodal, da "Beneškim Slovencem v novem letu vošči veliko dobrega in jim želi še več uspehov", so RS zastopali tudi obmejni župani, generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, medtem ko je prisotne kot gostitelj pozdravil župan Čedada Attilio Vuga, v imenu deželne vlade Furlanije - Julijske krajine pa je bil prisoten odbornik za kulturo Roberto Antonaz in vrsta drugih slovenskih in italijanskih politikov, predvsem pa predstavnikov kulturnega življenja, prav tako pa sta v Čedadu bila tudi predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji, za SSO dr. Drago Štoka in za SKGZ Rudi Pavšič.

Marjan Bevk je z Beneškim gledališčem zrežiral veseloigro Orkester. Priredbo besedila Jeana Anouilha je pripravila domačinka Marina Cernetig, božično uglašene slovenske pesmi pa je zapel zbor Rečan iz Beneške Slovenije.

Povejmo na glas

Energija ali medsebojna odvisnost

Nekajdnevna napetost med Rusijo in Ukrajino je nedvomno razkrila kar nekaj stvari. Pustimo ob strani ne ravno prijazne politične odnose med državama, kjer izvedenska mnenja zatrjujejo, da se Moskva zlepa ne bo odpovedala vplivu na Kijev, o čemer zgovorno priča priložnostna izjava Putinovega glasnika: "Ukrajina je glava Rusije". Mnogo bolj presenetljivo, če že ne kar osupljivo, je prepoznanje, kako je velik del Evrope odvisen od ruske dobave zemeljskega plina, oziroma kako npr. Italija surovine za svoje potrebe skoraj v celoti uvaža: zemeljskega plina za več kot 80%, in sicer četrtino iz Nizozemske, dobro tretjino iz Alžirije in drugo dobro tretjino iz Rusije. Skoraj v enaki meri sta od ruskega plina odvisni Nemčija in Francija, da ne govorimo o državah nekdanjega socialističnega tabora, ne nazadnje o tistih iz nekdanje Jugoslavije, med njimi tudi Slovenije. Verjetno se v javnosti številnih držav več kot toliko ni vedelo, ali pa se ni imelo v zavesti, kako pomenljiva je mreža plinovodov, saj ni zanemarljiv podatek, da ruski plin prihaja v Italijo preko Ukrajine in Slovaške pri Trbižu oziroma pri Gorici. Goriški vstop je t.i. slovenski krak, se pravi, da je naše obmejno območje še kako strateško pomembno in sploh ne obrobno.

Več kot otipljivo je dejstvo, da je energija, še posebej zemeljski plin in nafta, vse bolj pomembna in naravnost nepogrešljiva dobrina, okrog katere se bodo politični interesi vse bolj stopnjevali z možnostjo tudi vojaških zaostritev. Mirno lahko rečemo, da bo pričetek novega tisočletja potekal prav v takšnem ali drugačnem osvajanju energetskih virov, kar se je pokazalo na Bližnjem vzhodu. Te dni je nekdo spomnil, da so Združene države Amerike s Carterjevo doktrino že leta 1980 opozorile, da je Bližnji vzhod eden od sestavnih elementov ameriške nacionalne varnosti. Rusija seveda ni Bližnji vzhod in še manj Irak in tu torej ne bo mogoče z vojaškim posegom zaščititi zahodnih interesov. Zato je slej ko prej še kako priporočljivo, da čimprej sprejmemo medsebojno odvisnost kot tisto izhodišče, brez katerega se bo tekma za zadoščanje vse večjih energetskih potreb lahko še močneje prevesila v uporabo sile. Na Kitajskem je danes 10 milijonov avtomobilov, bistven pa je podatek, da jih je bilo le dobro leto nazaj pol manj.

Plinovodi in naftovodi so že prepredli svet in dobavljajo nepogrešljivo energijo v vse smeri, tudi iz osrčja ruskega velikana in iz muslimanskega sveta, niti razviti zahod ne more več živeti zgolj iz sebe. Sicer pa, kaj je v tem slabega? Medsebojna povezanost še ni nikakršno zlo, ljudje in narodi ne živimo le zase. In ker torej ne moremo živeti le zase in smo drug od drugega odvisni dobesedno, zavestno sprejmimo dogovarjanje in iskreno upoštevanje drugih kot temelj urejanja skupne prihodnosti. Brez tega temelja tvorno sobivanje ni možno, brez tega temelja bi odprli vrata nesmiselnemu medsebojnemu izničevanju.

Janez Povše

POGOVOR Drago Štoka

Ločimo pristojnosti vsake manjšinske komponente

Novo leto, novi predsednik Sveta slovenskih organizacij. Kaj bi želeli, da bi novo leto prineslo naši slovenski manjšini?

Naši manjšini privoščim veliko stvari, predvsem to, da bi ostali vedno zreli, kot smo bili po vseh izkušnjah, ki smo jih prestali: mislim namreč na izkušnje, ki smo jih imeli po drugi svetovni vojni, na Londonski memorandum, na Ozimski sporazum. Stvari so se bliskovito spreminjale vse do leta 2001, ko smo dobili zaščitni zakon št. 38, ki pa je žal še vedno na mrtvi točki. Ne bi vedel, kdo ima za ta zastoj 'zaslugo' oz. kdo je za njegovo ne-udejanjanje 'kriv'. Menim pa, da je napočil čas, ko se mora Italija končno oddolžiti naši manjšini in ji priznati to, kar ji pripada. To si želi tudi sama Evropa, saj skuša položaj vseh manjšin urediti s pravnega vidika s pragmatičnimi in dejanskimi posegi. Edino italijanska država to politiko zavira. Razlog je treba verjetno iskati v dejstvu, da je v Italiji na oblasti desnica; če bo pa zmagala leva sredina, upamo, da se bo naš položaj razpletel v pozitivno smer. Italija je sicer že od svojega nastanka stremela po asimilaciji raznih etničnih skupin, ki so bile prisotne na njenem ozemlju. Ta težnja obstaja še danes in marsikdo tako na levici kot na desnici si želi, da bi naša manjšina podlegla asimilaciji, vendar je ta nevarnost dandanes nemogoča, saj imamo Slovenci v Italiji oz. F-Jk dobro podlago za preživetje, ne glede na zaščitni zakon. Pomislimo le na to, kje vse smo Slovenci aktivni: na kulturnem, na športnem področju. Zavedam se, da nas je žal malo, vendar problem upadanja rojstev je splošni evropski pojav. Kljub temu smo Slovenci žilavi, delavni, trdni: prepričan sem, da imamo vso prihodnost pred sabo. Sestav našega slovenskega prebivalstva se je v vseh treh pokrajinah naše dežele zelo spremenil: nismo več to, kar smo bili pred 30 ali 40 leti: tedaj so nas italijanski nacionalisti zmerjali, češ da smo narod mlekaric in kmetov. S časom pa se je naše družbeno tkivo korenito spremenilo: danes smo narod izobražencev, tehnikov, zelo dobro organiziranih obrtnikov.

S kakšnimi občutki sprejemate funkcijo predsednika Sveta slovenskih organizacij?

Po pravici rečeno, se za mesto predsednika nisem potegoval. Tako se je pač zgodilo. Sicer sem zadovoljen. Kar nekaj let sem že v pokoju, se pravi, da imam na voljo kar nekaj prostega časa. Dokler zdravje še drži, je prav, da se posvetim temu, čemur sem se posvečal že v svojih mladih letih: skupnosti, v kateri živim. Ko sem bil imenovan za predsednika, sem se tudi morebitnih težav nekoliko zbal. Na srečo pa se tolažim z dejstvom, da takšnih problemov, kot jih je imela Glasbena matica pred mojim predsedovanjem, v tem novem položaju ne bo. Zdaj si bom pač zavihal rokave in s siceršnjo dozo diplomacije skušal rešiti vitalne probleme naše manjšine. Stalno pa si bom prizadeval za ohranitev naše narodne zavesti na tem koščku zemlje!

Čisto z osebnega gledišča: kaj vam pomeni Svet slovenskih organizacij?

Bil sem med pobudniki pri ustanovitvi SSO-ja skupno s pokojnim Kazimirjem Humarjem na Goriškem in Jožetom Peterlinom na Tržaškem ter z beneškimi duhovniki (Pirtičem, Lavrenčičem, Pasqualejem Gujonom). Glede geneze SSO bi rad omenil tudi Damjana Paulina in Marija Maverja. Tedaj sem bil deželni svetnik SSk v deželnem svetu. Želeli smo vzpostaviti organizacijsko povezavo društev, ki so in še danes slonijo na določenih idejnih postavkah (slovenstvu, krščanstvu, demokratični zavesti), ker je takrat velo drugačno politično ozračje kot danes: ena sama zveza je zase zahtevala mo-

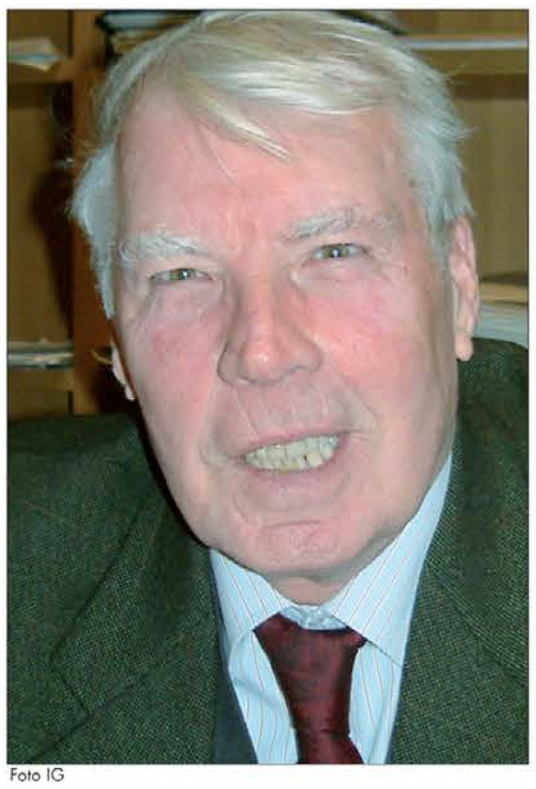

Foto IG

nopol. To se nam ni zdelo primerno in zato smo ustanovili našo zvezo. Gotovo smo si bili z SKGZ-jem v vsem nadaljnjem obdobju konkurenčni - če se lahko tako izrazim. Razmere so se v letih spremenile in imamo pred seboj druge probleme, za katere je treba najti primerne rešitve.

V čem menite, da se bo vaše predsedovanje razlikovalo od prejšnjega, ki ga je dolga leta opravljal Sergij Pahor?

Nima se kaj dosti razlikovati. Sergiju Pahorju gre veliko priznanje, da je iz nekega kriznega položaja naravnal SSO na pravo smernico. Njemu gre tudi zasluga, da je znal vzpostaviti primerno sodelovanje s sorodno krovno organizacijo SKGZ, pri čemer je vsaka organizacija razpolagala s svojo avtonomijo. Podlaga, na kateri bom deloval, je zato dobra. Glede določenih vprašanj pa bomo menda začeli novo poglavje: mislim namreč na odnos do političnih strank, v prvi vrsti do Slovenske skupnosti.

Po vašem imenovanju za predsednika SSO ste odstopili od funkcije predsednika SSk.

Tako je. Takoj po imenovanju sem telefoniral deželnemu tajniku SSk, Damjanu Terpinu, ker nisem hotel, da bi se ti dve funkciji krili. Nemogoče je jahati dva konja. Sedaj je prav, da se posvetim zgolj SSO-ju. SSO ima gotovo prvenstveno navezo s SSk. SSO je narodno obrambna prosvetna organizacija, medtem ko je SSk narodno obrambna politična organizacija. Priporočljivo je zato, da se med obema dejavnikoma vzpostavi dobra naveza, saj je v zadnjih časih ta odnos nekoliko šepal. To razmerje je treba popraviti, drugače bo nastradala celotna narodna skupnost. SSO ima gotovo svoje pristojnosti in naloge - med katere sodi tudi plodno sodelovanje s SKGZ -, nikakor pa ne gre pozabiti na bližino s SSk. Drug problem pa zadeva odnos SSO do drugih strank, v katerih so prisotni zamejski Slovenci: tudi to poglavje bomo morali upoštevati v luči zamejske politične stvarnosti. Le čas bo pokazal, če smo izbrali pravo pot.

Kako menite, da bo vaša dolgoletna izkušnja na političnem prizorišču vplivala na vaše delovanje kot predsednik SSO?

Povedal bi, da pravzaprav izhajam iz kulturnih krogov. že kot študent sem bil predsednik študentskega kulturnega kluba in Radijskega odra, kjer sem se preizkusil tudi kot režiser. To mi je bilo v veliko veselje, čeprav me je nato pot vodila v politično areno. Taki politiki pa ne bi pripisal običajnega predznaka, saj sem si politiko vedno razlagal kot delovanje v prid naši narodni skupnosti. V sebi sem vedno čutil neko poslanstvo. Ravno zato je bil prehod iz politike na položaj predsednika SSO neboleč. Gotovo pa se še moram docela vživeti v delovanje na prosvetnem in kulturnem področju. Lahko bi zato povedal, da se vračam 'v mlada leta'.

Ali obstajajo po vašem mnenju določeni pogledi oz. stališča, ki ste jih kot predsednik politične stranke včeraj imeli in ki danes ne ustrezajo več vaši novi funkciji?

Pri meni ne bo nikakršnega sprenevedanja. Kar mislim, to povem. Cilji mojega predsedovanja so troji: negovanje trdne vezi s Slovenijo, kar ne pomeni, da se bom pri svojih postavkah odrekel kritični presoji glede vedenja matične domovine do naše manjšine; gojenje krščanskih vrednot, ki so danes v Evropi še kako aktualne in sodijo v dednost naše stare celine; prepričanje v zavest demokratičnih vrednot. Vse te vidike bi gotovo prepojil s smislom za mero in omiko: človek ne sme nasilno nastopati s svojimi stališči, vedno mora upoštevati mnenje sogovornika. Politika v ožjem pomenu besede je danes zame stvar preteklosti, saj sem se že vživel v novo vlogo.

Katerih težav se najbolj bojite?

Rad bi, da bi bile vsem jasno določene pristojnosti, ki pripadajo vsaki organizaciji, tako SSO kot SKGZ, kot SSk, kot seveda predstavnikom drugih strank. To nerazumevanje večkrat privede do nepotrebnih sporov: probleme lahko včasih rešimo s kančkom več dialoga, razumevanja in potrpežljivosti, ne pa z javnimi polemičnimi nastopi. Svoje predsedstvo vidim predvsem v luči takega postopanja, se pravi v iskanju tega, kar nam je skupnega, in ne tega, kar nas ločuje: kot predsednik SSO bom skušal to nalogo pošteno izpeljati; glavno pa je, da bom tudi sam znal ločiti pristojnosti vsake komponente, tako politične kot civilne narave.

/ stran 9

Igor Gregori

POGOVOR Mara Černic

"Če se hoče, se tudi naredi..."

Dr. Maro Černic, odbornico za našo narodno skupnost in za čezmejne zadeve pri goriški občinski upravi, smo zaprosili ob začetku novega leta za krajši pogovor, na katerega je rada pristala, tudi zato, ker je tik pred Novim letom bila sama v središču pozornosti, ker je lahko slovenskim prebivalcem goriške občine naznanila, da bodo odslej lahko tudi v Gorici imeli dvojezično osebno izkaznico.

Kako ste zadovoljni z "božičnim darilom", kot ste sami poimenovali veselo vest o dvojezičnih iz Rima?

Zelo sem zadovoljna z "božičnim darilom", ki je prišlo iz Rima. Minilo je par mesecev, od kar imajo slovenski občani možnost pravilnega izpisa slovenskega imena na elektronskih izkaznicah, in takrat res nisem mislila, da bomo tako hitro uredili celo zadevo o dvojezičnih papirnatih osebnih izkaznicah. Za nas, goriške Slovenke in Slovence, je to res izjemen korak na poti naše enakopravne uveljavitve in nastopanja v javnem življenju.

Naše dvojezične osebne izkaznice dokazujejo, po domače rečeno: "da, če se hoče, se naredi". V tem trenutku se ni mogoče izgovarjati (kakor dela tržaška občinska uprava), da ni zakonskih osnov oz. tehničnih pripomočkov za uveljavitev in uresničitev pravic Slovencev v Italiji. Zakonska osnova obstaja, in to sta zakona 482/1999 in 38/2001, predsedniški dekret za izvajanje zakona 482 in ministrska okrožnica glede intepretacije in apliciranja 8. člena zakona 38/2001 (8. člen obravnava uporabo slovenskega jezika v odnosu do javne uprave). In obstajajo tudi tehnični instrumenti (v današji informacijski družbi skoraj že nenadomestljivi), ki nam omogočajo, da lahko občina izdaja dokumente v slovenščini, kar delajo že nekaj let slovenske kraške občine in občina Bocen. Naslednji korak so seveda dvojezične elektronske osebne izkaznice. Še nobena občinska uprava ne razpolaga z njimi oz. občina Gorica je celo na boljšem, kar se tiče pravilnega izpisa lastnih imen, ker npr. v Bocnu problem pravilnega izpisa nemških imen na elektronskih izkaznicah ni še rešen.

Veseli smo bili vašega imenovanja za občinsko odbornico, a bi vas radi prosili, da našim bralcem in nam vseeno poveste, kakšno je vaše delo. Radi bi vedeli, kaj lahko konkretnega storite za našo narodno skupnost kot občinska odbornica, ko se pa ve, da ste brez listnice, če se smemo tako izraziti?

Moje delo na občini ima dve osrednji potezi. Ena poteza ali usmeritev je zelo malo oprijemljiva in opredeljiva in sega na področje medčloveških odnosov in relacij. V zadnjih letih smo Slovenci vidno in konkretno prisotni na občini: v odboru, v občinskem svetu, med uradniki. Z našim delom in nastopanjem na vseh ravneh dajamo pečat delu uprave in obenem uveljavljamo naše pravice. Moje delo, kakor predstavnica in zastopnica slovenske narodne skupnosti, sega na vsa področja, za katera je občinska uprava zadolžena. Konkreten primer je dvojezična osebna izkaznica oz. matični dokumenti, zaradi katerih tesno sodelujem z odbornikom Demartinom, drug primer je lahko zadeva Jeremitišča, ki sodi v resor javnih del, itd. To delo sloni pretežno na ravni odnosov - razmerij, ki jih ustva-

Foto JMP

rim s svojimi sogovorniki. Sloni tudi na zaupanju, ki ga imajo do mene, do mojega pristopa k stvarem in seveda sloni tudi na moji sposobnosti prepričanja drugih o potrebi in nuji po sprejetju določenih odločitev. Torej konkretno bom sledila vsem tistim argumentom, ki so v tem trenutku prioriteta za našo narodno skupnost: rešitev sedeža slovenske srednje šole I. Trinko, izdelava končne variante regulacijskega načrta za Jeremitišče, spremljanje napredovanja javnih del in seveda razvoja industrijske cone v Štandrežu, obeležitev 100. obletnice rojstva pesnika S. Gregorčiča. Med te teme sodi tudi vprašanje Trgovskega doma, ki ga je treba razčistiti in rešiti. Ob tem so me različne komponente naše manjšine opozorile na številna nerešena in pomembna vprašanja, za katera preverjam in ugotavljam možne rešitve (npr. slovenske jasli).

Druga poteza mojega dela na občini v resorju za slovensko narodno skupnost je izrazito tehničnega značaja. Prioritete na tem področju so: uveljavitev, urejanje ter utrditev pravice Slovencev do uporabe slovenščine v odnosih z občino in torej razvoj slovenskega urada na občini, izdajanje osebnih izkaznic, anagrafskih potrdil itd. tudi v slovenščini, prevod različnih občinskih aktov v slovenščino. Ob teh neposrednih storitvah je kar nekaj zakulisnega dela. Med osrednje cilje sodi seveda možnost uporabe slovenščine tudi na nastopih svetnikov v občinskem svetu. Prepričana sem, da je bilo res veliko narejenega do danes in še bomo naredili, samo vztrajati moramo. Proces, ki smo ga sprožili Slovenci v okviru Brancatijeve uprave, je zahteven in dolgotrajen. Zavedati se moramo, da ne bomo rešili vseh vprašanj do jutri in da zato moramo razmišljati in se pripraviti na prihodnjo mandatno dobo, za katero moramo doseči vsaj enakovreden rezultat na politični ravni, ker samo tako razpolagamo z resnično pogajalno močjo.

Kdaj bo prišlo do dejanskega tesnega sodelovanja med obema občinama na Goriškem, pa čeprav se zavedamo tudi mi, da sta vsaka v svoji državi? Občutek namreč imamo, da je bilo doslej podpisanih veliko protokolov in namer, a stvarnost je le drugačna, če se ne more priti niti do skupnega aparata za magnetno resonanco, mar ne? Vaš komentar.

Torej čezmejno sodelovanje. Krasna tema in seveda zahtevna. Odbornik za čezmejno sodelovanje je kakor minister za zunanje zadeve: usklajuje interes dveh držav z interesi znotraj lastne države. Kar se tiče sodelovanja med občinami je zelo podobno. Jasno moramo imeti pred sabo, kateri je končni cilj našega čezmejnega sodelovanja. Cilj občine je, da nudi celo serijo storitev svojim občanom in skrbi za usklajen in uravnotežen razvoj prostora in družbe. Ta cilj bomo dosegli čez 15 let, mogoče. Za to moramo delati. Seveda "razmišljanje" občine je vedno in predvsem osredotočeno na lastni teritorij in na lastne občane - niti po strukturi niti po upravni ureditvi ni občina nastrojena, zato da gleda preko in čez sebe. Proces premostitve meje, ki ga vodita že leta uspešno civilni družbi na obeh straneh meje, se razvija na institucionalni ravni drugače, ker ga pogujejo različni faktorji: politični, finančni, upravni . V letih sedemdeset in osemdeset sta občini izpeljali velikanske skupne infrastrukturne projekte: mejni prehod Štandrež - Vrtojba, mejni prehod na Erjavčevi cesti oz. Škabrijelovi ulici, Osimsko cesto. Osimski sporazumi so bili pravna osnova za čezmejno sodelovanje in državi sta prispevali tudi velike finančne vsote za realizacijo teh projektov.

Upravitelji se danes spopadamo z drugačnim pravnim okvirjem in drugačnimi finančnimi pogoji in političnimi dinamikami. S pravnega vidika danes občine lahko samo podpisujejo protokole, pisma o namerah in podobne akte. Ne smejo in ne morejo sprejemati mednarodnih obvez (osnova le - teh je tudi finančna podlaga). Uokvirjanje nekega projekta v strukturo Interregov - tj. instrumenta, ki ga je Evropska unija oblikovala zato, da bi uresničila čezmejno sodelovanje je ena možnih poti sodelovanja. Projekt, ki je finansiran v sklopu Interrega, uživa poseben, pravni status, ne glede na nacionalne meje.

/ stran 9

Jurij Paljk

Naše navade

Kako smo praznovali Božič na Goriškem

Gorica je središče širšega območja, ki zajema Vipavsko, Soško dolino, Brda in delno tudi Kras. To je razpoznavno tudi iz običajev, ki so se ponekod ohranili, ponekod prilagodili mestni stvarnosti.

Tako nam je povedal Zdenko Vogrič, zastopnik starejše generacije slovenskih Goričanov in zbiratelj narodnega blaga.

V mojem otroštvu, v tridesetih letih, je bil Božič osrednji, predvsem družinski praznik, pravi naš informator. Priprave so zaposlile celo družino. Na podeželju je gospodar spravljal okoli hiše, v hlevu in po gospodarskih prostorih, ženski del družine pa po hiši, medtem ko je gospodinja skrbela za peko. Sveti večer je družina prebila ob ognjišču do odhoda k polnočnici.

Vigilija je bila nekaj magičnega. V Gorici smo s "špargerta" vzeli oglje ter z njim kadili in kropili po hišnih sobah, od kuhinje do spalnic. Kadil je oče, medtem ko je družina hodila za njim. Zato da je bil dim gostejši, smo v oglje dali posušene oljčne vejice, ki smo jih hranili od oljčne nedelje. Z oljčnimi vejicami smo tudi kropili.

Pred prvo svetovno vojno so predvsem v Brdih, pa tudi po domovih, kjer so kraljevala ognjišča, oglje jemali iz tega središčnega kotička. Na sveti večer so na ognjišču prižgali velik štor, ki je gorel skozi cele praznike. V Brdih se štoru pravi "čuja", drugod tudi čok ali božični panj. Zbrana družina je tako sedela ob ognjišču, gospodar pa je nalival vino iz buča in ni pozabil, da je z njim pokropil tudi čujo. Šlo je za neke vrste prilagojeno obliko čaščenja ognja.

Zdenko Vogrič

Za otroke je bilo posebno imenitno, če je priletaval sneg. In so modrovali: "Sneg, če pade v božični noči, bodo dnevi poletni vroči".

Na vigilijo je vladal post, za Božič pa je bilo praznično tudi na mizi. Ob prvem mrazu so klali prašiče, da so bile shrambe založene s kolinami. Gospodinja je dala dobrote na praznično pogrnjeno mizo. Poleg močne juhe, hrena, kisle repe in praženega krompirja so bile na Goriškem znane mulce in mrkandele. Kot predjed in poslastica za popoldanske goste pa je bil "žuč" ali žolca, strjena želatinasta župa.

Krona božičnega kosila je bila gubanca, ki jo na Goriškem poznamo v obeh oblikah, prešnico iz listnatega in potico iz vstajenega testa. Mama je pekla več gubanc in pinc, ker smo jih jedli cele praznike, jih ponujali gostom in vsaj eno prihranili za praznik Svetih treh kraljev.

Poglavje zase je bilo božično drevo. Krašenje domov z zimzelenimi rastlinami izhaja iz prepričanja, da se v njih skriva življenjska moč. Smrečice so pred prvo svetovno vojno Goričani kupovali na Stolnem trgu, današnjem trgu Cavour, kjer so jih prodajali gorjani, prihajale pa so iz Trnovskega gozda. Bila je res lepa razglednica, prepoln trg zelenja, da je bil pravi gozd.

V povojnih desetletjih se je razširila navada, da se na Travnik postavi večja smreka, pod katero se idealno zberejo vsi Goričani. Na začetku je za drevo poskrbela občina, v zadnjih letih pa jo darujejo od drugod. Letos je npr. smreka, ki stoji v Spominskem parku, prišla iz Koroške kot Haiderjevo darilo, ob tej stoji tista na Travniku kot darilo novogoriške občine, od lanskega leta pa krasijo smreko pravzaprav cedro tudi na skupnem trgu pred železniško postajo.

V otroštvu smo drevesce krasili s piškoti, ki smo jih otroci rezali iz testa, z jabolki, pozlačenimi orehi, pomarančami, bombažnim snegom in barvanimi svečkami. V papirnici smo kupovali na trdo lepenko tiskane podobe svete Družine in jaslic, ki smo jih doma izrezati.

Pod drevescem pa je Božiček pripravil darila, čokolado, rožiče, dateljne, pomaranče.

VL

BOVEC Pesniški prvenec bogoslovca Marka Rijavca

Ko postaneš jaz, bom Ti

V dvorani bovškega župnišča je pred Božičem predstavil svoj pesniški prvenec z naslovom "Polna dlan zvezd" Marko Rijavec, bogoslovec in študent četrtega letnika teološke fakultete v Ljubljani.

Kot je povedal, so začele pesmi rasti in vreti iz njega še, ko se je šolal na škofijski gimnaziji v Vipavi, čeprav segajo njegovi pesniški in sploh literarni poganjki ter nagnjenost k poglobljeni zamaknjenosti v čase, ko je mamin klic preslišal, ker ga je glasneje nagovarjal nek notranji, še v otroštvu, tam sredi Vipavske doline, v Dornberku, kjer poet "zasejan v zemljo, se neba dotika...".

Korenine danosti dviganja dlani pod zvezde pa po mamini strani segajo tudi v njeno rojstno vas Drežnico, kjer se je ob počitnicah napil duha starega očeta Alojza Rakuščka, skladatelja, organista in zborovodje drežniškega cerkvenega zbora.

Prvič je prgišče njegovih zvezdic, iz njegove srčne dlani, zasvetilo v objavo v glasilu škofijske gimnazije Vipava "Iskrah". Da močno nagovarjajo poslušalca, je bilo jasno na literarnih natečajih in sedaj ob rednih objavah v glasilu Marijine kongregacije, "Virtuti & Musis" in širšemu krogu bralcev ponujene, v bolj znanih publikacijah. Ob izdaji njegovega prvenca pa mnogi pravijo: "Zvezde so nam vrnile Gregorčiča, ki hrepeni po njih". "Zato obupno Ti kličem: Pridi! / Ko prideš vame in postaneš jaz, bom Ti./ In vedno boš z menoj, za vedno in povsod, moj Gospod!"

Z mladostnim žarom je poslušalcem z zvezdami dlani polnila recitatorka Medeja Kenda, dijakinja Klasične gimnazije Sv. Stanislava v Ljubljani, zven pa sta skušali iz njih zvabiti Medi Krpina in Meta Komac, učenki nižje glasbene šole v Bovcu. K prijetnemu počutju in doživetju večera gre zahvala tudi povezovalki Erni Wojčicki Germovšek in župniku Viliju Čušinu.

MM

Prerok Mohamed

Zapletena in nasprotujoča osebnost

Francoski zgodovinar in poznavalec bližnjevzhodnih jezikov in Etiopije Maxime Rodinson je pred nekaj leti napisal zanimivo delo z naslovom MOHAMED. Prevod te knjige je bil predstavljen na zadnjem knjižnem sejmu v Ljubljani. Knjigo je izdala založba Družina. Že nekaj let velja ugotovitev, da je ta knjiga neprekosljiv klasik med življenjepisi arabskega preroka. Z deli Maxime Rodinsona sem se srečal dvakrat. Prvič, ko je zagovarjala doktorsko tezo študentka zgodovine o Bližnjem vzhodu in ga je kar nekajkrat omenjala. Drugič pa pri razgovoru ob prevodu njegovega dela ETIOPIJA, ki ga pripravljajo v eni od hrvaških založb.

V knjigi MOHAMED se je avtor lotil Mohamedove zgodbe kot odličen francoski zgodovinopisec. Bralec bo ob knjigi zaznal, da je bil Mohamed edinstvena osebnost, prečudoviti za navadne ljudi, ki jih je kot prerok zbiral ob sebi. Prav to je posebnost te knjige. Takšnega, kot sem ga sam odkril, pravi Rodinson, in ga tudi opazil, ga podajam bralcem. Kot zgodovinar pa je avtor ostal v mejah, ki jih določa zahodna - evropska - zgodovinska stroka, ne pa orientalska zgodovinska stroka, zato je takoj zaprosil muslimane, naj ga ne obsojajo kot nevedneža in nepoštenjaka, čeprav je ateist! Kot posebnost naj takoj dodam, da se je Rodinson tudi tokrat "zavaroval" z osebnim prepričanjem, kar velikokrat dela, zato pravi: "Sem ateist in kot ateist, če se ateist potrudi, če pusti ob strani vsakršen prezir, vsakršen občutek večvrednosti, ker je ateist, tudi vsakršno obliko hlinjenja pa tudi čut večvrednosti, lahko razume in tudi dojame religiozno zavest. To dojemanje je vsaj tolikšno, kot je dojemanje umetnostnega kritika, da razume slikarja ali kiparja, očeta, da razume sina, zdravega človeka, da razume bolnega, upokojenega zgodovinarja, da razume sodobnega poslovneža... Prav zato sem kot ateist prepričan, da bo tudi katoliški vernik skušal razumeti našega junaka - Mohameda. Ni pa rečeno, da ga bo tudi popolnoma razumel!?"

V knjigi je prikazano dolgoletno zorenje preroka Mohameda, ob njegovih duševnih in duhovnih bojih, analiza njegovih mističnih izkušenj, niso pa niti prezrta prerokova razodevanja ob Koranu. Spoznamo pa tudi Mohamedovo naklonjenost pri nižjih in njegovo zavračanje pri višjih slojih. Predstavljen je kot zapleten človek, poln nasprotij, vendar s prepričljivo karizmo... Tako Rodinson med drugim sporoča: "Mohamed je bil miren in napadalen, pošten in hinavski, pogumen in bojazljiv, odkrit in dvoličen, žalitve je odpuščal, imel pa je v sebi tudi strahovito maščevalnost, nastopal je skromno, pa tudi oholo, bil je bister, v nekaterih potezah pa neverjetno omejen. Kljub vsemu temu je bila v njem neka moč, ki je v odločilnem trenutku iz njega naredila voditelja, ki je med redkimi možmi v zgodovini obrnil svet na glavo!"

To Rodinsonovo stališče velja tudi za razumevanje, ki je nujno potrebno med pripadniki različnih verstev. Poudariti je potrebno, da je notranje razumevanje lastne religije v izkušnji in praksi, kot jo doživlja vsak vernik, drugačno, kot razumevanje religije v okviru katere koli vede. Tu smo se dotaknili problema verskega dialoga: "Verski dialog je možen samo tedaj, ko smo sposobni stopiti iz svojega verskega okvirja (kalupa!) na področju razuma, in se s pripadnikom druge vere iskreno in ponižno soočiti, pa tudi srečati in pogovarjati kot enak z enakim, brez kakršnih koli privilegijev!!!"

Ko to dojamemo, lahko tudi bolje razumemo islam, o katerem trenutno govorimo, saj bomo ob preroku spoznali njegov nastanek, boje, pa tudi njegovo širjenje. Edino tako bo tudi kristjan sposoben spoznati preroka islama Mohameda v vsej njegovi človeški veličini in majhnosti. Še ta dopolnitev: "Mohamed ni bil niti satanska pošast, še manj najboljša stvaritev v zgodovini človeštva, kar velikokrat beremo, kot tudi ne slepar ali politični teoretik. Nekateri menijo, da ni bil niti mistik, gotovo ni bil takšen mistik, kot jih pozna krščanstvo, ob pazljivem branju knjige pa z lahkoto spoznamo, da ga je v življenju prevzel edino Alah - torej Bog! "

Kristjan ne bo nikoli prodrl v izkušnjo islama, ker je ta prihranjena muslimanom, mogoče pa bo vsaj malo razumel človeško stran islama, ko bo ob branju knjige sledil njegovemu nastajanju, širjenju, boju za obstanek, pa tudi stranpotem, ki jih islam na žalost ima.

Ob branju te knjige bomo vsaj malo razumeli človeško plat islama, kar pa zopet ne bo malo. Vsako živo vero ustvarjajo ljudje, ki tudi iz nje resnično živijo, tako je tudi z islamom.

Ambrož Kodelja

Evangelij

Viljem Žerjal

2. NAVADNA NEDELJA

1 Sam 3, 3-10.19; Ps 40; 1 Kor 6, 13c-15a.17-20; Jn 1, 35-42

Vsak poklic je od Boga. Še najbolj duhovni poklic.

Bog lahko kliče v svojo službo neposredno. Tak primer je v današnjem berilu. Duhovnik Eli, ki zaradi starosti ne more več opravljati službe v templju pred Gospodom, si je privzel mladega fanta, Samuela po imenu, da ga uvede v duhovniško službo. Z njim sta sicer že v tempeljski službi njegova dva sinova, Hofni in Pinkas. Ker se pa brezbožno vedeta, prisvajata si namreč najboljše dele daritev v čast Bogu, oče Eli pa ju ne svari in je zato sokriv njunega greha, bodo priklicali nase prekletstvo.

Bog tedaj pokliče mladega Samuela, da postane prerok in voditelj Izraelskega ljudstva (1 Sam 3-4).

Božji poklic se dogaja tudi posredno, po ljudeh. Tak je po večini primerov. Današnji odlomek, ki je vzet iz evangelija po Janezu, opisuje poklic prvih apostolov. Pri njih se je poklic začel pri hoji za Janezom Krstnikom. Ko Krstnik izreče o Jezusu, ki je šel mimo trojice: Janeza, Andreja in še enega, ki ga ne omenja po imenu, "Glej, Božje Jagnje!", opiše poklic Simona, ki ga je privedel k Jezusu brat Andrej.

Ti očividno niso alergični na vero, saj postanejo pozorni na "Božje Jagnje", ki ga omenja Janez Krstnik.

Družinsko in sobotno občestvo v sinagogi jih je tako oblikovalo v veri, da jih je, čeprav še neuke, pritegnilo in navdušilo za iskanje skrivnostnega moža, Jezusa.

Simon, t.j. Peter, bo ob čudežnem ulovu rib začutil osebno nevrednost za službo apostola (Jn 1, 29-42, 43-51; Lk 5, 8).

A končno je Jezus tisti, ki kliče, tudi po imenu (vv. 43-51). Toda nobeden ne more mimo osebne prizadevnosti, mimo iskanja Jezusa. Zato sprašujejo: "Rabi, kje stanuješ?" (Jn 1, 38). Jezus tudi danes odgovarja: "Pridite in boste videli!" (prim. Jn 1, 9).

Tam, kjer imajo veliko duhovnih, še posebej duhovniških in tudi ženskih duhovnih poklicev, kar velja v obilni meri za vzhodne evropske dežele, so tako povezani med seboj, da se samoumevno usmerjajo v duhovniško oz. redovno skupnost. Ponekod jih še danes preganjajo in osamijo v ječah prav zaradi strahu pred Bogom. Pri nas manjka mogoče skupna vera, ki naj bi oblikovala vesele, požrtvovalne in trdne poklice. Kajti razgovor izkušnje ter življenje v skupnosti, rodijo pogum, bistrijo pogled za služenje drugim. Ni pa nobena nevarnost za kako politično udejstvovanje ali celo prevratništvo. Je pa življenje Jezusa, ki je obljubil preganjanje in sovraštvo brez smisla. Tudi danes, kot nekoč, se duhovni poklici prečistijo po trpljenju ter po skupnem življenju po bogoslovnih semeniščih. Kjer po škofijah primanjkujejo duhovniški kandidati, skušajo škofje združiti po več mladih bogoslovcev iz različnih škofij v eno semenišče. Saj vera, še posebej duhovnika, ne sme postati samohodstvo.

Na prvem mestu naj bo lepo obhajanje evharistije, prejem sv. zakramentov, petje, skupna molitev ob določenih časih. Študij naj bo resen, a tudi šport in razvedrilo najdeta svoje mesto. Sem spadajo vaje za katehezo otrok, mladih, zaročencev itd.. Tudi začetno javno pridiganje uvaja v globlje umevanje Sv. pisma. Ne smejo manjkati razni krožki, kot npr. biblični, socialni. Nepogrešljiva je Marijina družba. V ta namen se od časa do časa priredi srečanje z drugimi bogoslovci, tudi z rožnim vencem v roki.

Ker se današnji čas ponižuje v panseksualizem, ki je postal nekak bog tega sveta (2 Kor 4, 4), sicer se bohoti že od izvirnega greha dalje, nas sv. Pavel v drugem berilu bodri, naj se borimo za čistost telesa. S tem gradimo tempelj Svetega Duha. Apostol pravi: "Poveličujte Boga v svojem telesu" (1 Kor 6 ,12-20). Telesa imenuje Kristusove ude in tempelj Svetega Duha. Določena so namreč za vstajenje (1 Kor 6, 14.15.19).

Jezus kliče v svojo službo različne može. To pomeni, da Bog išče in sprejema vsakega človeka, čeprav si apostol sam izbere, jih tesa in pripravlja za oznanjevalce Božjega kraljestva. Zanje moli, a pričakuje tudi sodelovanje z naše strani, še najprej našo molitev in ponižnost (Mr 3, 13 nss; 6, 7; Lk 10, 2).

Na praznik Kristusovega krsta je Benedikt XVI. podelil zakrament sv. krsta desetim otrokom

Odločen "ne" kulturi smrti in "da" življenju!

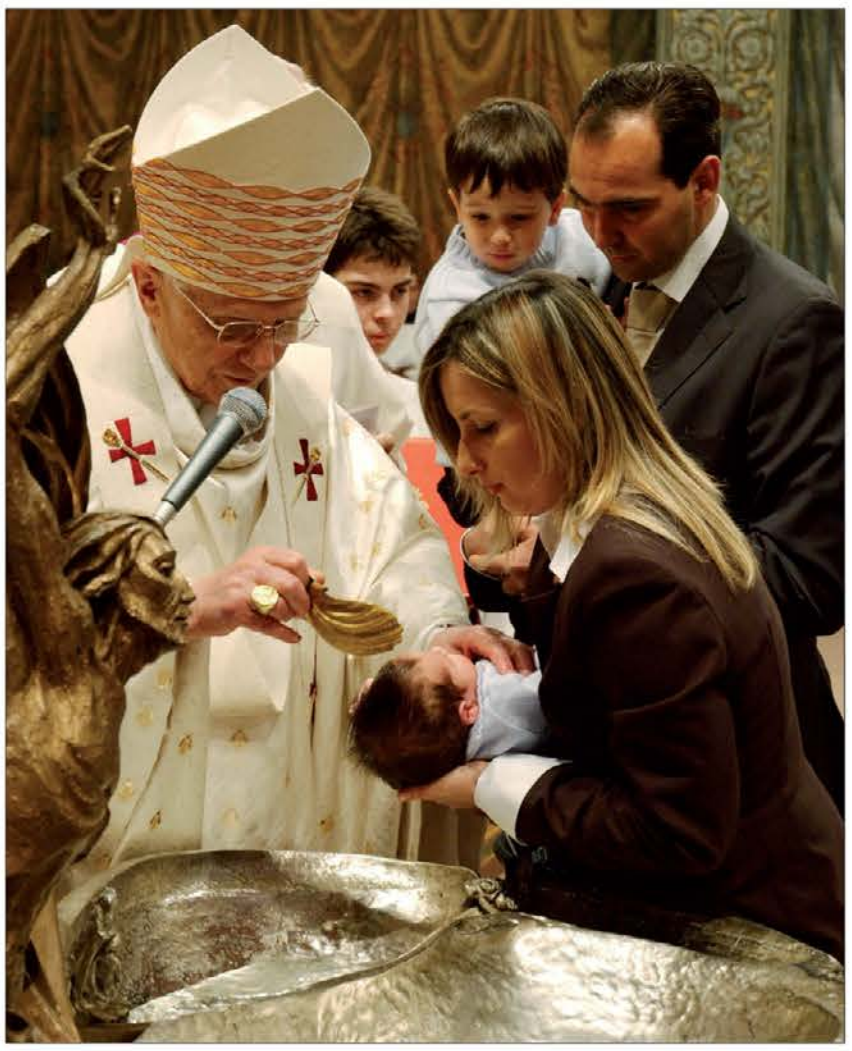

"Krst pomeni reči 'da' velikemu daru življenja" in obenem odkloniti "napad smrti, ki se pojavlja pod krinko življenja." Te besede je spregovoril sveti oče Benedikt XVI. prejšnjo nedeljo, 8. januarja, ko je kot papež prvič krstil deset dojenčkov: pet deklic in pet dečkov. Krst otrok na praznik Kristusovega krsta v reki Jordan je bil za Janeza Pavla II. od vsega začetka njegovega papeževanja prava tradicija, ki jo je nemški papež očitno rad ohranil.

Ratzinger je tokrat v svojem nenapisanem nagovoru poudaril, da je v našem času nadvse potrebno reči "ne" dominantni kulturi smrti. "Ta 'protikultura' se pojavlja npr. v mamilih, v begu iz stvarnosti, v iluzornem svetu, v varljivi sreči, ki se pojavlja v laži, prevari, krivičnosti, v preziru bližnjega in solidarnosti ter odgovornosti do revnih in trpečih; pojavlja se v spolnosti, ki postaja zabava in nima nič kaj opraviti z odgovornostjo, ki postaja popredmetenje človeka, tako da ni več oseba, ampak postane predmet, sredstvo trgovanja." Takemu življenju, je še povedal papež, "ki je v resnici le sredstvo smrti, želimo reči 'ne', kajti gojiti želimo kulturo življenja." In krst pomeni prav "velik da življenju, Kristusu, zmagovalcu nad smrtjo", pa tudi "da živečemu Bogu, občestvu znotraj Cerkve, v kateri Kristus je živeči Bog in prihaja v naše vsakdanje življenje." Obličje Boga, pravzaprav "vsebina kulture življenja" je vidna, se izraža v desetih božjih zapovedih: te same po sebi "niso prepovedi, ampak vizija življenja: so privolitev Bogu, ki daje smisel - prve zapovedi; privolitev družini - četrta zapoved; privolitev življenju - peta zapoved; privolitev odgovorni ljubezni - šesta zapoved; privolitev solidarnosti, družbeni odgovornosti in pravičnosti - sedma zapoved; privolitev resnici." To je "filozofija življenja in kultura življenja, ki postane konkretna in uresničljiva, če smo združeni s Kristusom," je povedal sveti oče.

Papež se je z nežnostjo obrnil na prisotne otroke in dejal, da je vsak od njih s krstom postal član skupine prijateljev, ki ga ne bodo nikdar zapustili, "ne v življenju ne v smrti". Ta "družina je namreč Božja družina, ki nosi v sebi obljubo večnosti." Biti v družbi Božje družine, je nadaljeval sv. oče, "pomeni biti v občestvu s Kristusom, ki je življenje in daje večno ljubezen... Ljubezen in resnica sta vir življenja, življenje brez ljubezni pa res ni življenje."

Opoldne, pred molitvijo Angelovega češčenja, se je Benedikt XVI. z okna svojega urada obrnil na zbrano množico in posvetil nekaj misli vsem kristjanom. "Krst združuje kristjane vseh veroizpovedi. Če smo krščeni, smo vsi Božji otroci v Jezusu Kristusu, našem učitelju in Gospodu. Devica Marija naj izprosi, da bomo vedno bolje doumeli vrednost našega krsta in da bomo lahko z vrednim življenjem pričali o njem."

DD

Pomembni medvojni zapisi (3)

Narodnoosvobodilni boj v dnevniku Rudolfa Klineca (1943-1945)

Do prvega resnega soočenja vipavske duhovščine s partizansko stvarnostjo v novih razmerah je prišlo ob nastanku goriške "fronte" in ob velikem ljudskem shodu v Ajdovščini, na katerem je bila podana izjava o priključitvi Primorske k Jugoslaviji. septembra 1943. Ponesrečen in nedomišljen spopad neenakovrednih nasprotnikov - nepripravljeni in lahko oboroženi partizani na eni strani in oklepne nemške enote na drugi strani - je med drugim botroval velikemu številu padlih in ranjencev. Vipavski duhovniki so vstajnikom ponudili duhovno oskrbo in tako prišli v stik z najvišjim partizanskim vodstvom na Primorskem (dr. Jože Vilfan, dr. Aleš Bebler in France Bevk). Na mitingu v Ajdovščini 17. septembra, kamor so bili povabljeni tudi duhovniki, so partizanski govorniki na veliko udrihali čez belo gardo (vsi, ki niso za OF, so belogardisti in to zlasti goriška trojka dr. Janko Kralj, Polde Kemperle in msgr. Mirko Brumat), čez kralja Petra, čez sredino, ki moti ljudstvo, češ da še ni čas. Ko je kriški župnik Andrej Simčič hotel spregovoriti o deležu primorske duhovščine v dobi fašizma, so mu postavili pogoj, da mora izrecno obsoditi belo gardo in sredino in iz tega, seveda, ni bilo nič.

Farovž v Velikih Žabljah, kjer je stanoval msgr. Klinec (foto JMP)

Sprejeli pa so colskega župnika Jožeta Petriča, ki se je prostovoljno ponudil, da gre za vojaškega kurata na goriško fronto in mu celo oskrbeli motor. Svoje razmišljanje Klinec zaključuje: "Tako se je izvršila proglasitev vključitve Primorske v Veliko novo Jugoslavijo ... Ako bo na božji podlagi, bo srečna. Ako bo Bog temelj, bo blagoslovljena. Bog bodi z našim narodom, z našo novo državo! Bog pomozi!" (Z.z. 17.9.1943)

Kmalu pa je nastopil trenutek resnice, ko se je bilo treba odločiti. Ranjeni in umirajoči partizani, ki so bili v veliki večini verni, so potrebovali duhovno pomoč. Kot mož načel je zasnubljeni dr. Klinec partizanski komandi jasno povedal, da noče s svojim duhovniškim delom podpirati nobene ideologije, ampak biti izključno dušni pastir, kakor tudi duhovnikom naroča nadškof Margotti. Obstajala pa je velika nevarnost: "Voditelji OF bodo skričali, da je primorska duhovščina stopila na njihovo stran, da sodelujemo s komunisti, da je celo neki doktor kanoničnega prava njih vojaški kaplan ... Imeli bomo nove Mikuže" - piše zaskrbljeni dr. Klinec (Z.z. 21.9.1943). Po posvetu z dekanom Novakom je bilo sklenjeno, naj se od dr. Vilfana zahteva pismena izjava, da se imena in duhovna pomoč duhovnikov ne uporabljajo v propagandne namene in ne vpregajo v partizanski voz. Če že duhovnik ne more preprečiti pogube, vanjo tudi noče pehati. Načelo, da "žrtve morajo biti", ni sprejemljivo za duhovnika.

Prav tako se ni mogoče sprijazniti s prakso, da se ječe po zaslugi VOS-a polnijo z obdolženci, da so mnogi že usmrčeni kot izdajalci in belogardisti, da strašna revolucionarna psihoza povzroča prelivanje slovenske krvi. Na Vipavskem je dodatno grenilo razpoloženje dejstvo,da se je komanda partizanskih enot v urah nemškega divjanja zaradi partizanskega izzivanja umaknila (za ljudi zbežala!) na Čaven in v Trnovski gozd. Nemočno ljudstvo pa je plačevalo račune.

Duhovnik deli usodo ljudi in tako je moral konec septembra 1943 dr. Klinec drugič v zapor v Gorico, to pot zajet s skupino faranov od nemške soldateske kot "Partisanenpfaffe". Ko se je končno le vrnil, je mogel na lastne oči oceniti posledice nemškega pustošenja, obenem je ugotavljal, da spričo potokov krvi ljudje ne marajo več slišati o partizanih, ker da je bilo njihovo početje otroško, nezrelo, noro. Nadaljuje z ugotovitvijo: "Naši griči so napojeni s krvjo, naše doline so posejane z gomili brez križev, naše oči so rdeče od solz!" In se vprašuje: "Svoboda bo, toda kdo jo bo užival?" (Z.z. 12.10.1943).

/ dalje
Franc Kralj

Kratke

Dr. Anton Jamnik ljubljanski pomožni škof

V nedeljo, 8. januarja, je bilo v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja škofovsko posvečenje dr. Antona Jamnika. Za novega ljubljanskega pomožnega škofa ga je 15. novembra lani imenoval papež Benedikt XVI. Škof Jamnik si je za svoje geslo izbral svetopisemski izrek: "Vi ste moji prijatelji" (Jn 15,14). Glavni posvečevalec škofa Jamnika je bil ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran, škofa soposvečevalca pa sta bila prefekt kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja msgr. dr. Franc Rode in predsednik Slovenske škofovske konference, mariborski škof msgr. dr. Franc Kramberger. Slovesnosti so se udeležili vsi slovenski škofje, apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello in nekateri škofje iz Hrvaške in Avstrije; prisotnih je bilo več kot 200 duhovnikov ter veliko ljudi, ki so napolnili stolnico. Obred škofovskega posvečenja se je začel po evangeliju: papeško listino je v latinščini prebral ap. nuncij, v slovenščini pa škof Andrej Glavan. Nadškof Uran je v nagovoru orisal življenjsko pot novega škofa; v smislu praznika Jezusovega krsta je nagovor končal s trditvijo, da tudi za novega škofa veljajo Očetove besede: "Ti si moj ljubljeni sin, nad teboj imam veselje". Nadškof je nato novemu škofu zastavil vrsto vprašanj, ob katerih je škof Anton izpovedal vero in pripravljenost služiti Kristusu. Po litanijah Vseh svetnikov je sledil glavni obred posvečenja s polaganjem rok, posvetilno molitvijo, maziljenjem in izročitvijo evangeljske knjige. Novi škof je prejel še druga znamenja škofovske službe: prstan, mitro in pastirsko palico, nakar ga je nadškof Uran popeljal na škofovski sedež. Od tega trenutka dalje je mašo vodil novi škof.

36. katehetski simpozij

Ljubljanski nadškof msgr. Uran kot predsednik Slovenskega katehetskega urada vabi vse sodelavce pri oznanjevanju, naj se udeležijo letošnjega katehetskega simpozija, ki bo potekal pod geslom Evangelij oznanjati ali poučevati? Potekal bo od 22. do 27. t.m. v Celju, od 5. do 11. februarja pa na Mirenskem Gradu. Prijave za Celje sprejemajo do 18. t.m. na naslovu: Dom Sv. Jožef, Plečnikova 29, 3000 Celje, tel. 03-548-37-04, el. pošta: dom.sv.jozef@rkc.si; za Mirenski Grad pa do 30. januarja na naslovu: SKU, Poljanska 2, 1000 Ljubljana, tel. 01-434-72-88, el. pošta: sku@rkc.si.

"Župnikov Božič"

1. *Ker sem še na okrevanju v Gorici, sem napisal kratko mesečno "Srečanje" (župnijski list) s primernimi obvestili in voščili zlasti s priloženo fotografijo komenskih jaslic, ki so bile na tradicionalni božični razstavi; na njej izstopa kraška kolona z zaprtimi betlehemskimi vrati, pred katerimi sedita na tleh Jožef in Marija ter čakata, da bi se odprla tudi "vrata naše duše". - Pa še slika smučarja, ki obišče revno Sarajevčanko z darovi Karitas.*

2. *Obisk šolske mladine s petjem, glasbo in voščili; tudi od Vincencijeve konference z darovi bolnim duhovnikom.*

3. *Na božični večer pa posamezna "bolniška" srečanja s primernimi pesmimi v slovenščini, furlanščini, nemščini in italijanščini. Težko bolnemu sobratu sem zapel znano "Tu scendi dalle stelle", ki jo je sprejel z vedno bolj odprtimi očmi in z nasmehom.*

4. *Na sveti božični dan sem somaševal v Nabrežini in med kratko pridigo zapel (z revnim glasom): "Dete rajsko, Dete sveto... pridi k nam, saj trde jasli v mrzlem hlevu Ti imaš." Po maši pa rokovanje pred oltarjem z voščili, poljub malega Jezusa iz štalice ter darovi zvestemu cerkvenemu zboru ter čestitke za velike jaslice.*

5. *Ob prazniku sv. Štefana, prvega mučenca, smo obiskali v Ajdovščini grob "mučencev" naše družine, čeprav bi se rad udeležil božičnice v stolnici in v Štivanu.*

6. *Dva dni po Božiču nas je obiskal goriški nadškof s svojim nasmehom in pogumno besedo. Ko sem mu povedal, da sem kljub mrazu obiskal Nabrežino in spovedoval ter maševal za Božič, je želel, da mu zapojem "Dete rajsko, Dete sveto..." in je še sam sodeloval.*

7. *Ob zasneženih vaseh in planinah je še lepše praznovanje Božiča zlasti za mladino, ki bo pred novim letom preživela skupno versko-kulturno srečanje zlasti na Bledu in v Milanu ter Medjugorju.*

8. *Vsem, ki ste prebrali to božično pismo, voščim res srečno novo leto, pa z Bogom preživeto! In najlepša hvala!*

Bogomil Brecelj

Bližnje volitve

Silvan Primosig: Slovenca na čelo goriške Pokrajine!

Slovenska skupnost je zaradi razprtij znotraj goriške Marjetice predlagala svojega moža. Na predhodnih volitvah, ki bodo v nedeljo, 29. t.m., za izbiro osebe, ki naj postane uradni kandidat leve sredine na volitvah za naslednika predsednika Brandolina, bomo torej Slovenci poklicani, da oddamo svoj glas za Silvana Primosiga. Briški vinogradnik je sprejel vabilo SSk, da se poteguje za to važno imenovanje. Primosig je dejansko edini kandidat iz Gorice, ki se postavlja proti ostalim prvakom s Tržiškega, in edini predstavnik zmerne sredine v levosredinski zavezi, saj ostali izhajajo iz vrst bivše PCI. Zato bodo Primosiga po vsej verjetnosti podprli vsi tisti goriški zmerni krogi, ki tokrat po lastni krivdi nimajo svojega predstavnika.

Goriška Marjetica se je že z zanimanjem odzvala na predlog SSk, naj podpre Primosiga v imenu Gorice, in se s tem oddaljila od izbire vodstva, ki se je podvrglo DS. Podporo kandidatu SSk je javno že izrekel prvi mož v goriškem mestu, župan Vittorio Brancati, ki se je dokončno sprl s stranko Marjetice in računa na podporo SSk pri prihodnji kandidaturi za ponovno izvolitev na županskem mesto.

Prejeli smo

Primarne volitve ali potrdilni referendum?

"Volitve, kakor jih jaz pojmujem, pomenijo možnost izbire. To velja tudi za primarne volitve, sicer to ne bi bile volitve, ampak bi temu lahko rekli potrdilni referendum.

Morda je bilo tako tudi mišljeno, saj smo lahko kar nekaj mesecev spremljali dogajanja glede priprav na spomladanske volitve za obnovo pokrajinske uprave na Goriškem.

V začetni fazi sploh ni bilo govora o primarnih volitvah, ki bi jih lahko izvedli sočasno s primarnimi volitvami za glavnega kandidata leve sredine na vsedržavni ravni. Nepotrebne in nesmiselne bi bile, je bilo slišati takrat, saj je bilo itak že vse odločeno.

Kot volilcu mi tak odnos ni všeč. Prepričan sem, da nisem edini in to sem, z določenim zadovoljstvom, spoznal na dveh ali treh srečanjih Foruma.

Primarne volitve za izbiro kandidata leve sredine (in ne potrdilni referendum) končno bodo. Izbirali bomo lahko med štirimi kandidati. Lahko bi jih bilo še več, zakaj pa ne, če smo v demokraciji? Zelo verjetno se bom volitev tudi udeležil. Podprl pa bom kandidata, ki me bo kot človeka in občana upoštevaval, ki mi bo prisluhnil, ki me bo prepričal s stvarnim in jasnim programom.

Ker je slovenska narodnostna skupnost, h kateri se prištevam, v prejšnjih dveh mandatih plebiscitarno podprla levosredinskega kandidata Brandolina, ki je na čelu pokrajine dokazal, posebej v odnosu do Slovencev, da njegove besede niso bile prazne obljube, za kar se mu osebno zahvaljujem, upravičeno pričakujem, da bo predsedniški kandidat, ki bo izšel iz primarnih volitev, na mesto podpredsednika, imenoval predstavnika slovenske narodnostne skupnosti. To bi pomenilo nadaljevanje in nadgradnjo politike odprtosti, ki jo je v praksi izvajal Giorgio. Vsebina, ki poleg drugih elementov označuje politiko leve sredine.

Navsezadnje ne bi bila niti takšna novost, saj je vlogo podpredsednika pokrajinske uprave pred desetletji in v bistveno drugačnem ozračju že opravljal pokojni Marko Waltritsch. V današnjih razmerah, posebej na Goriškem, bi bilo to povsem naravno. Sicer si že mislim, kakšni bi utegnili biti izgovori in sprenevedanja, češ da je predlog vsekakor zanimiv in utemeljen, da pa prihaja ob neprimernem času. Ne brigajo me dosti dogovori, ki so bili že sprejeti v strankarskih ali drugačnih krogih in ki mi jih (kot občanu) vsak dan bolj zoprno vsiljujejo.

Taka so moja gledanja. Morda niso prav po modi (ali po vetru), a ne da se pomagati. Vem, da podobno razmišljajo tudi drugi. Upam, da jih bo vedno več."

Vlado Klemše

Lep dosežek goriške občinske uprave

V Gorici predstavili dvojezične izkaznice

Na posebni tiskovni konferenci so v četrtek, 5. t.m., v goriški občinski stavbi predstavili dvojezične osebne izkaznice, ki bodo odslej na voljo slovenskim prebivalcem goriške občine.

Foto JMP

To sredo, 11. t.m., so namreč v goriškem matičnem uradu pričeli z razdeljevanjem dvojezičnih osebnih izkaznic tistim, ki poprosijo zanje in v prihodnje jih bodo dali tistim, ki jih bodo hoteli; za razliko od osebnih izkaznic na Tržaškem pa so goriške v celoti v slovenskem in italijanskem jeziku, je na tiskovni konferenci povedala goriška občinska odbornica za čezmejne zadeve in za slovensko manjšino Mara Černic.

"Pravzaprav moramo povedati, da gre za pravo božično darilo, saj smo dva tisoč prvih natisnjenih dvojezičnih osebnih izkaznic prejeli iz Rima tik pred Božičem in resnici na ljubo moram dodati, da tega nismo pričakovali," je povedala odbornica Mara Černic, ki je skupaj s kolegom Mauriziom De Martinom, z občinskimi uradniki in z vsemi slovenskimi občinskimi svetovalci predstavila novo dvojezično izkaznico, za katero bodo odslej lahko povprašali vsi slovenski občani goriške občine.

Povedala je tudi, da so vse osebne izkaznice v Italiji tiskane v Rimu na italijanskem notranjem ministrstvu, ki jih potem pošilja po državi, in zato je bilo tik pred Božičem v Gorici med slovenskimi občinskimi svetovalci veselje veliko, ko so na goriški prefekturi dvignili anonimni poštni paket, v katerem je bilo dva tisoč osebnih izkaznic v italijanskem in slovenskem jeziku.

Mara Černic je tudi povedala, da bodo goriški občinski upravi z izdajanjem dvojezičnih izkaznic sledile druge občine, v katerih so slovenski ljudje, a ni vedela povedati, kdaj se bo to zgodilo, prav tako pa je tudi napovedala, da bodo v kratkem stekle priprave za dvojezično različico nove, elektronske oblike digitalne osebne izkaznice, ki bo tudi dvojezična.

"Gre za dolgotrajni postopek, a računalniški program za slovenske šumevce je že pripravljen in upamo, da bomo v prihodnje lahko izdajali tudi nove, digitalne osebne izkaznice, ki bodo tudi dvojezične," je dejala odbornica Černic, ki se je tudi javno zahvalila goriškemu županu Vittoriu Brancatiju in donedavnemu goriškemu občinskemu odborniku Damijanu Terpinu, ki ga je pred kratkim nasledila, kajti, tako Černic, "brez njihovega dolgoletnega truda bi se danes Slovenci ne veselili potrebne novosti, ki je samo kamenček več v izpolnjevanju zaščitnega zakona za našo narodno manjšino!"

ZUT

Duhovnija sv. Ivana v Gorici

Bogoslužni praznik Jezusovega krsta

Minulo nedeljo se je kot sklep božičnega časa pri Sv. Ivanu v Gorici v slovenskem pastoralnem središču obhajal bogoslužni praznik Jezusovega krsta.

Mašo so animirali otroci s pesmimi in s prošnjami za mir v družinah in po svetu. Po evangeliju je p. Mirko Pelicon blagoslovil številne otroke in namenil kratko misel njihovim staršem in ostalim vernikom. Povedal je, da je blagoslov dobra beseda, ki jo Bog nameni vsakemu."On nas gleda z dobrimi očmi," je še dodal p. Mirko.

Po maši so se otroci v spremstvu mlajših voditeljev odpravili v kinodvorano Kinemax, kjer so si ogledali risanko Kiriku. Risanka govori o otroku, ki najde moč globoko v sebi, da kljubuje čarovnici, ki želi hudo.

Med predvajanjem risanke je v cerkvi Sv. Ivana potekala razlaga Sv. pisma, ki jo je imel p. Mirko Pelicon. Poudaril je, v moči sv. Duha, da Bog po Kristusovem trpljenju na križu dosega ljudi na dva načina: preko kozmosa, ustvarjenega, ker stvarstvo nosi v sebi modrost Božjo, ter preko Cerkve in njenih zakramentov. Nihče ni izvzet izpred Njegove lepotne veličine, le na nas je svobodna, odgovorna in zavestna odločitev živeti dar Njegove ljubezni, ki postane tudi "naša" v odnosih, ki si jih drug drugemu deležimo. Po prihodu otrok iz kinodvorane je v Močnikovi dvorani pri Sv. Ivanu pričakala vse dobra "pastasciutta".

Zahvala naj gre vsem sodelavcem pastoralnega središča, podjetju Kinemax in vsem, res, zelo številnim vernikom, ki so v naši duhovniji pripomogli k lepemu duhovnemu in človeškemu doživetju praznika Jezusovega krsta.

Duhovnija Sv. Ivana

Iskrivi smeh na ustih vseh

Najboljše zdravilo proti zimskemu malodušju

O smo leto zaporedoma bo niz veseloiger ljubiteljskih gledaliških skupin pod šegavim motom Iskrivi smeh na ustih vseh odeval zimsko sivino v pisane mavrične barve in ogreval mrzle dni v predpustnem času. Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete sta tudi tokrat izoblikovala program, ki obsega štiri gledališka srečanja v družbi domačih ljubiteljskih igralcev, pa tudi izvajalcev iz bližnjih krajev Slovenije.

V veliki dvorani KCLB bo v letošnjem komedijskem kvartetu uverturo odigrala dramska skupina Žar, ki deluje tri leta pod okriljem univerze za tretje življenjsko obdobje društva Most iz Ajdovščine. V nedeljo, 15. t.m., bo prvič gostovala pri nas z izvirno komedijo Vesela ajdovska tržnica Ade Bačar, pred leti zelo uspešne voditeljice lutkovne skupine. Glavne protagonistke so branjevke. Zadnja nedelja v januarju (29.) bo izzvenela v malce bolj pikrih tonih. Dramski odsek PD Štandrež, naša najboljša zamejska ljubiteljska skupina, se bo predstavil z najnovejšim odrskim delom, Hamlet v sosednji vasi Iva Brešana, v režiji Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, od lanskega leta režijskega sopotnika štandreških komedijantov. V četrtek, 9. februarja, bodo učenci nižje srednje šole iz Doberdoba z igro Evgen pokazali, kakšno odrsko znanje so pridobili ob obiskovanju šolske gledališke delavnice, ki sta jo vodila režiser Emil Aberšek ter naš "stari" gledališki znanec Božidar Tabaj. Na tem četrtkovem večeru bo tudi slovesno podeljevanje nagrad natečaja Mladi oder, ki ga že vrsto let prirejata ZSKP iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta. Humorno štiriperesno deteljico bo dopolnil nastop gledališke skupine Bc iz Bovca, ki bo v nedeljo, 19. februarja, prikazal komedijo o zakonskih težavah Poročil se bom s svojo ženo avtorja Marjana Marinca v režiji Marije Gabršček in ob strokovni pomoči Marjana Bevka. Bovška skupina bo prvič naš gost.

Organizatorja srčno upata, da bo odziv na ta srečanja z gledališko ljubiteljsko poustvarjalnostjo boljši od lanskega, saj je prav, da gledalci s številno prisotnostjo nagradimo nastopajoče za njihov nesebični trud in požrtvovalnost.

IK

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 15. januarja 2006, ob 17. uri
Ada Bačar
VESELA AJDOVSKA TRŽNICA
REŽIJA ADA BAČAR
Dramska skupina Žar društva Most - Ajdovščina

- Nedelja, 29. januarja 2006, ob 17. uri
Ivo Brešan
HAMLET V SOSEDNJI VASI
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek PD Štandrež

- Četrtek, 9. februarja 2006, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
EVGEN
Gledališka skupina nižje srednje šole iz Doberdoba

- Nedelja, 19. februarja 2006, ob 17. uri
Marjan Marinc
POROČIL SE BOM S SVOJO ŽENO
Gledališka skupina Bc - Bovec

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Nastopila sta MePZ Štandrež in pevska skupina Musicum

Evropski božični motivi so zadoneli pod Kraljevimi freskami v Štandrežu

Foto DP

Kljub številnim božičnim koncertom, ki so se zvrstili ob letošnjih praznikih, se je v nedeljo, 8. januarja, vseeno zbralo res veliko ljudi v prostrani štandreški cerkvi na koncertu, ki je nosil naslov Evropski Božič. Nastopila sta domači mešani pevski zbor pod vodstvom Davida Bandellija in moška pevska skupina Musicum.

Uvodoma je priložnostni pozdrav in novoletna voščila prinesel predsednik Prosvetnega društva Štandrež, ki je večer organiziralo, Marko Brajnik. Omenjena zborovska sestava sta za to priložnost izbrala božične, predvsem ljudske melodije raznih evropskih narodov. Prevladovali so naši lepi slovenski božični motivi, udeleženci pa so lahko prisluhnili tudi pesmim v angleščini, nemščini, španščini in latinščini. Štandreški mešani zbor je med drugimi odpel rezijansko pesem o Sv. treh kraljih v priredbi Pavleta Merkuja in ljudsko božično iz Beneških dolin. Prav lepo se je s solističnimi vložki v beneški pesmi in angleškem napevu Remember izkazala sopranistka Alessandra Schettino. Fantje skupine Musicum so med petimi izvedenimi pesmimi zapeli tudi božično, ki jo je napisal mladi goriški skladatelj Patrick Quaggiato. Oba sestava sta na koncu skupno zapela - ob sodelovanju že omenjene solistke - nepogrešljivo Gruberjevo Sveto noč, in sicer v slovenščini, italijanščini, furlanščini in nemščini. Tako so še enkrat pričarali pristno božično vzdušje, kar je navdušeno občinstvo nagradilo s toplim aplavzom.

In memoriam

Vittorio Peri

Pred kratkim je v Rimu preminil ugledni Goričan Vittorio Peri, ki je svoje življenje posvetil proučevanju cerkvene zgodovine in kulturi nasploh. Rodil se je v našem mestu leta 1932. Po maturi na klasičnem liceju je študiral na Katoliški univerzi v Milanu in tam doktoriral leta 1955. Nekaj časa je poučeval na goriškem liceju Dante Alighieri ter se izpopolnjeval v Parizu in v drugih evropskih mestih. Nato se je nastanil v Rimu, kjer si je ustvaril družino in kjer se je povzpel do prestižnih položajev: bil je "scriptor graecus" v Vatikanski knjižnici, kot edini laik član mednarodne komisije za dialog med Katoliško cerkvijo in Pravoslavnimi cerkvami ter član papeškega odbora za zgodovinske vede. Predaval je cerkveno zgodovino na univerzi La Sapienza.

Čeprav je živel daleč od rodnega mesta, je bil vseskozi navezan na Gorico in na Goriško, kamor je redno prihajal in kjer se je udeleževal simpozijev, bil aktiven član Inštituta za družbeno in versko zgodovino in Inštituta za srednjeevropska kulturna srečanja, član uredniškega odbora revije Studi goriziani itn. Velik del svojih raziskav in študij je namenil naši deželi, zlasti zgodovini Ogleja, proučevanju furlanske kulturne identitete in manjšinam v Srednji Evropi. V svojih delih je obravnaval pomembne osebnosti, med temi tudi tržaškega škofa Luigija Fogarja, pa tudi čas, ko so po Evropi gospodovale diktature.

Za svoje pomembno in obsežno delo je Vittorio Peri leta 2002 v goriškem Avditoriju prejel nagrado Santi Ilario e Taziano - Citta' di Gorizia. Leta 2004 je v Gorici predstavil svoje zadnje delo Da Oriente e da Occidente: le Chiese cristiane dall/impero romano all'Europa moderna.

Med njegovimi nekaj sto publikacijami je tudi knjižnica o slovanskih apostolih Cirilu in Metodu z natisnjenim posvetilom v slovenskem jeziku Mojemu očetu. Perijev oče je bil namreč Goričan slovenskega rodu.

Voittoria Perija smo srečevali na simpozijih, občni zborih omenjenih inštitutov in na raznih predstavitvah. Bil je vselej pozoren do naše preteklosti in do naše sedanje stvarnosti.

Pokojnika so iz Rima prepeljali v Gorico in ga po pogrebni maši na Placuti pospremili na mestno pokopališče. Naj v miru počiva v rodni goriški zemlji!

LB

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

PESNIK PO MILOSTI BOŽJI

Gregorčičev večer ob izidu
Izbranih poezij

SPORED:

Govor
Akademik France Bernik

Predstavitev Izbranih poezij
Prof. Lojzka Bratuž

Recitator
Jan Leopoli

Samospevi na Gregorčičeva besedila
Alessandra Schettino, sopran
Neva Klanjšček, klavir

Kulturni center Lojze Bratuž
Sreda, 18. januarja 2006, ob 20.30

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2005

PD Štandrež – dramski odsek
Ivo Brešan
REŽIJA *Jože Hrovat*

HAMLET V SOSEDNJI VASI

PREMIERA: **sobota, 21.1.2006, ob 20. uri**
ABONMAJSKA PREDSTAVA: **nedelja, 22.1.2006, ob 17. uri**
Župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

PRODAJA VSTOPNIC *pri blagajni župnijske dvorane pol ure pred predstavo*

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila

Kulturni center Lojze Bratuž iz Gorice pripravlja za mesec februar 2006 razstavo o priljubljenem umetniku Maksimu Gaspariju. Pod naslovom Naš svet v upodobitvah Maksima Gasparija bo predstavljena zbirka 395 razglednic in ilustriranega tiska. Kulturni center želi obenem obogatiti razstavo z umetniškimi deli, ki so v zasebni lasti v našem prostoru. Vse lastnike Gasparijevih del, ki so pripravljeni posoditi dela za razstavo, naprošamo, da nas pokličejo na tel. (0039) 0481 531445 od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure.

Goriška konzulta pripravlja zbornik o Trgovskem domu; zato prosi lastnike morebitnih dokumentov, fotografij in pričevanj, da bi jih posodili za objavo, ker je gradiva, še posebej fotografskega in dokumentov o delovanju slovenskih ustanov v Trgovskem domu, razmeroma malo in bi vsaka pridobitev bila pomembna za obogatitev zbornika. Za morebitne kontakte se lahko obrnete na Kulturni dom in na uredništvo Novega glasa, hvala!

V nedeljo, 15.1.2006, ob 10. uri bo nadškof in metropolit msgr. dr. Dino De Antoni slovesno blagoslovil prenovljeno cerkev sv. Mihaela in sv. muč. Lovrenca diakona na Vrhu sv. Mihaela. Prisrčno vabljeni!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško organizira v četrtek, 19. t.m., ob 15. uri vodeni ogled razstave o življenju in delu grofa Viljema Coroninija v nekdanjih konjušnicah Coroninijevega dvorca na drevoredu 20. sept. v Gorici. Vstopnina tri evre. Prijave do 16. januarja na tel. 0481 882024 ali 0481 532092.

Didaktično ravnateljstvo Gorica - ul. Brolo sporoča, da bo vpisovanje v prvi letnik otroških vrtcev in v I. razrede osnovnih šol za šolsko leto 2006/07 potekalo od 9. do 25. januarja 2006 s tem urnikom: od ponedeljka do sobote od 10. do 12. ure; ob sredah tudi popoldne od 15.30 do 16.30.

PD Rupa-Peč organizira izlet na sneg v Badkleinkirchheim v nedeljo, 29. t.m. Vpisujeta: Ivo, tel. 0481 882285, in Matteo v večernih urah, tel. 3492934023.

Novi glas vabi na devetdnevno potovanje v Armenijo od 21. do vključno 29. junija. Potovanje bo z letalom z ronškega letališča preko Münchna do Erevana, ki je glavno mesto Armenije. Ista pot bo tudi za vrnitev. Pri vpisu se plača akontacija 150,00 evrov. Vpisuje se na upravi v Gorici in Trstu. Vsak udeleženec potuje z osebnim potnim listom, ki mora biti veljaven vsaj 6 mesecev od datuma potovanja. Prejeli boste tudi spored potovanja. Pohitite z vpisom!

Darovi

Za Novi glas: N.N. 5,00; Ana Calligaris 5,00; David Ožbot 5,00; H.I. 20,00 evrov.

Za lačne otroke: družini Quaggiato 100,00 evrov.

Za misijone: ob 2. obletnici smrti moža Miljota Valantig daruje žena 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Rino in Marina Cavalleri Bartolucci 10,00 evrov.

Za cerkev v Gabrjah: družina Devetak, Cotiči 26, 50,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: Venko Černic v spomin na sina Vanja 200,00 evrov.

Čestitke

Rodila se je **Ivana**. Mamici Mateji, očku Martinu in sestrici Neži čestitajo in se z njimi veselijo prijatelji iz Štandreža.

Ob rojstvu drugorojenke **Ivane** se s starši Matejo in Martinom ter s sestrico Nežo veselijo tudi nonoti iz Štandreža ter teta Cristina z Matijo.

Prijatelji iz Števerjana in Gorice se iskreno veselijo z mamico Margaret, očkom Bogdanom in sestrico Petro ob rojstvu **Janeza Pavla** ter kličejo nanj obilo Božjega blagoslova.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 13.1. do 19.1.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 13. januarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodnozabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 16. januarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 17. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 18. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Klic na pomoč divjega petelina. - Izbor melodij.

Četrtek, 19. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

SCGV EMIL KOMEL — KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ — ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Srečanja z glasbo 2005-06

JAKUB ČIŽMAROVIČ

KLAVIRSKI RECITAL

zmagovalca mednarodnega tekmovanja "Citta' di Gorizia" - Nagrada "Giuliano Pecar"

R. Schumann, B. Smetana, L. van Beethoven, S. Prokofjev, F. Chopin, F. Liszt

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 19. januarja 2006, ob 20.30

Mladinska knjiga poskrbela za mlade in najmlajše bralce

Od lepih slikanic Lile Prap do zgodb iz Narnije

Mladinska knjiga je najmlajše bralce razveselila z dvema novima knjigama. V minulem letu, ko so po vsem svetu obeleževali 200. obletnico rojstva danskega pravljičarja Hansa Christiana Andersena, je v zbirki Veliki pravljičarji izšla druga knjiga Pravljic, ki jo je z ilustracijami opremila Suzi Bricelj, zbirka Žlabudron pa je bogatejša za novo slikanico Lilijane Praprotnik Zupančič, poznane kot Lila Prap, z naslovom 1001 pravljica.

Štiriindvajset Andersenovih zgodb je iz danščine v slovenščino prevedla Silvana Orel-Kos, ki je prevedla tudi 26 Andersenovih pravljic, ki so - opremljene z ilustracijami Marije Lucije Stupica - pri Mladinski knjigi izšle leta 1998, tako da imamo sedaj v slovenščino neposredno iz danščine prevedenih skupaj 50 Andersenovih pravljic.

Nova slikanica Lile Prap je narejena kot labirint. Na dnu vsake strani sta zapisani vprašanji, ki bralca napotita na dve različni strani v slikanici tako, da lahko ta sam izbira, kako se bo zgodba nadaljevala. Nekatere zgodbe se ne končajo nikoli, nekatere se končajo, ko bralec naleti na navodilo, naj pogleda na zadnjo stran. Tam je črna luknja, ki "požre vse pravljice z njihovimi čarovnicami, volkovi in pošastmi vred". Če jih želi bralec ponovno srečati, naj obrne knjigo in jo odpre na prvi strani, je na zadnji strani zapisala avtorica. Lila Prap je motive za 1001 pravljico črpala iz devetih znanih pravljic, kot so Rdeča kapica, Janko in Metka, Mala morska deklica in druge. Knjiga 1001 pravljica je sočasno izšla tudi v ZDA. Lila Prap se je s svojimi slikanicami že izvrstno uveljavila med bralci v svetu, saj so njene knjige izdane že v 18. državah.

Lilijana Praprotnik Zupančič - Lila Prap

Tri knjige so pa pri Mladinski knjigi konec minulega leta namenili mladim bralcem. Izvirno slovensko novost, roman Fantje iz gline, je napisala Janja Vidmar, ta je izšla v zbirki Odisej. Prav tako pri Odiseju je izšla še zbirka novel Moj bog, tvoj bog, v zbirki Srednji svet pa Zgodbe iz Narnije C. S. Lewisa. O iskanju moralne, etične in svetovno nazorske identitete govori zbirka novel Moj bog, tvoj bog s podnaslovom Zbirka novel o iskanju smisla življenja.

Pet različnih avtorjev v petih zgodbah o mladih poda svojevrsten vpogled v pet religij oziroma kulturnih tradicij; v budizem, hinduizem, islam, judovstvo in krščanstvo.

Spremno besedo h knjigi je napisal Aleš Debeljak. Knjigo novel, ki so jih napisali Sybil Rosen, Vanamali Gunturu, Ghazi Abdel-Quadir, Judith N. Klein in Hana Jansen, je prevedla Meta Ornik.

Zgodbe iz Narnije je zbirka fantazijskih pustolovskih zgodb. Prvi od sedmih delov nosi naslov Lev, čarovnik in omara, ki v obliki filma prihaja tudi v naše kinematografe, pravzaprav je že tu. Gre za ključno delo fantazijske literature, ki pa doslej med slovenskimi bralci ni doseglo tolikšne priljubljenosti kot drugod po svetu. Zgodbe iz Narnije so namreč že leta 1994 v prevodu Mirjam Drev izšle pri Mohorjevi založbi Celje.

Tokrat bo gotovo drugače, ker je prav te dni na pohodu film, pravzaprav hollywoodska uspešnica, ki bo, tako kot je to storila s Collodijevim Ostržkom, prinesla uspeh zgodbam iz Narnije.

Stavite?

Če stavite, vedite, da boste zagotovo izgubili!

ZUT

Ob 100-letnici rojstva

Spoštovani gospod Silvo Mihelič!

Silvestrovo je, danes bom v službi v popoldanskih in večernih urah, tako da sem prve jutranje ure izkoristil za spravljanje v svoji delovni sobi. Uf, koliko časopisov, pisem, izrezkov, zapiskov in knjig se nakopiči v tem mojem hramčku okrog računalnika... in dan, kot je današnji, je pravšnji, da človek naredi malo reda, v sebi in v prostoru, kjer živi. Pa mi je v roke prišla mapa z vašim imenom in sem se nasmehnil ob naključju, saj bi na današnji dan godovali. Obenem sem se tudi spomnil, kako mi jo je spomladi dal Nužej Tolmajer. Saj ga poznate, s sončnih Radiš je doma. Sedaj se hvali, da je že v 'penzjonu', a še vedno pridno dela in to ne le v domačem vrtu, ki ga je letos sicer vzorno gojil, srčno rad se trudi pri narodopisnem inštitutu Urban Jarnik, kjer ima posebno veselje z brskanjem in izbrskanjem neverjetnih narodopisnih zanimivosti, a tudi s spodbujanjem sodelavcev. Ko mi je izročil papirje, šlo je za nekaj fotokopij vaših osebnih podaktov, me je prosil, da naj bi kje v Trstu iztaknil kaj več o izvoru Vaše družine, češ da teh podatkov v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu ni dobil. Dodal je še, da te informacije potrebuje gospa Jasna Novak, ki piše knjigo o vas, medtem ko znani primorski zborovodja in profesor glasbe Ivo Jelerčič zbira in urejuje vaše skladbe, da bi jih KKZ izdal ob 100-letnici vašega rojstva.

Ob tej Tolmajerjevi prošnji sem pomislil, da je zanimivo, kako se človeške usode vedno na presenetljiv način prepletajo in kako zdaj Primorci pomagamo Koroščem, ki ste jim posvetili svoja najboljša leta, razkrivati vaše otroštvo, ki ste ga preživeli v Trstu, trgovski prestolnici avstro - ogrskega cesarstva, kjer ste se rodili 14. decembra 1905. Datum rojstva sem prebral na vašem službenem listu krške škofije, ki je bil v mapi, in v trenutku sem pomislil tudi na Vrabca, ki se je rodil štiri dneve pred vami. O vas sem do tedaj vedel le, da ste se rodili v našem mestu, da ste bili duhovnik - salezijanec ter skladatelj, ker tudi na Tržaškem pojemo neko vašo Alelujo. Spomnil pa sem se tudi, da mi je prof. Harej nekoč povedal, da sta jeseni 1963 skupaj s prof. Francetom Ciganom predavala na prvem tečaju za zborovodje in organiste, ki ga je v Trstu priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov. Prof. Harej je tedaj zlasti pohvalil vaše globoko glasbeno znanje in predvsem velik pedagoški dar. Prav zaradi tega je bilo naravno, da ste učili pevsko tehniko in vodili zbor tudi na prvih dveh poletnih seminarjih, ki jih je 1970 in naslednje leto organizirala ZCPZ v Tinjah na Koroškem, se pravi v fari, v kateri ste delovali od leta 1959 in ste jo nato po letu 1975 tudi upravljali, prav v Tinjah pa ste 22. septembra 1981 tudi umrli in tam ste pokopani.

Tako sem nekega dne šel na anagrafski urad tržaške občine, kjer so mi povedali, da osebnih podatkov ne morejo posredovati kar tako in da bom osnovne podatke dobil v župniji Novega Svetega Antona. Prijazni župnik mi je nato poiskal krstno knjigo in ugotovili smo, da je bil vaš oče Anton trgovski pomočnik, ki je prišel v Trst iskat delo iz Osilnice, tudi vaša mama Johana Žagar je bila doma s Kočevskega. Krstil pa vas je g. Andrej Furlan prav na zadnji dan leta. Tudi vaš brat Jože, ki je podobno kot Vi izbral duhovniški poklic, se je rodil v Trstu, in sicer leta 1909. Družina pa je živela na Škorklji. Ko niste bili še stari šest let, ste izgubili očeta. Razmere gotovo niso bile lahke in ko se je začela prva svetovna vojna, ste bili z mamo in bratcem med begunci, ki so prvo zatočišče našli v taborišču v Rabensteinu. Tu ste nadaljevali osnovno šolo, a v naslednjih letih so vas premeščali drugam. Konec vojne ste dočakali v Strnišču (danes Kidričevo). Vstopili ste nato v salezijansko gimnazijo v Verženju in bili nato v zavodih v Radni ter na Rakovniku, kjer ste maturirali leta 1928. Bogoslovni študij pa ste opravili v Turinu na salezijanski teološki fakulteti in bili posvečeni leta 1934. Predstojniki so vas nato poslali na Hrvaško, kjer ste delovali v salezijanskem zavodu v Knežji pri Zagrebu.

Glasba vas je očitno vedno zanimala in prav bližina hrvaškega glavnega mesta je bila priložnost, da ste lahko absolvirali na tamkajšnji akademiji za glasbo, pa čeprav vam je začetek vojne preprečil, da bi opravili diplomo. Vrnili ste se na Rakovnik in tam pastoralno službovali ter se obenem ukvarjali tudi s poukom glasbene teorije, saj je bila na Rakovniku podružnica Glasbene matice. Po drugi svetovni vojni pa ste se tudi vi z vašim sobratom Francetom Ciganom znašli v begunskem taborišču v Spittalu ob Dravi in se takoj angažirali prav na področju petja in priprave slovenske pesmarice. Glasbo pa ste poučevali tudi na begunski gimnaziji v Peggezu pri Lienzu. Podobno kot Cigan ste tudi vi ostali na Koroškem. Bili ste ljudski misijonar po mnogih koroških župnijah in duhovni pomočnik v Pliberku do leta 1959, ko so vas poslali v Tinje v pomoč proštu Trabesingerju. Podobno kot Cigan ste se močno angažirali prav na glasbenem področju, saj ste vodili zbora v Pliberku in v Selah in z obema tudi veliko nastopali. Zanje ste tudi prirejali ljudske pesmi ter pisali svoje skladbe. Zelo dragoceno pa je bilo delo, ki sta ga s Ciganom do leta 1957 opravljala na Kamnu na orglarski šoli, saj ste vzgojili jedro povojnih organistov in zborovodij, ki so do nedavnega predstavljali jedro prosvetnega in zborovskega delovanja na Koroškem.

Kaj naj še dodam, mogoče le to, da so vas naši tržaški pevci in organisti, ki so se udeležili onega prvega poletnega seminarja ZCPZ v Tinjah leta 1970, ohranili v lepem spominu, med drugim so občudovali vaš izredni posluh. Kar nekaj anekdot sem slišal v tem smislu. Ob stoletnici vašega rojstva bomo zato skušali tudi v Trstu zabeležiti to obletnico, saj je prav, da poznamo naše zaslužne može in da se zavemo, kako so vojne in razni –izmi kruto zaznamovali naš prostor in ljudi, da so se razšli po vsem svetu.

Ko v nebeškem Jeruzalemu obhajate svoj god, bodite, prosim, za našo Zvezo, naše organiste in zborovodje ter pevce, milostni priprošnjik pri Bogu.

Z najlepšimi pozdravi in voščili naj se tako poslovim!

Marko Tavčar
Devin, 31.12.2005

Kratke

Decembrska številka tržaške revije Mladika

V zadnjih decembrskih dneh je v Trstu izšla deseta številka mesečnika Mladika. Na platnici je slika z odkritja plošče na pročelju rojstne hiše Ubalda Vrabca v Trstu ob 100-letnici rojstva vsestranskega javnega delavca, zborovodje in skladatelja. Postavitev plošče v mestnem središču je le ena izmed številnih in odmevnih pobud z naslovom Poklon Ubaldu Vrabcu, ki so bile posvečene pomembnemu glasbeniku ob obletnici rojstva. Uvodnik Davida Bandellija z naslovom "Božič – priložnost za manj veselo razmišljanje..." je aktualno razmišljanje o Božiču in njegovem načinu praznovanja v sodobnem svetu. Sledi bogat literarni del številke. Anica Kolar Horvat je avtorica ciklusa desetih pesmi, ki so prejele tretjo nagrado na literarnem natečaju revije Mladika za leto 2004. Tudi novela Veronike Simoniti "V vrtincu" je bila na istem natečaju priporočena za objavo. Bruna M. Pertot je prispevala novelo na božično tematiko "Obleka brez kralja". "Božična ljubezen prišla bo z darovi" je naslov pesmi, ki jo je iz Japonske poslal Vladimir Kos, Marta Fili je avtorica zimske poezije "Prošnja". Izpod peresa Bojana Pavletiča je "Intervju z Nedo Abram": gre za ponatis pogovora, ki je poleti izšel v reviji Kras. Peter Merku v 37. nadaljevanju spominov na starše obuja razmere, v katerih je njegov oče deloval v Trgovinski zbornici v Trstu, in neljube dogodke, ki so se pripetili v italijanskem delovnem okolju zaradi narodne nestrpnosti. Urednik rubrike Iz arhivov in predalov Ivo Jevnikar objavlja drugi del odlomka iz diplomske naloge Blaža Torkarja o Rekrutaciji in urjenju slovenskih pripadnikov misij Britanske uprave za posebne operacije (1941-1945) z naslovom "Šola za specialno urjenje 102 ali Special Training School 102 (STS 102)." Sledi krajši spominski zapis o Matevžu Ravnikarju, prvem tržaško-koprskem škofu ob 160-letnici smrti. Elena Cerkvenič je avtorica liričnega razmišljanja z naslovom "Človekov odnos do narave". Spremenjene življenjske navade in želja po modernosti ter udobnosti so marsikje bistveno posegle v ustaljene podobe in spomine. Tomaž Simčič v prispevku "Romanje v treh stavkih" pripoveduje, kako se med sprehodom od ukovške železniške postaje prek Sv. Višarij do Trbiža človek lahko neizprosno zave neizbrisnih posledic modernega razvoja. Mladiko zaključujejo Antena in novice Knjižnice Dušana Černeta o verskem življenju Slovencev v Švici in Liechtensteinu.

Mladinska priloga RAST je tudi tokrat pestra. V uvodnikih Patrizia Jurincic in Andrej Černic razmišljata o Božiču. Matteo Ferruglio je avtor zapisa o jesenskem seminarju mladinske manjšinske organizacije YEN, Matej Kos pa piše o mladinskem srečanju s papežem v Kölnu. Del Rasti je namenjen glasbenemu dogajanju, tako poročilo o koncertu skupine Oasis v Trevisu, ki ga je napisal David Sancin, kot intervju z uspešno zamejsko pevko Ylenio Zlobec, ki ga je zapisal Jernej Šček. Sledijo pesmi Aljoše Kalca iz ciklusa "Najlepša med vsemi".

Zbirke Goriškega muzeja odprte po zimskem urniku

Muzejska zbirka v gradu Kromberk je na voljo za obisk in oglede od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure; ob sobotah je zaprta, ob nedeljah in praznikih pa odprta od 13. do 17. ure. Muzejska zbirka o Soški fronti na Sveti Gori je na voljo za obisk oz. ogled ob nedeljah in praznikih od 10. do 16. ure. Muzejska zbirka v gradu Dobrovo v Brdih je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 12. do 16. ure. Urniki drugih zbirk Goriškega muzeja so v zimskem času nespremenjeni. Gre za spominsko sobo pesnika Alojza Gradnika v Medani, kjer se je za obisk mogoče dogovoriti po telefonu štev. 05/395-95-86. Zbirko fosilov Stanislava Bačarja v muzejski zbirki v Šmartnem v Brdih si je mogoče ogledati po predhodnem dogovoru po telefonu, štev. 05/395-95-86. Muzejska zbirka v Ajdovščini je odprta ob sobotah, nedeljah in praznikih, od 13. do 18. ure. Razstavo o Državni meji na Goriškem v obdobju 1945 - 2004, na železniški postaji v Novi Gorici, si je mogoče ogledati po urniku Turistične agencije Lastavka na železniški postaji, ob sobotah od 12. do 19. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 19. ure. Muzejske zbirke oz. razstave si je mogoče ogledati tudi izven določenega zimskega urnika. Vendar samo ob predhodnem dogovoru z upravo Goriškega muzeja, po telefonu štev. 05/335-98-11.

Za naš jezik

Fascinantna ali očarljiva?

Ste opazili, kako so za nekatere *fascinantne* knjige ali mode, koliko imajo *preokupacij* (posebno politiki), koliko je *fundacij*, koliko *sponzorjev* za razne umetniške in športne prireditve, pa tudi *pacifistov* hvalabogu ne manjka, čeprav je kjub njihovim naporom še vedno toliko vojn? Vsi zgornji poševno napisani izrazi in podobni niso prepovedani, lepi pa tudi niso! Namesto njih lahko uporabimo lepše domače.

fascinanten - **očarljiv**
fascinirati - **očarati**
preokupacija - **skrb**
fundacija - **sklad**
sponzor - **pokrovitelj**
pacifist - **mirovnik**
kredibilnost - **verodostojnost**
fiksacija - **obsedenost**
tribunal - **sodišče**

Kratke

Dvestoletnica Napoleonove vladavine

Dvestoletnica Napoleonove vladavine ob vzhodnem Jadranu je naslov pomembnega tridnevnega mednarodnega znanstvenega sestanka, ki je v dneh od 8. do 10. t.m. potekal deloma v Kopru in deloma v Zadru.

Posvet so organizirali Znanstveno raziskovalno središče in Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Oddelek za zgodovino Univerze v Zadru, Zgodovinski center Državnih arhivov v Parizu, Fundacija Tanje in dr. Janeza Šumrade in Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.

Referate na posvetu so imeli ugledni francoski, italijanski, hrvaški in slovenski zgodovinarji. Omeniti velja, da sta se posveta udeležila tudi dva priznana profesorja s pariške Sorbone: zaslužni profesor Michel Vovelle in Jacques-Oliver Boudon. Slovenske zgodovinarje so s svojimi referati zastopali Janez Šumrada, Darko Darovec, Aleksander Panjek, Stane Granda, Egon Pelikan in Salvator Žitko. V okviru posveta so tudi predstavili arhivski vodnik Napoleon in njegova uprava ob vzhodnem Jadranu in na ozemlju vzhodnih Alp 1806-1814.

Kot običajno, je tudi ob tem posvetu omenjeno Znanstveno-raziskovalno središče izdalo posebno številko Glasnika, ki prinaša v povzetku in v raznih jezikih večino referatov s tega odmevnega znanstvenega sestanka. / **(mab)**

Rojčev glasbeni poklon slikarju Mušiču

Umetniški opus goriškega rojaka Zorana Mušiča, enega največjih protagonistov sodobnega evropskega slikarstva, ki je v 96. letu starosti umrl maja lani, je "epska in lirska pesem obenem, vendar je predvsem pesem, ki najde v človeku, v njegovi tesnobi in njegovih potrebah, v njegovi iluziji in njegovih dosežkih svojo osrednjo poanto." Tako razmišlja o avtorju dramatične eksistencialne misli 20. stoletja, slikarju dalmatinskih konjičkov, beneških prosojnih vedut in "zadnjih" iz Dachaua tržaški pianist Aleksander Rojc, ki je aprila lani na odru Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici posnel zgoščenko z naslovom Poklon Mušiču. Izdajo sta omogočili, poleg omenjenega Centra, še združenji Chromas in Le donne del vino.

Delo velikega goriškega mojstra "udejanja celostno sliko protislovja in tragike in je obenem utrinek človekove avanture na zemlji," še ugotavlja glasbenik na straneh listka, ki spremlja CD-ploščo. Prav na osnovi te misli je Rojc opravil izbor "glasbenih aforizmov dvajsetega stoletja", ki metaforično posredujejo slikarjevo umetnostno pot in odkrivajo sled njegovega eksistencialnega popotovanja. Izbrani avtorji, bolj ali manj znani, so večji del svojega opusa zasnovali prav v t.i. "kratkem stoletju", tragedije katerega so se marsikoga dotaknile tudi osebno. Mušičevo rodno zemljo predstavljata krajši deli Prošnja in Materi Primorca Marija Kogoja, Srednjo Evropo dunajski skladatelj Alban Berg in madžarski etnomuzikolog Bela Bartok, italijansko kulturo leta 2003 umrli skladatelj Luciano Berio; sporočilnost od nacistične propagande imenovane "degenerirane umetnosti" (Entartete Kunst) predstavljata večkrat izgnani avstrijski skladatelj Arnold Schönberg in njegov učenec Egon Wellesz, intimno in obenem provokativno pariško prefinjenost Erik Satie, nedorečeno francosko-katalonsko prelivanje pa barcelonski skladatelj Federico Mompou.

Aleksander Rojc, ki se je v glasbi in filozofiji najprej šolal v Trstu, nato pa v Ljubljani, že veliko let združuje svojo glasbeno dejavnost tudi z glasbeno kritiko in esejistiko. Kot solist in v komornih zasedbah nastopa po Italiji in v tujini, sodeluje pa tudi pri mednarodnih računalniško-umetnostnih programih. S svojo prefinjeno pianistično igro, ki odlično poustvarja duha sodobnejših glasbenih mojstrov, je v omenjeni zgoščenki postavil Mušiču enkraten spomenik.

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Živeti vrli mož ne sme za sé.
Iz bratov sreče njemu sreča klije,
veselje ljudsko njemu v ôku sije,
in tuja solza mu meči srce!

(Daritev)

S 3. strani

"Če se hoče ..."

Druga pot je pa izrazito politična - občinski politiki in upravitelji morajo preko političnih vezi, ki so vertikalne (gredo pač iz občinske preko pokrajinske in deželne ravni do državne) pripeljati, vzporedno v Italiji in v Sloveniji, projekt do pristojnih državnih organov, ki sklenejo meddržavni sporazum (tj. bila pot, po kateri naj bi uresničili skupni projekt magnetne resonace).

Osebno ocenjujem, da sta v tem trenutku vladajoči politični večini v Gorici in Novi Gorici zelo šibki izven občinskih meja, ker se obe soočata z državno večino, ki ni izraz iste politične opcije.

V tem kontekstu sem prepričana, da je prava pot za naši občini pot, ki jo je izdelala Evropska unija - Interreg projekti oz. v novi finančni perspektivi 2007-2012 program Cilj 3 - za obmejno sodelovanje. V tem trenutku sodelujejo občine pri več Interreg projektih in preko teh se razvija tudi občutek in pa sposobnost upravljanja čezmejnega sodelovanja in projektov, ki sta osnova in predpogoj za katerokoli bodoče skupno delo.

Pomemben dejavnik na naši strani smo seveda mi, Slovenci. Naša prisotnost v upravi daje tudi našemu pristopu k čezmejnemu sodelovanju poseben elan. Včasih je občutljiva razlika pri soočanju z večinskim narodom na drugi strani meje.

Prepričana sem, da moramo trdno, vztrajno in potrpežljivo gojiti te odnose, od katerih je v dobri meri odvisna prihodnost določenega tipa razvoja našega mesta.

Slovenija bo leta 2007 vstopila v t.i. schengenski prostor, ko bo zares padla meja, tudi na Goriškem, pa čeprav nekateri skeptiki, predvsem na italijanski strani, še vedno mislijo, da ne bo tako. Kako vi gledate na to in kaj bo po vaše pomenil prost pretok ljudi? Veliko se je govorilo o pretoku delovne sile na Goriškem, ostalo je po starem, vsaj zdi se tako. Povejte nam kaj več!

Torej sedaj - po širitvi Evropske unije - je Italija zahtevala moratorij, kar se tiče prostega pretoka delovne sile iz novih držav članic. To pomeni, da prebivalci novih držav članic lahko pridejo delat v Italijo na osnovi predhodno določenega števila kvot in kvestura jim izda dovoljenje za delo in za bivanje v Italiji (tj. olajšan postopek v primerjavi s tistim za ne-evropske prebivalce). Moratorij za Slovenijo bo veljal do aprila 2006 - Slovenija bo stopila v schengenski prostor predvidoma oktobra 2007. Po aprilu 2006 ali podaljšajo obdobje moratorija ali državi skleneta mednarodni sporazum na osnovi evropske zakonodaje za pretok delovne sile v obmejnem prostoru. Ko bo Slovenija del schengenskega prostora poleg tega, da ne bo več mejnih prehodov, se bodo lahko slovenski državljani oz. delavci premikali po vseh evropskih državah pod istimi pogoji, kakor to delajo danes Italijani, Francozi, Španci, Nemci itd.

Imam občutek, da ni še naravno segati po kvalificirani delovni sili onstran meje. Seveda te dinamike tržišče samo uravnoveša in v tem trenutku cilj katerega koli delodajalca je omejiti finančno breme delovne sile. Polovico cene delovne sile sestavljajo davčne bremenitve, to pomeni, da bodo delodajalci - Slovenci ali Italijani - iskali čim manj obremenjujočo obliko zaposlovanja ne glede na meje in narodnost ljudi in seveda to bo pogojevalo dinamičnost pretoka delovne sile ob meji.

Kot podpredsednica odbora za enake možnosti Furlanije - Julijske krajine ste v naši deželi gotovo seznanjeni s težavami pri zaposlovanju žensk. Vaš komentar.

Enakopravnost pri zaposlovanju žensk je huda in pereča tema in se tesno prepleta s splošnim zelo zahtevnim problemom zaposlovanja nasploh. Žal zaposlovanje žensk še vedno pogojuje zmes negativnega trenda trga delovne sile, ki je zelo draga, pomešan z zelo mashilističnim oz. zastarelim pristopom, polnim stereotipov do ženskega dela oz. do ženske lojalnosti in žrtvovanja do dela. Temu bi še dodala kar precej neznanja s strani delodajalcev glede olajšav, ki jih predvideva sama država pri zaposlovanju žensk. Občutek imam, da je cilj privatnega sektorja vedno bolj in izključno zaslužek in kar koli lahko predpostavlja oviro k temu, kratkomalo delodajalci odstranjujejo. Večkrat delodajalci pojmujejo žensko kakor breme, predvsem če je v tistem življenjskem obdobju, ko lahko ima otroke. Ta stereotip danes še prevladuje nad dejansko vrednostjo dobre in poštene delavke.

Foto JMP

Zaradi tega v okviru deželne komisije za enake možnosti smo si zadale prav cilj spreminjaja kulturnega pristopa delodajalcev do te problematike in istočasno vodimo kampanjo osveščanja delodajalcev in delavk o možnih olajšavah pri zaposlovanju žensk in o njihovih pravicah.

Kaj si najbolj želite zase in seveda tudi za našo narodno skupnost v Italiji ob začetku novega leta?

Za našo narodno skupnost si želim, da bi bili vsi skupaj bolj trezni in bolj prebrisani, predvsem na politični ravni. Nastopati moramo skupaj in težiti skupaj po istih ciljih. Ne smemo in si ne moremo dovoliti, da zato, ker nismo složni v naših zahtevah do italijanskih sogovornikov, izgubimo konkretne priložnosti za dobrobit naše skupnosti. Nimamo kaj se skrivati: nas ni dosti in sedaj smo v pozitivnem političnem trenutku. Moramo nastopati složno oz. z istimi prioritetami. Hočemo ali nočemo sooblikovati razvoj tega prostora in seveda njegove družbe, katere smo sestavni del? Včasih mislim, da se podcenjujemo - vrednote naše narodne skupnosti niso zanemarljive, zato ne smemo pustiti, da se delajo stvari, tudi "naše stvari", mimo nas. Leto 2006 bo zame in za mojega moža posebno leto (v prihodnjem intervjuju vam bom povedala zakaj) zato si želim, da bi vse steklo v najlepšem redu.

Hvala za pogovor!

S 3. strani

Treba je ločiti ...

Če se spustimo v posamezne pokrajinske stvarnosti: kateri so najbolj pereči problemi, ki jih naša manjšina ima v posameznih pokrajinah dežele F-Jk?

Še prej bi tako povedal. Pred nami je leto volitev: na občinski ravni v Trstu, na pokrajinski ravni na Goriškem in na vsedržavnem prizorišču v Italiji. SSO ni politična organizacija, sicer politika se neposredno dotika tudi takih kulturnih organizmov. Usoda je obenem zapisala, da bo letos v obravnavi dvoje zakonskih predlogov, ki so izrednega pomena za naše nadaljnje manjšinsko življenje: v mislih imam namreč zakonski osnutek, ki je v obravnavi v komisiji slovenskega parlamenta glede Slovencev izven meja in po svetu. Zakon bo treba s skupnimi močmi izboljšati, da bo ustrezal našim pričakovanjem. Ko pa bo dokončno izdelan, menim, da bo res pozitiven adut, ki bo nam zamejcem dodobra služil.

Ali je morda ta predlog v čem pomanjkljiv?

Osnutek sem globlje preštudiral. Povedal bi, da v predlogu ni takih vozlov, ki se jih ne bi dalo rešiti. Na primer vprašanje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ga vodi Zorko Pelikan: mislim, da je bil doslej ta organ kot nek izgubljen otok v slovenskem političnem prostoru. Po mojem mnenju bi moral Urad ponovno dobiti svoje mesto v okviru Ministrstva za zunanje zadeve ali pa v okviru predsedstva slovenske vlade. Urad nikakor ne sme biti prepuščen samemu sebi.

Dodal bi še drug predlog, in sicer da bi tudi slovenski parlament, podobno kot italijanski, zagotovil določeno število poslanskim mest rojakom, ki živijo izven meja. To predvsem v luči odprave evropskih meja, ko bomo vsi manjšinski Slovenci neposredno vezani na matično domovino. Ne bi se pa spuščal v iskanje kriterija, po katerem naj bi te predstavnike imenovali. Sicer prisotnost v ljubljanskem parlamentu zamejskih Slovencev, se pravi tistih, ki dan za dnem živimo ob meji, bi bila res priporočljiva.

Kaj pa osnutek deželnega zakona za našo manjšino?

No, to je drug argument, ki sem ga hotel razčleniti. V okviru deželne vlade so osnutek že predstavili in najavili, da bo letos odobren v deželnem svetu. Kar se tega vprašanja tiče, menim, da lahko z mirnim srcem počakamo na razplet volitev aprila meseca. Mislim namreč, da pred tako pomembnim rokom bi bilo kajpada nesmiselno spuščati se v argumente, ki bi jih italijanska desnica predvsem v Trstu, pa tudi v Gorici in v Benečiji lahko izrabila sebi v korist. Po aprilu pa mora ta osnutek začeti obravnavo v deželnem svetu. Osnutek vsekakor ocenjujem za zelo pozitivnega: nakazuje med drugim ustanovitev komisije, ki bo stalno obravnavala naša vprašanja, pa tudi sklic programske konference, ki bo vsakih pet let ocenjevala položaj naše manjšine v Italiji.

Oba zakonska predloga pomenita zgodovinski korak, ki sta ga tako naša domovina kot naša dežela storila do naše narodne skupnosti v Italiji.

Če bo Slovenija financirala manjšino na podlagi predloženih načrtov, kakšna bo tedaj vloga krovnih organizacij?

Mislim, da bo ostala vedno ista: krovni organizaciji bosta Sloveniji vsako leto predložili svoj program, kako prispevke razdeliti. Ta postopek je nujno potreben, da se denar ne razprši v nemogoče načrte. Pregled nad tem financiranjem lahko imata zgolj krovni organizaciji. Pozitivno je tudi, da sta v osnutku zakona dežele F-Jk glede finančne pomoči naši manjšini jasno omenjeni SKGZ in SSO. Prav bi bilo, da bi podobno izhodišče bilo prisotno tudi v osnutku zakona RS. Denar je dandanes neobhodno potreben za vzdrževanje katere koli dejavnosti. Ravno zato je odgovornost krovnih organizacij zelo velika.

Kaj menite o usodi Narodnega doma pri Sv. Ivanu in o polemikah, ki so v zvezi s tem nastale?

Odkrito in pošteno povem, da je nepojmljiv poseg deželnega svetnika slovenskega jezika, s katerim je preprečil vključitev postavke v deželnem proračunu vsote 1,7 milijonov evrov, ki je bila namenjena svetoivanskemu poslopju. Res je, da bo ta denar ostal v blagajniškem predalu, vendar je bilo črno na belem napisano, da je ta denar namenjen Narodnemu domu. Gre za veliko škodo: kar imaš v rokah, ne gre izpustiti! Izgubili smo veliko priložnost. Bog ne daj, da bi se tačas pripetil kak politični preobrat: denar bi potemtakem res bil postavljen pod vprašaj. Taka poteza je bila torej po mojem mnenju zgrešena. Priznati moram zato prizadevanje svetnika Špacapana, ki se je za Narodni dom pri Sv. Ivanu močno zavzel. Vsekakor pa se moramo zmeniti, kaj početi s tem poslopjem, kot tudi z Narodnim domom v ul. Filzi v Trstu in Trgovskim domom v Gorici.

Glede namembnosti svetoivanskega Narodnega doma menim, da bomo morali skupno globoko premisliti o treh predlogih, ki se mi zdijo dokaj upravičeni: ali da bosta v poslopju nameščeni svetoivanski društvi Slavko Škamperle in pevsko društvo Marij Kogoj ali Glasbena matica ali pa Narodna in študijska knjižnica. Ne smemo pa pustiti, da bo ostal svetoivanski Narodni dom jutri prazen zaradi naših prepirov.

Kaj pa polemike, ki so pred nedavnim nastale?

Načelno nisem proti polemikam, gotovo če so te v mejah znosnosti. Polemike služijo predvsem zato, da se določena stran osvetli. Ponavljam, da bomo vprašanje Narodnega doma pri Sv. Ivanu morali rešiti po načelu: volk sit in koza cela.

Kako ocenjujete izsledke raziskave, ki jo je po nalogu SDGZ izvedlo specializirano podjetje iz Bologne? Odgovori članov SDGZ pričajo o potrebi po močnem vodstvu, ki ga naša manjšina glede določenih vprašanj ni imela?

Vodstvo je tisto, ki ga neka skupnost izbere. Iz ankete je namreč izšla kritična slika našega prostora. Stalnica naše zgodovine pravi, da je kakršno koli vodstvo vedno podvrženo kritikam, nakar se zadeve razpletejo v pozitivno smer, vozli se razrešijo. Anketa je vendar zelo zanimiva in vzeti jo je treba v globlji pretres. Izvedena raziskava pa jasno kaže, da smo Slovenci v svojih kritikah konstruktivni. Čas bo pa prinesel svoje.

Kratke

Božični koncert na Proseku

V cerkvi sv. Martina na Proseku se je ob praznovanju Sv. treh kraljev odvijal božični koncert. "Priznati moramo, da v tem obdobju leta vsi radi prisluhnemo božičnim pesmim". Tako je na začetku povedala ga. Kržetova, ki je napovedovala in povezovala sklope pesmi tega koncerta. Združeni zbor ZCPZ se je na prošnjo župnika Jožeta Špeha rad odzval povabilu, da bi polepšal doživljanje teh prazničnih dni.

Pod vodstvom svojega stalnega dirigenta in ob orgelski spremljavi domačina Davorina Starca se je pričel ta koncert z dvema ljudskima pesmima, Jožef, prileten mož in Poslušajte vsi ljudje. Te stare pesmi je zbral etnolog Niko Kuret, uglasbil pa Ubald Vrabec, katerega smo pred mesecem dni počastili ob 100- letnici rojstva. Razni običaji, glasba in literatura so obogatili ta praznik v slovenskem prostoru, zato ni čudno, da se nekatere pesmi pojejo tudi izven cerkve. Drugi sklop pesmi O polnoči grede - Gregorja Riharja, Pastirci iz spanja - Leopolda Cveka in Riharjeva - Poglejte, čudo se godi, ki jih je predelal Stanko Premrl, so zazvenele sproščeno - praznično zbranim poslušalcem, ki so napolnili cerkev sv. Martina. "V osredju božičnega praznika je dete, Božji otrok. Gre torej za praznovanje ljubezni, družine, prijateljstva in miru. Morda čutimo ta praznik bolj kot druge, ker ga obhajamo v času, ko so dnevi najkrajši, ko je človek bolj prost, sam s seboj, bolj zbran in dovzeten za klice duha." Tako je razmišljala pred tretjim sklopom pesmi ga. Kržetova, ki je napovedala pesmi: S prijaznega neba - skladatelja Frana Venturinija in Pridite molit Jezusa - Josipa Ziherla. Posebno vlogo pri pesmi ima besedilo; zato se skladatelji radi poslužujejo takšnih verzov, ki znajo vdihniti milino in globino verskega sporočila prazničnih dni . "Veseli dan praznujmo, prisrčno se radujmo". Tako zveni začetni verz v pesmi Božična - Petra Potočnika. Zori noč vesela, ki jo je uglasbil Leopold Cvek, pa pravi:..."luč je zasvetila čudna lepa vsa, nam je oznanila Dete Jezusa".

Za zaključek je zazvenel Svet iz češke božične maše, imenovane Vanočna maša. Po tej skladbi je spregovoril domači župnik g. Jože Špeh, ki je svojo misel praznovanja Božiča razpel na celo leto. Praznovati Božič 365 - dni z veselim razpoloženjem, dobroto, prijaznostjo, radodarnostjo, pripravljenostjo pomagati sočloveku; to je bilo tudi obenem voščilo vsem za novo leto, v katerega smo pravkar zakorakali. Prav na kraju je še ga. Kerže izrazila voščila, z željo, da bi veliko lepega doživeli v letu, ki se je komaj začelo. Za primeren zaključek so stoje, vsi zbrani v cerkvi, skupaj z združenim zborom ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Davorina Starca, zapeli še Božji nam je rojen Sin in nepogrešljivo božično, Sveta noč. / **Pavel Vidau**

V Borštu ob Božiču slovesno

Župnijska skupnost v Borštu je v letošnjem božičnem času priredila več pobud. Najprej nas je obiskal sv. Miklavž, ki je obdaroval vse otroke. Otroci so pripravili prijetno predstavo v čast tega radodarnega svetnika.

Že pred samim miklavževanjem so se otroci zbirali pri šolskih sestrah in pod vodstvom sestre Amabilis pridno vadili. Vsekakor

pa brez igre in zabave ni šlo: v bivšem vrtcu, kjer je igrač še na pretek, so se otroci zadrževali tudi po vajah.

Za Božič je bilo zelo slovesno. Ob slovesni maši, ki jo je daroval pater Rafko, in petjem domačega cerkvenega zbora so otroci sooblikovali mašno daritev z recitacijami in petjem. Na koncu so vsem prisotnim voščili blagoslovljen Božič.

Ob prazniku Jezusovega krsta je pater Ropret daroval sveto mašo predvsem za najmlajše. Celotna maša je bila oblikovana tako, da je bila bližja otrokom: domači cerkveni zbor je izbral pesmi, ki jih otroci dobro poznajo in so lahko tako sodelovali pri petju med mašo. Med darovanjem jih je pater Ropret povabil k oltarju, kjer so skupaj molili darovanjsko molitev. Konec svete maše so otroci obogatili z recitacijo in petjem, obenem pa so vsem prisotnim voščili vesele praznike, pater Rafko pa je vsakega otroka posebej blagoslovil in mu izročil spominček.

Take pobude so zelo pomembne za razvoj župnijskega življenja in prisotnosti najmlajših in njihovih staršev ob oltarju, poleg tega pa dajejo poseben pomen celotnemu praznovanju okrog Božiča in vrnejo Božiču njegov pravi pomen. Stopimo korak preko Božiča, daril in okraskov in ga doživimo bolj poglobljeno v krogu svoje družine v župniji.

Prijeten začetek novega leta

Bogata vrsta božičnih koncertov na Tržaškem

Prvi konec tedna v letu 2006 je popestrila dolga vrsta glasbenih, predvsem zborovskih prireditev, s katerimi so razna slovenska društva na Tržaškem pečatila sklepni del letošnjih božičnih praznovanj. Od Milj do Nabrežine so cerkve zaživele s prisrčnimi in radostnimi toni božičnih melodij v izvedbah domačih izvajalcev. Vse pobude so doživele zelo pozitiven odziv publike s številnim obiskom in navdušenim sprejemom.

Zbori bazoviške župnije so priredili skupni božični koncert v domači cerkvi , kjer so se zvrstili nastopi mešanega zbora in moške vokalne skupine Lipa (prvo vodi Tamara Ražem, druga pa je ob tej priložnosti prvič javno nastopila pod novim vodstvom, ki ga je od letošnje sezone prevzela Anastazija Purič) ter otroškega zbora Anton Martin Slomšek, ki je pod vodstvom Zdenke Kavčič-Križmančič pričaral božično atmosfero s spletom slovenskih pesmi "Božična zgodba".

Na dan Gospodovega razglašenja je župnija sv.Martina na Proseku povabila združeni zbor ZCPZ, ki je podal izbor božičnih skladb slovenskih avtorjev pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi domačega organista Davorina Starca. Istega dne je tudi župnija sv. Roka v Nabrežini praznovala s petjem zbora Skala-Slovan iz Padrič in Gropade (vodi Herman Antonič).

Foto Kroma

župnijska cerkev v Boljuncu je naslednjega dne predstavila raznolik glasbeni spored; Mladinski dom Boljunec, v sodelovanju s Slovensko prosveto in pod pokroviteljstvom občine Dolina je priredil bogat večer, ki so ga oblikovali cerkveni zbor Košana, moški zbor Fantje izpod Grmade in domači Tamburaški ansambel SKD Prešeren iz Boljunca.

Nedeljski popoldan je bil posebno bogat s koncerti. SKD Vesna in kriška župnijska skupnost, v sodelovanju z rajonskim svetom za Vzhodni Kras, sta ponudila svojemu občinstvu glasbeno srečanje z vaškimi pevskimi sestavi, to so skupina malih glasbenih ustvarjalcev, kriški cerkveni zbor, ženski in moški zbor Vesna. Popoldan je obogatil še nastop gosta iz Izole, in sicer vokalnega kvarteta 7 plus.

V sklopu deželne revije Nativitas sta ZSKD in društvo Slovencev miljske občine priredila v stolnici v Miljah koncert z naslovom "Božič v primorski tradiciji"; peli so člani mešanega zbora Lipa iz Bazovice in zbora Divača, ki ga vodi Anton Baloh. Vedno v sklopu revije Nativitas je istega dne nastopil v cerkvi v Ronkah mešani mladinski zbor Trst-vodi Aleksandra Pertot, ki že od polovice decembra gostuje po naši deželi s svojim novim božičnim projektom "Božični utrip 2".

V nedeljo so v Tolminu združeni zbori z Opčin, iz Mačkolj in Nabrežine pod vodstvom Janka Bana in ob spremljavi skupine tržaških instrumentalistov premierno predstavili letošnji božični projekt Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, in sicer poklon Ubaldu Vrabcu in njegovemu zborovskemu opusu na božično tematiko. Poleg izbora božičnih skladb za mešani in moški zbor sta zazveneli tudi kantati "Kaj je to" za mladinski zbor in instrumente in "Božični sijaj". Koncertu bo tržaška publika lahko prisluhnila v nedeljo, 15.januarja, ob 16.uri v stolnici svetega Justa.

PR

ZGONIK In memoriam

Poslovil se je Vojko Simoneta

"Dragi Vojko, doživel si pomlad, v prispodobi je to letni čas, ki naj bi ga vsak človek preživel v razigrani, brezskrbni mladosti. Sledilo je poletje, moment najobsežnejšega načrtovanja ter plodnega udejanjanja zastavljenih ciljev. In že je tu jesen. Čas trgatve,spravljanja in skladiščenja pridelanih sadov. Trenutek, ko se človek zazre, preveri in analizira, kako uspešno in sploh do kakšne mere je izpolnil zastavljene cilje. Zima naj bi bila trenutek premora, oddiha. In prav na pragu tega mračnega, mrzlega letnega časa je Gospod odločil, da te pokliče iz tega trenutnega popotovanja po tem svetu."Tako so se glasile poslovilne besede v zgoniški cerkvi ob pogrebu Vojka Simonete. Pokojnik se je rodil v Zgoniku avgusta 1944. Bila so to kruta, surova leta druge svetovne vojne in na ramenih junaških mater je slonela vsa odgovornost in skrb za celo družino. Šolo je vsa leta obiskoval v starem poslopju v Zgoniku. Kot vsi tedanji šolarji se je tudi sam moral sprijazniti z dopoldnevi brez malic in le ob koncu pouka se je doma potešil s krožnikom mineštre, vendar mu ti težki pogoji niso bili ovira, rekel bi prej spodbuda, da je vsa šolska leta opravil kot odličnjak. Le težke gmotne razmere so mu onemogočile, da ni nadaljeval študij na višjih šolah. Po opravljeni obvezni šoli je nastopil službo ter se izučil za zidarskega mojstra. Ta poklic mu je še kako koristil, ko je še kot ne dvajsetletni fant začel graditi in dokončal nov lasten dom. Poleg vsakodnevne, zlasti fizično utrudljive službe, je v večernih urah našel čas za zdravo sprostitev in rekreacijo. Že tedaj je razumel potrebo po taki zdravi sprostitvi, ter je bil med pobudniki in ustanovitelji športnega krožka Kras. Po opravljenjem služenju obveznega vojaškega roka je nastopil službo pri vodenju potniških vlakov po Italiji. Ostal je tam do upokojitve. Ob prostem času se je posvečal negovanju lastnega vinograda. Njegova sreča in veselje pa sta bila vezana na družino, ki jo je ustvaril 12.aprila 1966. Po upokojitvi je lahko razpolagal z višjim odmerkom prostega časa. Ponudil ga je naši župnijski skupnosti. Sprejel je mesto v odboru župnjiskega pastoralnega sveta. Ni maral brezpredmetnega besedičanja. Konkretno se je soočal s problemi ter raje udejanjal zaupane mu naloge. Posebno aktivnost je posvetil pripravi na jubilejno leto 2000 v domači fari. Po kratki, neozdravljivi bolezni nas je zapustil in za njim ostaja prazno mesto v pastoralni organizaciji, ki bo zapolnjeno, ko bo kdo prevzel na svoja ramena njegove odgovornosti. V njegovi ljubljeni družini pa te odsotnosti ne bo mogoče z ničemer nadomestiti. Pokojniku naj gre zahvala za vse opravljeno dobro. Zgoniški pastoralni in gospodarski svet izrekata hudo prizadeti družini in svojcem najgloblje sožalje.

Jožko Gruden

In memoriam

Prezgodnja smrt Angela Starca

Prezgodnja smrt Angela Starca, ki je umrl tik pred Božičem, je razžalostila njegove številne znance in prijatelje. Ko sedaj mislimo nanj, se šele prav zavemo, koliko nam je dal ne le z besedami, ampak s svojimi deli in s svojim zgledom: kot skrben in ljubeč mož in oče, kot priljubljen kolega na delovnem mestu, kot navdušen pevec v številnih zborih.

Da, Angelo nam je bil lahko zgled kot navdušen pevec.Vse življenje je rad pel, najprej v oktetu pod vodstvom Ivana Sancina, nato v zboru Jacobus Gallus, ko ga je še vodil Ubald Vrabec, pa v zboru Vasilij Mirk, v rojanskem cerkvenem pevskem zboru, v zboru ZCPZ... Kot bi slutil, da ima malo časa na razpolago, je pred sv. mašo ob 9. uri v Rojanu v zadnjih letih pel še pri sv. Antonu ob 8. uri. Vedno reden, točen, zanesljiv. In če ga kdaj ni bilo pri vaji ali na koru, je to pomenilo, da je z njim kaj hudo narobe. Tako se je že nekajkrat zgodilo, da je prav med prazniki moral iskati pomoč v bolnišnici, a vedno se je prav kmalu vrnil na kor ves vesel in optimistično razpoložen. Upali smo, da bo tudi tokrat tako. Žal pa letošnjih božičnih praznikov ni več doživel.

Angel nam je bil tudi zgled, kako je znal potrpežljivo prenašati svojo bolezen oziroma bolezni. O njih ni govoril, tako da mnogi niso niti vedeli, da mu je sploh kaj. Slabo počutje je premagoval z nasmehom na obrazu in z značilnim humorjem. In medtem ko bi kdo drug raje počival in mislil nase, je bil Angelo vedno na razpolago vsem - družini, prijateljem, sopevcem.

Angelo nam je bil tudi zgled prijatelja, ki si je vedno vzel čas za vsakogar, s svojo prijaznostjo. S svojo besedo je bil graditelj mostov med ljudmi,vedno je miril in potrpežljivo gladil kakšne spore in nesoglasja. Poln pozornosti do vseh, je sam videl, kje je potrebna pomoč in jo rad ponudil. Vedno poln načrtov je v rodnem Movražu popravljal hišo, da bi si tam pripravil svoj drugi dom. Žal tega ni dočakal. A na pokopališču v Movražu ima od ponedeljka, 9. januarja, svoje zadnje počivališče. Naj uživa svoj mir sredi lepe narave, ki jo je imel tako rad. V Rojanu se ga bomo s hvaležnostjo spominjali in bomo zelo občutili njegovo pomanjkanje.

Rojanski pevci

LEVA SREDINA Ime kandidata za pokrajino še neznano

Božične počitnice so mimo!

Božični čas sodi tudi v Trstu v vrečo spominov, ki nosi nalepko 2005. Silvestrovo je zalivskemu mestu privoščilo običajno "čaršijo" objemov, poljubov in prijaznih voščil za novo leto. Lanski december je bil tudi pri nas kar pravljično obarvan, saj so zimski oblaki razgrnili nad kraško planoto debelo belo odejo snega, pod katero je spala velika večina naše pokrajine. Sneg je po relativno kratkem času skopnel in tako dovolil, da se naš prostor kar mirno vpelje v novo leto.

Kaže vendar, da se je nekje v snežnem metežu porazgubila dobra volja političnih predstavnikov leve sredine, da strnijo moči in končno ponudijo volivcem ime kandidata, ki se bo na prihodnjih pokrajinskih volitvah postavil nasproti močnemu kandidatu desno - sredinskega tabora, ki je hkrati že pet let na čelu pokrajinske uprave, Fabiu Scoccimarru.

Foto Kroma

Zdi se, kot da bi se politični kader levo-sredinske opcije še vedno kepal po kraških jasah in v taki prijetni, a otroški igri zamujal dragocen čas in zapravljal potrpežljivost še neodločnih volivcev pa tudi tistih, ki se v levi sredini docela prepoznavajo. Nekdo bi moral zato pristojnim povedati, da je decembrska snežna idila že mimo in da se rok pokrajinskih volitev naglo približuje.

Težko je jasno razločiti, kaj se glede imenovanja pokrajinskega kandidata dogaja v zakulisnih igrah leve sredine. Očitno pa je, da se primarnega kroga volitev vsi otepajo: obenem je po mnenju nekaterih časa za tovrstni prvi krog soočanja premalo. No, in?

Verjetno bi bile primarne volitve v tem slučaju edina možna rešitev pri razpletu tega zagonetnega vprašanja. Menda je leva sredina potrosila preveliko količino moči pri izbiri občinskega kandidata in zdaj meni, da ni nič hudega, če si z 'lahkim srcem' zasluženo privošči podaljšane božične počitnice.

Tudi v Trstu so se v soboto minulega tedna začeli popusti. Ali bomo med toliko nepotrebnimi 'ropotijami' končno dobili ime 'potrebnega' kandidata?

Igor Gregori

Obvestila

Društvo Rojanski Marijin dom in Glasbena matica vabita na božično prireditev Prišel čas je krog Božiča, ki bo v soboto, 14. januarja, ob 20.30 v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata. Sodelujejo pevski zbori, gojenci Glasbene matice in recitatorji.

Novi glas vabi na devetdnevno potovanje v Armenijo od 21. do vključno 29. junija. Potovanje bo z letalom z ronškega letališča preko Münchna do Erevana, ki je glavno mesto Armenije. Ista pot bo tudi za vrnitev. Pri vpisu se plača akontacija 150,00 evrov. Vpisuje se na upravi v Gorici in Trstu. Vsak udeleženec potuje z osebnim potnim listom, ki mora biti veljaven vsaj 6 mesecev od datuma potovanja. Prejeli boste tudi spored potovanja. Pohitite z vpisom!

Darovi

V spomin na svoje drage pokojne daruje za Marijin dom pri Sv. Ivanu N.N. 20,00 evrov.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu daruje Marko Udovič 500,00 evrov.

Ob 15. obletnici smrti pok. moža Maksa Šaha daruje Jelka Terčon Šah 50,00 evrov za cerkev v Mavhinjah, 25,00 evrov za misijone, 25,00 evrov za slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu, 25,00 evrov za Marijin dom v Rojanu in 25,00 evrov za Mladiko.

V spomin na Danico Starc daruje za Vincencijevo konferenco v Barkovljah N.M. 20,00 evrov.

V spomin na Pino Španger darujeta Marija in Marko Udovič 100,00 evrov za društvo Rojanski Marijin dom.

V spomin na Angela Starca daruje družina Buzečan 100,00 evrov za društvo Rojanski Marijin dom.

N.N. daruje 5,00 evrov za društvo Rojanski Marijin dom.

Čestitke

Slovenska župnijska skupnost in cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu se skupaj z Margi, Igorjem, Primožem in Ireno Valerijo veselita ob prihodu **malega Uroša**, kateremu voščita, da bi zrastel v zdravega in krepkega fanta.

Tik pred božičnimi prazniki se je Margi, Igorju, Primožu in Ireni Valeriji pridružil

UROŠ

Srečni družini čestitajo, Urošu pa voščijo veliko zdravja in veselja ob prihodu na svet

Vsi Žerjalovi

REVIJA ŠKRAT Nova številka

Zanimivo branje v novem letu

Tudi nova, dvojna številka Škrata (9/10) kot običajno ponuja bralcu marsikatero zanimivo čtivo.

V spremni besedi in z odlomki iz romana Daleč je sonce nam stalna sodelavka revije, profesorica Zora Tavčar, predstavlja Dobrico Sosič, "odličnega pisatelja – nekoliko vprašljivega politika ter do konca gorečnika velikosrbstva". V rubriki Ljubezenska pisma slavnih mož pa nas Tavčarjeva vodi v spoznavanje "polnokrvnega zakona iz poviktorijanske Anglije" oziroma v odnos med Leonardom in njegovo ženo Virginio Woolf s pomočjo njunih prvih dopisov ter njenega zadnjega, poslovilnega pisma.

Posebno pozornost je uredništvo vzgojnega in izobraževalnega lista sklenilo posvetiti profesorju Avgustu Černigoju ob 20-letnici smrti s prepisom prvega dela intervjuja, ki ga je leta 1971 Franko Žerjal posnel za Radio Trst A in skozi katerega bo bralec začutil ves ustvarjalni in uporniški naboj Černigojevih mladih let.

Vzgojiteljica Ester Derganc razvija temo poučevanja drugega jezika v predšolskem obdobju z opisom metod in igralnih tehnik profesorja Josepa Marie Artigala ter metode TPR (total physical response) ameriškega psihologa Jamesa Asherja.

Ida Klančar, profesorica angleškega jezika na osnovni šoli Srečko Kosovel v Sežani, pa opisuje izkušnje medšolskega in mednarodnega sodelovanja v okviru evropskega šolskega projekta Comenius.

Slovenist Silvo Fatur je svoj prispevek namenil znamenitemu in za tedanje čase (1926) nepogrešljivemu abecedniku Prvi koraki, ki je nastal po zamisli Ferda pl. Kleinmayerja in likovni obdelavi Milka Bambiča, avtorja presenetljivo svežega Plesa samoglasnikov.

O plodnem delovanju galerije, ki so jo pri Skladu Mitja Čuk poimenovali po Bambiču samem, priča poročilo o odmevni razstavi Klavdija Palčiča z naslovom Znamenja časa, ki je bila na ogled med 15. oktobrom in 3. novembrom lani. O drugih dejavnostih Sklada Mitja Čuk pa poročata članka o poletnih središčih (Kratkohlačnik na Proseku in Kratkočasnik v Doberdobu) ter o informativnem strokovnem forumu na spletu za pomoč pri reševanju jezikovnih, vzgojnih in izobraževalnih dvomov.

Izsek iz delovanja Vzgojno zaposlitvenega središča Mitja Čuk predstavlja prispevek o odrski postavitvi Rdeče kapice, s katero so gojenci sodelovali na zadnjem zamejskem gledališkem festivalu v Mavhinjah in za zaslužen uspeh prejeli posebno priznanje.

Kogar zanimajo obredi in metode zdravljenja ameriških domorodcev, bo v eni sapi prebral drugi del daljšega spisa Daniela Frage, letalskega inženirja in vodnika ter oskrbnika indijanskega naselja Sunwatch v zvezni državi Ohio.

Kje dom je moj? pa je naslov sklepnega prispevka etnografinje Tanje Tomažič, ki tako zaključuje serijo o usodi primorskih beguncev po prvi svetovni vojni. Jelka Cvelbar nato opozarja, kako pomembno je, da so starši ob strani otroku, ki se seznanja s "Prečastitim računalnikom".

Zato, da bodo tudi ljubitelji cvetja prišli na svoj račun, je poskrbel Jože Strgar, diplomirani inženir za vrtnarstvo in urejanje vrtov, ki se osredotoča na enoletnice in dvoletnice.

AL

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST

BOŽIČNI KONCERT

OB 100-LETNICI ROJSTVA UBALDA VRABCA

bodo oblikovali Mladinska pevska skupina Vesela pomlad Občine, DPZ Kraški slavček Nabrežina, MePZ Maškolje, MePZ Igo Gruden Nabrežina in CPZ Sv. Jernej Občine in zborovodje Mira Fabjan, Alenka Radetič, Andreja Štucin in Janko Ban.

Trst, stolnica sv. Justa, **nedelja, 15. januarja 2006, ob 16. uri**

Lepa tradicija

Božični koncert v Štivanu

Koncert božičnih pesmi, ki v Štivanu že več kot tri desetletja in pol na Štefanovo zbira ljudi, je tudi letos potrdil, da je priljubjen glasbeni in duhovni dogodek. Za mnoge, ki so se ga udeležili, je postal že navada, tako da si skorajda ne morejo predstavljati božičnih praznikov brez tega koncerta. Devinski zbori redno poskrbijo za vsebinsko zanimive programe, ki ob pevskem in glasbenem postrežejo še z drugimi vtisi in duhovnimi sporočili božičnih praznikov.

Koncert je bil razdeljen na štiri sklope, začel pa se je s pozdravom župnika Gianninija in s tremi simboličnimi lučkami, ki so jih pred oltar prinesle tri deklice ob petju ljudske adventne Svitej se, svitej. Tej so sledile še tri slovenske ljudske, in sicer Poslušajte, vsi ljudje, tudi s spremljavo Orffovega instrumentarija in Marija se veseli ter Merkujeva priredba novoletne kolednice iz Terskih dolin. Otroci pa so še zapeli Gačnikovo priredbo angleške ljudske Bim bam bom. OPZ Ladjica je tokrat nastopil pod vodstvom Marje Feinig in ob orgelski spremljavi Olge Tavčar. Toplo vzdušje je nato ustvarila mala kitaristka Urška Vidoni, ki je zaigrala Kaj se vam zdi in Sveto noč. Spored ženskega zbora Devin je bil poklon primorskim skladateljem. Zapele so Vrabčevo Sredi tihe polnoči, Harejevi Svetonočni utrinek in Jezušček na zemljo gre ter Jericijevo Kaj novega, na koncu pa zanimivo skladbo Gloria in excelsis Deo, ki nam je očeta beneških Slovencev Ivana Trinka odkrila tudi kot zanimivega skladatelja. To skladbo je na orgle spremljala Petra Grassi, medtem ko je ostale vodil in spremljal Herman Antonič.

Kakšno silno sporočilno moč ima glasba, smo nato zaslutili ob poslušanju treh stavkov slovite Suite št. 1 v G-duru J.S. Bacha, ki jih je mojstrsko izvedel mednarodno uveljavljeni čelist Vasja Legiša iz Vižovelj.

Foto Kroma

MoPZ Fantje izpod Grmade, ki jih vodi Ivo Kralj, na orgle pa jih je spremljala Petra Grassi, je tokrat predstavil vsebinsko zaokrožen in sporočilno močan sklop petih nam neznanih ljudskih pesmi. Prvo čuj, o presrečni človek moj, je priredil Zorko Harej, naslednje tri Ubald Vrabec (s tem so se tudi poklonili100-letnici njegovega rojstva), zaključili pa so s trikraljevsko Ena zvezda gori gre, ki jo je harmoniziral France Cigan. Pravilno sta opozorili napovedovalki Irena Magliacane in Lea Ušaj, da so med dragocenostmi, ki jih ohranjamo iz davnih časov, tudi starodavne božične pesmi, ki so preproste v svoji ljudski poeziji, a polne božične skrivnosti in globoke vere. V njih je tudi toliko krajevnih značilnosti in čisto slovenskih prvin, da je naravnost ganljivo pomisliti, kako je naše ljudstvo znalo približati nekatere verske resnice svojemu pojmovanju in razumevanju.

Odrasla zbora sta se na koncu združila in skupno zapela dve pesmi, in sicer zanimivo Vrabčevo priredbo ljudske Poslušajte, vsi ljudje ter Zupanovo Božji nam je rojen Sin, z vsemi ljudmi v cerkvi pa še Sveto noč, tako da smo se na koncu s pesmijo vsi povezali v eno samo veselo občestvo, ki slavi rojstvo našega Odrešenika.

VJ

GALERIJA CARTESIUS V mestnem središču

Poklon Avgustu Černigoju

V strogem tržaškem središču se med številnimi trgovinami, ki so bile tudi v letošnjem božičnem času tarča gmotne nakupovalne želje Tržačanov, nahaja majhna, a ljubka umetnostna galerija Cartesius, ki je do 7. januarja gostila grafike in risbe slovenskega umetnika Avgusta Černigoja. V krajšem pogovoru nam je vodja razstavne dvorane Valentino Ponte povedal, da "razstava ni nastala zaradi točno določenega namena. Kar se mene tiče, bi dodal le, da sem z Avgustom Černigojem sodeloval v prvih 70. letih. Z umetnikom sem vzpostavil res poseben odnos. Černigoj nas je novembra leta 1995 žal zapustil. Lani je zato potekala deseta obletnica njegove smrti, a za to priložnost nisem uspel prirediti razstave, s katero bi se oddolžil njegovemu spominu." Počakati je bilo treba zato do decembra.

Razstavno dvoranico je po besedah prireditelja obiskalo kar veliko število ljubiteljev černigojeve umetnosti.

"Mojster je namreč sestavil določene segmente umetnosti na podlagi slikarskih tokov, ki so prežemale evropsko umetniško sceno od 20. do 40. let. Dela, ki so tedaj nastala, hranijo zato neko točno določeno zgodovinsko lastnost. V letih 60 pa se je Černigojeva umetnost prevesila v novi konstruktivizem, se pravi v iskanje oz. ponavljanje in tudi izboljšanje tematik, ki jih je v zgodnjih ustvarjalnih letih šele načenjal. Menim, da je kot umetnik dosegel popolno podobo, četudi ga je njegova didaktična pot vodila do sprejemanja različnih umetnostnih nazorov, ki jih je z evropskega prizorišča suvereno prenesel v naše okolje. Ravno v tem je tudi njegov pomen: v njegovih delih se zrcali širši umetniški navdih, ki presega meje našega tržaškega miljeja."

IG

Prejeli smo

Študijski dan KA na Koroškem

Ob 40-letnici Katoliške akcije v krški škofiji so imeli v Regionalnem centru v Št. Jakobu, 5. novembra 2005, študijski dan. Na njem so govorili o Katoliški akciji Janko Merkač (v krški škofiji), Gregor Batagelj (med Slovenci v Argentini), Ivo Jevnikar (med Slovenci v Italiji) in prof. dr. France Dolinar o KA na Slovenskem. Če smemo soditi po poročilu koroškega verskega tednika Nedelja, je dr. Dolinar s svojim poročilom zasenčil ostale govornike. Omenjeni resumé študijskega dne izzveni kot kategorična obtožba katoliškega tabora med drugo svetovno vojno. Ob branju te obsodbe v Nedelji sem se spomnil prof. Alojzija Luskarja, salezijanca in kateheta na begunski gimnaziji na Koroškem, ki nam je pri verouku in na sestankih dijaške Marijine kongregacije večkrat poudarjal, da moramo "sentire cum Ecclesia". Bojim se, da je predavatelju dr. Dolinarju, vodji Nadškofijskega arhiva v Ljubljani, manjkalo pri obdelavi omenjenega zgodovinskega pregleda prav nekaj tega čuta. Poglejmo njegove zaključke:

"Za kolaps katoliškega tabora med drugo svetovno vojno je kriva predvsem in samo naravnost pregovorna needinost katoliških organizacij med seboj. Te so v celoti ignorirale papeževo duhovno oporoko o edinosti ljubezni, edinosti misli, edinosti delovanja in edinosti discipline. Ta needinost je njihova zgodovinska odgovornost pred njihovo vestjo in Cerkvijo na Slovenskem. Te odgovornosti za razkol v slovenskem katoliškem taboru odgovorni vse do danes niso prevzeli nase in je niso obžalovali. Predvsem pa se iz nje niso ničesar naučili."

Vprašam se: Ali je bil nemški napad na Jugoslavijo in sledeča sovražna okupacija slovenskih dežel, izgon slovenske duhovščine iz Gorenjske in Štajerske, klavzura cerkva, nemška zasedba škofovih zavodov med drugo svetovno vojno itd., itd. – posledica needinosti katoliških organizacij in zato kolaps katoliškega tabora? Ali je bila komunistična revolucija, ki se je začela z umori katoliških voditeljev, duhovnikov in vernikov med tujo okupacijo – posledica kolapsa vsega katoliškega tabora ali samo tistega dela, ki se je od njega odcepil, preslišal papežev glas in svarilo svojega škofa ter se povezal z marksističnimi, brezbožnimi revolucionarji? Ali ni prav ta skupina kristjanov 'ignorirala papeževo duhovno oporoko o edinosti ljubezni, edinosti misli, edinosti delovanja in edinosti discipline', ko

Edvard Kocbek

je opravičevala teroristične umore, pa pomagala ubijalcem blatiti njihove žrtve iz katoliškega tabora, med prvimi člane KA in akademskega kluba Straže? Ko govori dr. Dolinar o 'zgodovinski odgovornosti', ki jo imajo slovenski kristjani 'pred njihovo vestjo in Cerkvijo na Slovenskem', ko pravi, da 'te odgovornosti za razkol v slovenskem katoliškem taboru odgovorni vse do danes niso prevzeli nase in je niso obžalovali; predvsem pa se niso ničesar naučili', koga ima v mislih? Kdo zasluži tako obsodbo, mar tisti, ki so se morali zaradi svoje zvestobe veri pred komunističnimi teroristi braniti, ali tisti kristjani, ki so s temi sodelovali?

Julija 1942 je na primer Kocbek, kot najvidnejši predstavnik kristjanov, ki so v tistem času kolaborirali s partijo, v imenu krščanskih socialistov v slovesnem slogu takole definiral svoje pričanje: "Tovariši, mi se ne moremo bati nobenega sodelovanja s komunisti, ker verujemo v njihovo človečanstvo. Dragi tovariši, to je velika beseda in ko smo se Slovenci zbrali v to veliko narodno skupnost, nas je nagibala tudi vera v to vaše človečanstvo poleg imperativa skrbi za človeštvo. Danes, ko ima KPS zbor prvič na svobodnih slovenskih tleh, se, dragi tovariši, spomnite, da smo v vsaki besedi, ki jo izgovorite, z vami. Vsaka vaša misel in beseda naj bo izgovorjena tudi iz naših src." To svojo vero je Kocbek še večkrat izpovedal. Ob umoru dr. Natlačena je izjavil: "V Natlačenovi likvidaciji doživljam zakonito porajanje novega prava, revolucionarnega prava in občutka za novo pravico, ki se bo razodela v tej zgodovinski dobi.... Novi občutek za pravico si išče novih oblik, našel si jih bo s silo, ki edina odpira nova razdobja v človeškem razvoju... V takem spreminjanju je najvišja instanca le revolucionarno dejanje..."

Teh besed Kocbek nikoli ni obžaloval. Kljub temu so njemu – kot 'žrtvi komunizma' - v Ljubljani predlani postavili spomenik! Kako ne bi ponovil z dr. Dolinarjem, da se nekateri rojaki res 'niso ničesar naučili'!?

Težko razumljiva je tudi naslednja trditev dr. Dolinarja: "Tam, kjer je bila Katoliška akcija posebej aktivna, se je močneje razširila in utrdila tudi komunistična partija. Njenega uspešnega razdiralnega delovanja ne gre pripisati samo njeni izjemni organizaciji, predanosti in disciplini, kot navadno slišimo v opravičilo katoliškemu neuspehu."

Tako hudo trditev bi bilo treba utemeljiti. Kako naj bi bili člani KA krivi komunističnih pobojev? Partija je člane KA sovražila zaradi njihove zvestobe Cerkvi in poznanja njihovih terorističnih metod. Znano je, da so bili med prvimi žrtvami revolucionarjev prav mladci in da so zločinci te najbolj mučili! Komunisti so vsekakor dobro poznali svoje nasprotnike. Ali naj bi bila morda po mnenju dr. Dolinarja krivda Katoliške akcije prav to, da je zavračala marksizem in revolucionarne metode partije?

Upravičeno se vprašamo, kaj je dr. Dolinar hotel doseči s svojo kritiko katoliškega tabora na tem študijskem dnevu v št. Jakobu na Koroškem. Morda to, da bi Korošci ukinili KA? S takšnimi zaključki jih pač ni mogel navduševati za novo evangelizacijo! Zakaj ni z besedico omenil revolucije med vojno ne s krvjo zapisane zgodovine Katoliške akcije v Sloveniji? Zakaj se ni spomnil vsaj tistega tabora slovenskih fantov v Celju malo pred vojno, 29. junija 1937, na katerem je vladika Anton Bonaventura Jeglič govoril tele preroške besede:

"Držimo krstno obljubo! Ostanimo zvesti katoliški Cerkvi, pa bomo odvrnili od slovenskega naroda bodoče strahote!"

"Morda bomo imeli še hujše čase. Morda bo hudobija še rastla. Tudi pri nas na Slovenskem je že začela s svojim groznim delom."

"Upam, da vas ta hudobija ne bo niti zapeljala niti oplašila, ampak, da se boste z vso krepostjo uprli njenemu prodiranju."

"Satan ima že svojo fronto! Pa tudi Kristus svojo fronto! In ta fronta bodite vi, možje in fantje!"

"Živimo v velikih časih! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo, velik, ker dela mučenike in nam daje velike može."

"Tako bomo veliki dočakali velike čase. Zato pa zahtevamo: POVSOD BOGA IN DEVICO MARIJO!"

Te Jegličeve napovedi so se uresničevale med vojno in okupacijo, zlasti od začetka revolucije naprej. Slovenci pa nikoli ne bomo pozabili, kaj se je dogajalo v tednih po "osvoboditvi". Grobišča širom slovenske zemlje in rožni venci ob breznih še danes pričajo o dveh frontah med drugo svetovno vojno na Slovenskem!

Stane Snoj, Argentina

Peto glasilo Triglavskega narodnega parka

Pod Triglavom čim več zgodovinskih korakov

Polovica Triglavskega narodnega parka (TNP) sega v Zgornje Posočje, zato je prav, da ob izidu pete številke glasila, z naslovom Svet pod Triglavom, povemo, o čem piše. Predvsem pa, da je to časopis enega najstarejših zavarovanih območij v Alpah, namenjen njegovim prebivalcem, obiskovalcem, ljubiteljem in podpornikom.

Najprej je zabeleženo slovo dosedanjega, povsod priljubljenega, torej težko nadomestljivega direktorja inž. Janeza Bizjaka ob odhodu v pokoj in prihod na to mesto dr. Marije Markeš. Doslej je v parku vodila službo za kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja.

Poleg krajše zabeleženih vmesnih tem in novosti glasilo bralce seznanja s programom pobude Skupnosti INTERREG IIIA Slovenija – Avstrija 2000 – 2006. Gre za projekt vzpostavljanja trajnega sodelovanja med sosednjimi regijami partnerskih parkov; Reportaža o turistični kmetiji Gorjup, sredi bohinjskih gora; obnovitvena dela na vršiški cesti in o obnovljeni ruski kapeli na njej, O prenovljeni spominski cerkvi sv. Duha v Javorci in novi informacijski točki na Kopišču v Gozdu Martuljku; V rubriki Park v svetu govori o viziji Evropske zelene vezi oz. ekološke mreže, ki bo povezovala naravna območja v Evropi, Od Barentsovega do Črnega morja; Zgodovina Julijskih Alp govori o Kugyju in TNP; Narava pa o skrivnostni cvetlici Scabiosi Trenti, o štetju gamsov in kozorogov v preteklem letu in macesnovih gozdovih, ki so obenem odlična zavetja gozdnih jerebov, velikih petelinov, ruševcev pa tudi belk in kotorn. Sledi še lahkotno branje Strani za mlade in mlade po srcu ter Izlet te publikacije po novostih ekološkega urejanja ohranjanja naravne dediščine parka ter voščilo, ki naj preoblikovano velja tudi bralcem in soustvarjalcem Doma: želim si, da bi se vaše misli v času okoli Božiča in novega leta ustavile tudi ob Triglavskem narodnem parku in ob vsej slovenski deželi (brez meja) pod njim, okoli njega in da bi prizadevanje za ohranitev in razvoj tega enkratnega in neponovljivega sveta, njegove kulture, ki smo jo prejeli od svojih prednikov, ostalo kot del našega življenjskega načrta. Želim vam čim več zgodovinskih korakov po teh naših gorah.

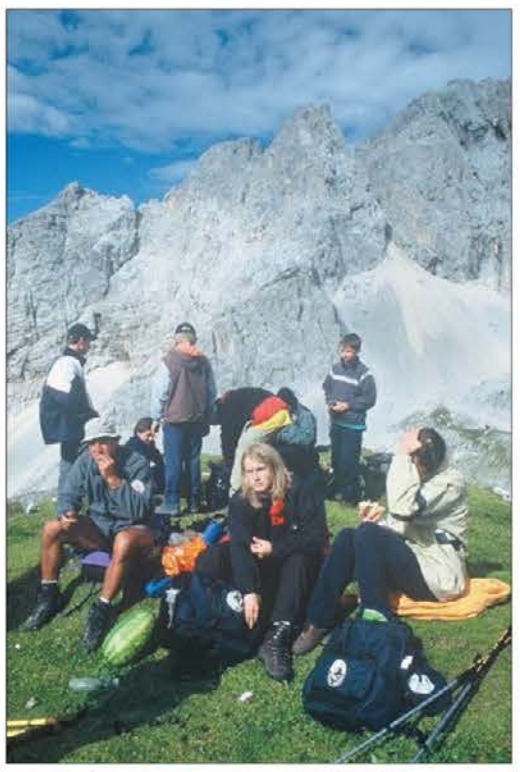

MM

Kakšna bo nadaljnja usoda revije za Slovence po svetu?

Izšla je zadnja številka revije Slovenija.svet

Decembrska številka Slovenije.svet je praznična, čeprav zadnja, ki jo pošiljamo na domove naših naročnikov. Začenjamo z zgodbo o soncu, ki ima decembra še prav poseben pomen. Takrat se namreč dan najbolj skrajša, obenem pa je to že tudi čas napovedi ponovne zmage svetlobe, sonca in s tem življenja. Sonce igra pomembno vlogo v vseh mitologijah sveta, tudi slovenski, povezano je z največjim krščanskim praznikom, Božičem, iz sonca pa izhaja tudi cela vrsta ljudskih običajev, navad in verovanj.

December je tudi mesec, ko se je rodil naš največji pesnik, France Prešeren. Tokrat smo se sprehodili po manj znanih poteh njegovih popotovanj. Teh, kot pravi avtor članka Tine Kristan, sploh ni bilo malo, in še več bi jih bilo, če pesnika ne bi bila prehitela prezgodnja smrt. Predvsem pa je Prešeren obiskal vse kraje, o katerih je potem pel v svojih pesmih. Zdravljica na primer je po pripovedovanju nastala tudi ob spodbudi prijateljev iz Vipave, zaradi očaranosti nad lepotami slapa Savice pa je pesnik zamudil celo novomašniško kosilo svojega mlajšega brata Jurija. Prešeren ni skrival tudi svojega navdušenja nad železno cesto, kot so takrat rekli železnici, le da je zanj v našo dežela prišla prepozno.

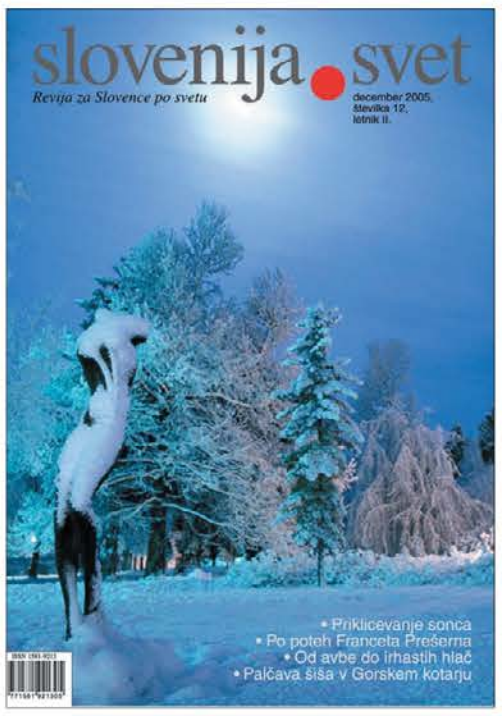

Med Slovenci, ki so se v svetu posebej uveljavili, predstavljamo v tokratni številki Slovenije. svet poslovneža Anzeja Lemuta, ki ga je pot zanesla nič manj kot na daljno Kitajsko. Čeprav sebe nima za pravega izseljenca, pa se je na Kitajsko preselil z vso družino in bil v Šangaju eden od treh ustanoviteljev prvega slovenskega kluba. V klubu se redno srečuje okoli 20 Slovencev, kolikor se jih je v tem delu sveta nabralo v zadnjih dveh letih. Druga portretiranka prihaja iz Grčije in je po poklicu igralka, plesalka in prevajalka. Lojzka Avayanos izhaja iz mešane slovensko-grške družine, v Grčijo se je s starši preselila še kot otrok, svojo kariero pa je začela kot dramska igralka. Kasneje se je uveljavila kot prevajalka francoske in slovenske književnosti v grščino, za Slovenijo pa je danes neprecenljiva kulturna ambasadorka.

V praznični decembrski številki Slovenije.svet je še veliko drugega pestrega branja. Predstavljamo vam košček še povsem nepoznane etnološke dediščine Slovencev v Gorskem Kotoru, bogato kulturno dejavnost slovenskih društev v Makedoniji, portret letos nagrajenega koroškega slikarja Valentina Omana, iz slovenskih logov pa prispevek o obnovi Breginja, ki je v potresu pred natanko tridesetimi leti doživel pravo katastrofo. Za povratniško zgodbo je tokrat poskrbel Ivan Kramberger, prihaja pa iz Štajerske.

Tudi iz zamejstva se je tokrat nabralo kar nekaj zanimivosti. O strokovnem srečanju na temo narodne identitete izven šolskih zidov, ki ga je organiziral Svetovni slovenski kongres v Potrni na avstrijskem Štajerskem, piše Ernest Ružič. Portret učiteljice Jožice Tomšič, ki se je zapisala z zlatimi črkami v srca slovenskih dijakov v Gorici, je pripravil Milan Grego, iz Zagreba pa prihaja zapis o srečanju slovenskih etnologov, ki so strokovno ekskurzijo po Gorskem Kotorju končali s simpozijem v Slovenskem domu.

Za konec naj vam v imenu uredništva Slovenije.svet zaželim le še vesele praznike in vse najboljše v novem letu.

Na dnu ...

Poglavitna cilja slovenske vlade

Uresničevanje reform v gospodarstvu in družbi ter posredovanje EU

Nova oblast v Sloveniji, ki jo simbolizira in predstavlja vlada Janeza Janše, deluje hitro in odločno, njeni ukrepi pa so na večini področij učinkoviti.
Gre za drugačen slog in način upravljanja države, kot pa so ju izvajale prejšnje vladne koalicije pod vodstvom Liberalne demokracije Slovenije. Spričo sprememb v delovanju vlade, pa tudi zaradi nenaklonjenosti večine časnikov, pa radijskih in televizijskih postaj osebnosti premiera, v delu slovenske javnosti nastaja prepričanje, da si Janez Janša in politične stranke v koaliciji podrejajo celotno državo, njene ustanove in nemara vso družbo.
Gre za trditve, ki jih navdihujejo in spodbujajo predvsem v LDS, največji opozicijski stranki, kjer zoper vlado in njenega predsednika neutrudno nastopata zlasti nekdanji premier in zdaj vodja poslanske skupine stranke v državnem zboru, Anton Rop, in novi predsednik LDS Jelko Kacin. Ostro, pogosto grobo, proti vladi nastopa tudi Miran Potrč iz stranke socialnih demokratov, kar vzbuja nelagodje pri Borutu Pahorju, ki se v slovenski javnosti predstavlja kot politik, ki teži k spravi in sodelovanju vseh strank v korist države.
Premier Janez Janša in ministri ob vsaki priložnosti poudarjajo, da bodo načrtovane reforme v gospodarstvu in na socialnih področjih uspele samo v primeru, da jih bodo sprejeli vsi deli slovenske družbe. Vlada je skratka pripravljena obravnavati in sprejeti vse morebitne dodatne predloge in pobude glede reform, toda za zdaj ni odziva. V LDS jih v celoti zavračajo, bolj popustljivi pa so socialni demokrati, saj, denimo, Borut Pahor osnutke predvidenih reform sprejema in jih podpira. Vendarle pa kaže, da bodo politične in socialne sile postopno vendarle dosegle tisto stopnjo zaupanja in soglasja, da bosta vlada in Državni zbor v tem letu lahko sprejela zakone in druge predpise, potrebne za izvajanje reform.
Kaže, da bo vlada sprejela zahteve socialnih partnerjev, predvsem sindikatov, naj zniža sedaj predvideno 20 odstotno splošno davčno stopnjo.
Janez Janša je na posvetovanju slovenskih diplomatov, 5. in 6. t.m., na Brdu pri Kranju, celovito predstavil predvidene reforme in poudaril, da bodo le - te eden od dveh poglavitnih ciljev slovenske vlade oz. nove oblasti v naslednjih nekaj letih. Drugi cilj pa bo predsedovanje Slovenije EU v prvih šestih mesecih leta 2008. To bo velik izziv za Slovenijo, saj bo prva med novimi članicami predsedovala povezavi, s čimer naj bi se celo povečala tudi slovenski ugled in prepoznavnost. Na posvetu diplomacije je svoj pogled na mednarodno politiko Slovenije podal tudi državni poglavar dr. Janez Drnovšek. Menil je, da bi morali letos, če le mogoče, rešiti sporna vprašanja v odnosih s sosednjimi državami, torej s Hrvaško, Italijo in Avstrijo. Slovenija bi tako odstranila ovire, ki bi jo utesnjevale pri njenem predsedovanju EU. Toda vsaj kar zadeva Hrvaško, se zdi skoraj nemogoče, da bi državama uspelo v kratkem odpraviti spore in nesoglasja. Odnosi se celo zaostrujejo. Potem ko je vlada 5. t.m. sprejela Pravilnik o ribolovnem območju, ki zajema tudi celotni Piranski zaliv, je vlada v Zagrebu zagrozila, da bo zaščitila svojo polovico omenjenega zaliva, češ da ji pripada. Stanje odnosov med Slovenijo in Hrvaško je skratka kar naprej napeto. V Ljubljani menijo, da bi sporne zadeve lahko rešili v okviru pristopnih pogovorov Hrvaške za sprejem v EU, hrvaška vlada pa zahteva, da bi sporne zadeve prepustili v rešitev kaki mednarodni sodni ustanovi.

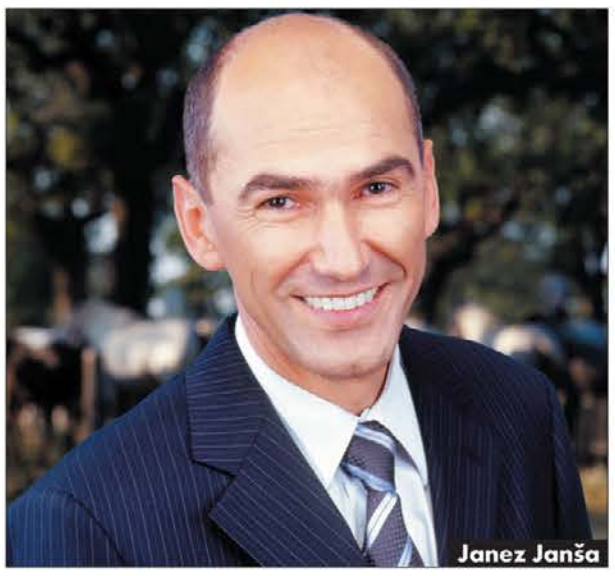
Janez Janša

Članstvo v preoblikovani Gospodarski zbornici Slovenije ne bi bilo več obvezno

Politična kronika v Sloveniji v prejšnjih dneh je zaznamovala še več drugih dogodkov, koristnih za državno skupnost. Parlament je na izrednem zasedanju imenoval člane programskega in nadzornega sveta, ki bosta skladno z novim zakonom upravljala nacionalno radio - televizijsko ustanovo. Kandidatov je bilo zelo veliko, za 29 - članski programski svet, kar 214. V programski svet RTV Slovenija je bila imenovana tudi prof. Tanja Kuštrin, nekdanja diretorica kulturnega doma v Novi Gorici.
Vlada je v parlamentarni postopek poslala predlog novega zakona o Gospodarski zbornici Slovenije. Z njim bi odpravili dosedanji monopolni položaj zbornice v gospodarstvu in državi. Gospodarska zbornica ima sedaj okoli 64 tisoč zaposlenih, v prihodnje pa bi bilo članstvo v preurejeni zbornici prostovoljno.
Bralci in bralke revije Jana so za Slovenko leta 2005 izbrali dr. Mojco Senčar, predsednico Slovenskega društva za boj proti raku dojk, Europa Donna. Tudi sama je imela raka na dojkah, toda ga je premagala in zdaj vodi boj zoper omenjeno bolezen, ki je tudi v Sloveniji precej razširjena.

Jelko Kacin

Marijan Drobež

SNG Nova Gorica

Program predstav v januarju

V novem letu se jubilejna sezona v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica nadaljuje kar z dvema premierama. V četrtek, 5. t.m., so domači gledališki umetniki Ana Facchini, Gorazd Jakomini, Lara P. Jankovič, Iztok Mlakar, Mira Lampe-Vujičić, Radoš Bolčina, Milan Vodopivec, Ivo Barišič, Jože Hrovat, Teja Glažar in gostja Saša Mihelčič premierno uprizorili slovensko praizvedbo najnovejšega dramskega teksta, Kobilice ali Moj oče igra loto, po mnenju kritikov najpomembnejše srbske dramatičarke srednje generacije, Biljane Srbljanović. Delo sta poslovenili Mojca Kranjc in Daniela B. Marković, režijo je podpisal Eduard Miler. Srž besedila te duhovite tragikomedije, kot so jo označili na tiskovni konferenci, je starost oz. duhovna starost ljudi, ki nič ne pomenijo. Kot kobilice ravnajo sebično in zaman skušajo upočasniti svoje biološko usihanje. Sredini predpremieri in četrtkovi premieri so sledile ali še bodo reprize, 6., 7., 14. in 26. t.m. Tretja premiera v tej zlati sezoni bo v četrtek, 19. t.m., in sicer komorna predstava s štirimi igralci (Helena Peršuh, Primož Pirnat, Bine Matoh in Alida Bevk). V režiji Mateje Koležnik bo v Kotu, prizorišču pod odrom, doživela slovensko praizvedbo drama Tisti, ki jih reka ne spusti, ki jo je napisal ameriški avtor David Rabe (1940), v slovenščino pa prestavil Zdravko Duša. Ponovitve, pravzaprav II. in III. premiera, bodo 20., 21., 25., 27. in 28. t.m.
V ponedeljek, 9., so si dijaki ogledali Cankarjevo dramo Kralj na Betajnovi v lapidarni režiji Jaše Jamnika, v sredo, 11., pa svojski muzikal Alica A. Annecchina, R. de Ceccattya in J. Kice v režiji Janusza Kice.
V torek, 10., je bila v jutranjih urah goriška premiera otroške koprodukcijske predstave Gledališča Koper in SNG Nova Gorica Modro pišče Maje Aduše Vidmar v dognani režiji Katje Pegan s sicer spremenjeno igralsko zasedbo. Vskočili sta Marjuta Slamič in Maja Aduša Vidmar. Otroško publiko bo v januarju razveselil Goriški vrtiljak s tremi predstavami. V petek, 20., si bodo Polžkovi abonenti v Šempetru ogledali Zajčka Didldajčka v izvedbi Odra treh herojev iz Pirnič. Malim Polžkom bo Lutkovno gledališče Ljubljana predstavilo pravljico Tacamuca v soboto, 21., Velikim Polžkom pa v soboto, 28., igrico Zakaj verjeti v zmaje. Obe predstavi imata dve ponovitvi ob 10.30 in 15.00 uri.
Večerne predstave so ob 20.00 uri.
Abonenti Nedeljskih gledaliških srečanj se bodo v nedeljo, 15. t. m., šli detektive ob kriminalki Roberta Thomasa Osem žensk v izvedbi Gledališča iz Velenja.
Tudi ta mesec bo igralski ansambel SNG Nova Gorica gostoval v različnih slovenskih krajih. V nedeljo, 8. t.m., je bila koprodukcijska predstava Radoslava Zlatana Dorića Kako smo ljubili tovariša Tita v režiji Marjana Bevka v gosteh v Pivki, 11. in 16. (bo) v Špas teatru v Mengšu, v četrtek, 12., in v nedeljo, 15., bo v Kosovelovem domu – Kulturnem centru Krasa v Sežani, v petek, 13., v Izoli, v četrtek, 19., pa v Gledališču Koper.

Ivo Barišič in Iztok Mlakar v predstavi Kobilice

IK

Kratke

Generalni konzul Šušmelj: "Fojbe še vedno obremenjujejo sodelovanje"

Bogdan Žižmond Kofol, vodja kabineta župana mestne občine Nova Gorica in svetovalka te lokalne skupnosti za stike z javnostmi, Miroslava Križnič, sta medije obvestila o prizadevanjih, ki potekajo v Novi Gorici in v Gorici za razjasnitev znanih primerov t.i. fojb oz. brezen. Gre za nasilje revolucionarnih oz. komunističnih zmagovalcev, ki so neposredno po drugi svetovni vojni iz Gorice (pa tudi iz Trsta in drugih krajev ob sedanji slovensko-italijanski meji) odpeljali določeno število ljudi, Italijanov, vendar tudi Slovencev, potem pa se je za njimi izgubila vsaka sled. Domnevajo, da so jih umorili v breznih (fojbah), nemara v taboriščih, kakršni sta bili tudi v Vipavi in Logatcu, ali pa so izgubili življenje v drugih doslej neznanih okoliščinah.

Sestanka o problematiki fojb in deportirancih, ki je bil v Novi Gorici, so se udeležili župan Gorice Vittorio Brancati, slovenski generalni konzul v Trstu Jože Šušmelj, raziskovalka inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani, dr. Nevenka Troha, direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič, podžupan mestne občine Nova Gorica Tomaž Vuga (nadomeščal je službeno odsotnega župana Mirka Brulca) in vodja kabineta župana mestne občine Nova Gorica, Bogdan Žižmond Kofol.
Glavna sklepa sestanka sta dogovor, da bodo zgodovinarji iz Nove Gorice in Gorice skupaj preučili sezname pogrešanih, in soglasje, da bi postavili spominsko obeležje vsem pogrešanim osebam. Predstavniki novogoriške občine so goriškemu županu Vittoriu Brancatiju, po naročilu slovenskega ministrstva za zunanje zadeve oz. ministra dr. Dimitrija Rupla, izročili saznam oseb, ki naj bi bile izginile, ali pa so bile zgolj aretirane v tistem času.
Udeleženci, že prej pa slovenski zunanji minister, so izrekli več pomembnih izjav in ugotovitev o t.i. fojbah in žrtvah v njih. Brancati je zatrdil, "da ne gre za nikakršno željo po maščevanju, ampak zgolj za osnovno človeško željo, da bi na grob pogrešanega svojca lahko položili cvetje in izrekli molitev." Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel pa je poudaril, "da so vsi arhivi v Sloveniji odprti in da s strani države ni nobenih ovir, da bi svojci ne prišli do želenih podatkov. Ostalo pa je odprto vprašanje arhivov v Beogradu." Zgodovinarka dr. Nevenka Troha meni, da je z območja nekdanje Goriške pokrajine pogrešanih okoli 900 oseb. "Nekaj odpeljanih ljudi je umrlo tudi med prevozi, na cesti, vse skupaj pa se je dogajalo v zelo kaotičnem stanju. Žal je nemogoče točno določiti, kdo je umrl v fojbah in kje točno je umrl, razen posameznih primerov, ki so znani. Pri raziskovanju so uporabili vse mogoče vire, tudi sodne arhive in vse drugo dostopno gradivo, tako, da se bojim, da kaj novega ni več mogoče storiti. Po mojem mnenju tudi dostop do arhivov v Beogradu ne bi bistveno spremenil ugotovljenega stanja."
Seznam oseb z območja Gorice, ki so bile v obdobju neposredno po koncu druge svetovne vojne ali odpeljane ali aretirane, in ki bi morda pomagal pri ugotavljanju celotnega števila pogrešanih, ter so ga izročili goriškemu županu Brancatiju, je sestavila zgodovinarka v Goriškem muzeju Nataša Nemec. Pomenljivo in politično tehtno se nam zdi opozorilo, ki ga je na sestanku v Novi Gorici izrekel generalni konzul Slovenije v Trstu Jože Šušmelj. Dejal je namreč, "da težka problematika fojb in dejstvo, da svojci ne vedo, kje so umrli njihovi sorodniki, še vedno obremenjuje čezmejno sodelovanje."

V Sloveniji ima sladkorno bolezen že več kot 130.000 ljudi

Sladkorna bolezen je na vsem svetu dosegla značaj in razsežnosti epidemije. Velja za najbolj razširjeno kronično nenalezljivo bolezen sodobnega človeka. Po predvidevanjih znanstvenikov in zdravnikov se bo število bolnikov do leta 2030 povečalo na 366 milijonov. V Sloveniji je registriranih več kot 130 tisoč bolnikov s sladkorno boleznijo, vendar je resnično število najbrž precej višje. Tudi v Sloveniji otroci zbolevajo pretežno za diabetesom tipa 1, ki je domnevno posledica virusne okužbe ali dedne obremenjenosti oz. napačne prehrane. Odrasli pa večinoma obolevajo za sladkorno boleznijo (diabetesom) tipa 2, ki je predvsem posledica neustreznega življenjskega sloga, za katerega je značilna nepravilna in preobilna hrana ter premalo telesne dejavnosti. Lahko pa so krive tudi čezmerne razvade, kot sta kajenje in alkohol.
Med posledicami sladkorne bolezni so poškodbe ledvic, srca ter nog in stopal. Če omenjene in druge primere posledic sladkorne bolezni zanemarimo, lahko pride do zapletov in posledično do predčasne smrti. Pogoste so neželene amputacije nog oz. stopal.

Deset najbolj razširjenih blagovnih znamk v Sloveniji

Izsledki raziskave neke mednarodne ustanove kažejo, da je v Sloveniji najbolj razširjena in znana blagovna znamka Barcaffe', s katero reklamirajo kavo, pripravljeno v družbi Droga v Portorožu. Na drugem mestu je Alpsko mleko, izdelek Ljubljanskih mlekarn. Blagovna znamka čokolade Milka je na tretjem mestu na lestvici desetih blagovnih znamk, na devetem pa italijanske testenine vrste Barilla.
Sodeč po raziskavi omenjene mednarodne ustanove (Product Group Manager), je v drugih državah na območju nekdanje Jugoslavije, najbolj razširjena blagovna znamka čokolade Milka.

Obvestilo

Goriška Mohorjeva družba in Knjigarna Bogataj – Idrija vabita na predstavitev knjižne zbirke GMD za leto 2006, ki bo v Knjigarni Bogataj v Idriji, v četrtek, 19. januarja 2006, ob 18. uri.

Priprave na uvedbo evra v Sloveniji

Ukrepi zoper ponarejanje evropske valute

V Sloveniji potekajo na raznih ravneh priprave na uvedbo evra, evropske valute, ki naj bi postala nacionalno plačilno sredstvo predvidoma 1. januarja leta 2007. Priprave izvajajo zlasti v finančnem ministrstvu, Narodni (nacionalni) banki Slovenije, poslovnih bankah pa tudi v trgovskih in drugih podjetjih oz. gospodarskih družbah. Že prvega marca tega leta bodo v Sloveniji pričeli označevati cene v obeh valutah, v slovenskih tolarjih in v evropski denarni enoti, to je v evrih. Vlada bo poskušala tudi z dvojnim označevanjem cen preprečiti morebitne poizkuse neupravičenega dviganja maloprodajnih cen.

Že pred uradno uvedbo evra pa narašča število ponaredkov te denarne enote. Po podatkih ministrstva za notranje zadeve je bilo doslej vnovčenih 559 kosov ponarejenih bankovcev in 543 ponarejenih evro - kovancev. Domnevajo, da bodo razpečevalci ponarejenih bankovcev oz. kovancev poskušali izkoristiti nekatere posebnosti poslovanja z gotovino in da se bodo s ponaredki najprej pojavili v trgovinah, trafikah, gostinskih lokalih, bencinskih servisih, menjalnicah in v drugih izpostavljenih dejavnostih. Nevarnost, da bi nam podtaknili ponaredek, bo večja ob večjih gibanjih oz. gnečah, denimo med prazniki ali med turistično sezono. Narodna banka Slovenije je začela izvajati poseben projekt preprečevanja ponarejanja gotovine tudi z izobraževanjem inštruktorjev v poslovnih bankah. Čez vse leto bodo izvajali tudi praktično usposabljanje bančnih in drugih uslužbencev. Ob tem izvedenci opozarjajo, da zgolj teoretično znanje o tem, po katerih elementih se ponaredek razlikuje od originala, ne zadošča.

M.

V novi številki zgornjevipavskega časnika

Prispevki o mnogih dejavnostih in življenju v vaseh

V Ajdovščini je izšla nova številka Latnika, kot je naslov zgornjevipavskega časnika. To glasilo je med najbolj razširjenimi na Goriškem in najbrž tudi na Primorskem, saj je, denimo, nova številka izšla v nakladi 7.600 izvodov. Vsebina je kot običajno pestra, zanimiva, raznolika in v pretežni meri tudi aktualna. Prispevki obravnavajo stanje na raznih področjih, predvsem v kulturi, pa dogajanja v vaseh na območju Zgornje Vipavske doline.

V uvodniku, ki mu je Ivan Mermolja, glavni in odgovorni urednik, dal nenavaden naslov Morje ljubimo s strahom v srcu, sam komentira enoletno obdobje po zadnjih parlamentarnih volitvah v Sloveniji. Tole meni: "Minilo je leto od zadnjih 'velikih' vseslovenskih volitev. Marsikaj se je v tem času na novo formuliralo, umestilo v svoje tečaje, marsikaj pa povsem obrnilo na glavo. Liberalna demokracija Slovenije je prepričljivo in boleče izgubila volitve, poleg tega pa ji je po vodi splaval kompas. Pregovorno vemo, da 'potapljajočo' se ladjo najprej zapuščajo 'podgane', vemo pa tudi, da je njihov cilj jasen: priti na kopno je njihova smer. LDS panično brska po svoji vse bolj prazni barki, se tu pa tam zažre v kožuh sotrpina in v zmedi ne najde rešilne brvi."

Latnik je zgornjevipavski časnik

Pomemben je zapis o projektu za oblikovanje poslovne cone v Gojačah, ki bo največja v občini Ajdovščina. Zanjo so zbrali nad 264 tisoč evrov, ki jih bodo prispevali EU, Ministrstvo za gospodarstvo in občina Ajdovščina. Aleksander Lemut na svoj izvirni način polemizira z županom ajdovske občine Marjanom Poljšakom in njegovo politiko pri vodenju občine ter meni, "da gre za poceni nabiranje političnih točk." Prebrali smo nadalje, da so gospodinje v vasi Planina izdale knjigo o zgodovini tega naselja, v njej pa so objavile tudi recepte skorajda že pozabljenih tradicionalnih domačih jedi. "Težko bi pozabili, še manj pa odpustili prodajo dvorca Zemono tujemu kupcu", sta v prispevku z naslovom Zemono - naša dika, zapisala zakonca Magda in Marjan Rodman iz Vipave. "Zemono je danes vse kaj drugega kot senik nekdanje jugoslovanske vojske ali bogve čigava zložena drva za prodajo pred zimo. Zemono je stavba z vsebino in bogato zgodovino sredi krasne narave. Zato nas je sedanja vest, da je Občina Vipava uveljavila prednostno pravico nakupa dvorca, razveselila, in to je njena modra odločitev, na katero smo po tihem tudi upali."

M.

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - **Odgovorni urednik** Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - **Predsednik** dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail **gorica@noviglas.it**
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, **e-mail trst@noviglas.it**
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail **uprava@noviglas.it**
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - **Poštni tekoči račun** 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji **USPI** in Zveze katoliških tednikov v Italiji **FISC**

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 10. januarja, ob 14. uri.

Odmevi

"Dva arhetipa ob prazniku treh modrih"

V Družini sem prebrala v rubriki Naš komentar razmišljanje Edvarda Kovača s tem naslovom, v katerem je poudaril dvojnost evangeljskega poročanja o treh modrih: na eni strani trije kralji z Jutrovega iščejo Novorojeno Dete, da bi se mu poklonili, na drugi strani pa kralj Herod išče Jezusa, da bi ga umoril. P. Edvard Kovač prenese to dvojnost v evangeljski pripovedi na dva različna načina praznovanja Božiča v današnji družbi: "Na eni strani imamo tiho družinsko srečo, ko ljudje v samoti svojega srca in v toplini prijateljstva prižgejo sveče, si povedo besede, ki si jih čez leto ne upajo izgovoriti, in v zaupnosti srca zapojo ali izrečejo molitev: spavaj, Dete, sladko! In na drugi strani opazimo neko drugo kraljestvo, ki mu ni mar za srečo srca, ampak hoče ob rojstvu Otroka utrditi oblast denarja, finančne moči in površinskega veselja." V ta kontekst se vključuje tudi strašna tragedija, ki se je dogodila v predbožični noči v disku v Pirničah, ko je množica do smrti pomendrala tri mlada dekleta. Avtor nato išče in najde veliko drugih anomalij v praznovanju oz. nepraznovanju Božiča, ki peljejo v isto smer.

Vdiranje tega drugega odnosa do praznikov, površinskega veselja, praznovanja zaradi praznovanja, vedno bolj vdira tudi v tukajšnji prostor. Naj se omejim samo na nekaj primerov, ki so me neprijetno zbodli v minulih praznikih. Recimo - božičnice po šolah. Nedvomno učitelji vložijo veliko truda v pripravo božičnic, vendar pa je večkrat čutiti strah, da ne bi bile religiozno obarvane. Tako govorijo o smrečicah, o snegu, saneh, novorojeno Dete pa je le redkokdaj sploh omenjeno.

Od otrok preskočimo na starejše, ki preživljajo večer svojega življenja v domovih za ostarele. Slučajno sem prisostvovala nekemu predbožičnemu prazniku , ki ga je vodstvo doma pripravilo za oskrbovance in njihove svojce. Hrupno vzdušje z bučno glasbo, božiček z darili, jedače in pijače na pretek. Praznovanje zaradi praznovanja, ki bi bilo lahko tudi Befana ali pust, saj je bilo veselje samo površinsko, brez vsebine, brez ene božične pesmi. In vsi so bili navdušeni nad vodstvom doma, ki je pripravilo tako lepo praznovanje. V tem domu v naslednjih dneh ni bilo sv. maše ali kakega bolj duhovnega doživetja. A zdi se, da niso ne oskrbovanci ne svojci ne vodstvo čutili potrebe po čem takem.

Saša Martelanc (foto JMP)

Gluhost za globlje sporočilo Božiča dokazujejo tudi pogovori med klientkami v frizerskem salonu pred prazniki... Vsevprek razlagajo, kaj vse so za praznike skuhale ali kam bodo šle z družino jest, kam na potovanje, koliko so jih stala darila, itd. Nobena ni niti z besedo omenila verskega pomena Božiča. Ko sem omenila, da bom šla k polnočnici, so se zazrle vame, kot da sem Marsovec s kakega tujega planeta...

V omenjenem članku Edvard Kovač pripisuje del odgovornosti za tako stanje tudi medijem., ki ne znajo ali nočejo ustvarjati božičnega razpoloženja. Tudi v Italiji v televizijskih programih nisem zasledila prazničnosti,ampak eno samo puhlost in praznino. Zdi se mi, da je bilo večjo kvaliteto zaslediti v tukajšnjem slovenskem tisku, radiu in televiziji, če se omejim na radio, so se mi zdeli glasbeni, govorjeni in dramski sporedi raznoliki, večinoma dobri in prilagojeni prazničnemu vzdušju. Naj omenim dve oddaji, ki nista bili božični v ozkem pomenu besede, a sta poslušalcem dali tisto pozitivno naravnanost, tisti pozitivni pogled na svet, ki je danes tako potreben. Prva je bila pogovor urednice Alenke Florenin s časnikarjem Sašo Martelancem ob izidu njegove knjige Kam potujejo večeri v redni zbirki Goriške Mohorjeve družbe. V intervjuju je avtor razkril navidez drobne in majhne stvari iz nastajanja in vsebine knjige, ki pa jih je znal prikazati na tako prikupen način, da so imele moč dotakniti se poslušalca in vzbuditi pričakovanje za "knjižico" - kot jo je Saša Martelanc v svoji skromnosti imenoval -, če je morda še ni poznal.

Prav tako je bil zanimiv pogovor iste urednice z Lido Turk, ki je uredila in pripravila za objavo pogovore, ki jih je pred leti imela po radiu z Izidorjem Predanom ob njegovi 60-letnici. Ta pogovor je bil le uvod v predvajanje zvočnega zapisa 1. pogovora med tedanjo urednico četrtkovih srečanj Lide Turk in Izidorjem Predanom. Njegova preprosta pripoved o izredno revni, a kulturno bogati mladosti je bila naravnost pretresljiva. Mislim, da ni bilo poslušalca, ki ga ne bi ganile njegove besede, ko je pripovedoval, kako mu je mama za prvo sv. obhajilo napisala preprosto, a vsebinsko globoko molitev in kako ji je Dorič na njeno željo to molitev na pamet zmolil ob njeni smrtni postelji.

Prazniki so mimo, vsakdo je v njih našel, kar je iskal - sporočilo potrošništva in zabave ali pa tolažbe, upanja, ljubezni.

Eho

VIDA VALENČIČ **KO SE DOTAKNEŠ OSEBE**

Stran iz dnevnika pred dvema letoma

Drsim, drsim naprej, vedno naprej, vedno naproti nečemu, kar je več, kar me obogati, kar osmišlja življenje. Trate in hiše, industrijske barake in skladišča, pokrajina ploščata kot podplat. Danes na tem vlaku pišem tebi, draga nona, po tolikem času, tolikih nasmehih in korakih po svetu, po vseh stopinjah, ki smo jih vdelali v to belino življenja.

Včasih se mi zdi, da mi ne uspe se stalno, neutrudno in povsem nepotrebno stalno spraševati o smislu življenja, smislu dejanj, občutkih in željah.

Draga nona, včasih, pravzaprav večkrat sem se spraševala, kako si ti gledala na to današnjo družbo, ki je nisi razumela. Pa vendar, kako hitro in enostavno si se navzela vseh tistih predpostavk sodobnosti. Kako enostavno je bilo klicati enkrat v Gorico, drugič v Rim, tretjič slediti vrsticam, ki so ti jih prebirali iz mojih elektronskih dopisovanj iz Armenije, in odkritje klicanja na prenosni telefon, ki ti je večkrat predstavljal uteho in oporo, vedno smo bili dosegljivi in vsakič si lahko slišala, kje smo in kaj delamo. Spet drugič ti je predstavljal neprijetno spoznanje, da si za to uteho vendarle potrosila preveč.

Sledila si mi v vseh korakih mojega življenja, spraševala o vlakih in letalih, pa o prtljagi, trepetala z mano, se smejala ob mojih anekdotah, me spraševala o prijateljicah, raztresenih po Evropi. Večkrat mi je bilo soočanje med mojo sodobno in tvojo nekdanjo vizijo družbe težko, danes se zavedam zbeganosti, ki si jo lahko čutila ob pogledu in doživljanju vseh sprememb okrog sebe. Živo se spominjam, kako sem te skušala prepričevati, da bi kdaj poskusila pizzo in se ti nisi vdala, ker ti je tudi tisti kos testa s paradižnikovo mezgo in sirom predstavljal skok v neko sodobnost, na katero nisi bila pripravljena.

Spominjam se dneva, ko si me v solzah vprašala, kdaj bom dobila stalno službo in kdaj bom živela v neki praktični sigurnosti. Pa mojega odgovora, da se je družba spremenila in da so take sigurnosti za današnje generacije žal skoraj neznane, da smo pač prepojeni s tem občutkom večnega spreminjanja, večne hoje, brez prestanka, večne prenove, drugače v tej družbi ne preživiš.

Če se ozrem nazaj, pomislim, da si v določenem oziru skušala iz mene, predvsem v letih moje največje energije, največjih spreminjanj, iskanja in upornosti, izvleči tudi nekaj več ženskosti, sposobnosti sprejemanja in skrbi za svoje najbližje. Kljub trdosti, kljub prepovedim, kljub strogim pravilom, ki si jih v življenju morala imeti - drugače bi v tistih desetletjih ne preživela -, si do zadnjega delala nekaj, kar se mi je vtisnilo v spomin: nono je sedel na stolici v kuhinji, ti si mu pa počasi česala redke svetle lase.

Pričevanje

Ujeta na Korziki (11)

11. Sardinija, otok odrešitve - na Korziko verjetno nikoli več

Hvala bogu so bili vsi omenjeni scenariji nepotrebni, saj sva šla naslednje jutro najprej v marino, od koder sva v pristanišču na drugi strani zaliva zagledala trajekt.

"A je to mogoče," sprva nisem mogel verjeti. Jana je bila še bolj skeptična, vseeno pa sva oba pospešila korak in jo vse hitreje mahala v smeri pristanišča. Ko sva prišla bliže, sva se lahko prepričala, da ne sanjava, saj se je trajekt že polnil z avtomobili srečnežev, ki so vstali dovolj zgodaj. Obžalovala sva dejstvo, da nisva vstala še prej, saj bi se lahko, če bi imela vso prtljago s sabo, mirno vkrcala. Vseeno pa naju je spoznanje, da je pristanišče odblokirano in da gre naslednja barka proti Sardiniji ob dveh popoldne, polnilo z dobro voljo, čeprav sva bila še naprej previdna, ker sva se v minulih dneh že nekajkrat opekla. Slišala sva, da so za 14. uro napovedane nove demonstracije, zato sva ostala mirna.

Pred okencem, kjer so prodajali vozovnice, je bila huda gneča. Prevladovali so Italijani, ki so bili tudi najbolj glasni in nestrpni. Ko so začeli nekateri od njih razglabljati o tem, kaj se dogaja v Bastiji, in se pritoževati, ker so bili en cel dan ujeti na Korziki, nisem mogel držati jezika za zobmi. Na kratko sem opisal "vojno stanje" v Bastiji in povedal, da sva na Korziki proti svoji volji že četrti dan. Nekateri so utihnili, drugi pa so začeli še glasneje kokodajsati o tem, da je to navaden "sequestro"....

"In kar je najhuje," je začela mlada ženska, "naši mediji o tem sploh ne poročajo. Menda je na otoku ujetih 14 tisoč turistov, moji starši v Milanu pa niso imeli pojma, kaj se tu dogaja, ko sem jih včeraj poklicala," je bentila.

Da se vse skupaj ne bi prehitro razpletlo, sem moral na karte čakati skoraj uro, saj je uslužbenec, ki je bil zelo verjetno v sorodu z lenivcem (njegov bratranec ali kaj podobnega), najprej poimensko klical vse tiste, ki so imeli karte, kupljene že za dan prej, ko je bilo pristanišče blokirano, kar pomeni, da so imeli prednost tudi vsi tisti, ki so bili na seznamu in so prišli za mano.

Sreča v nesreči je bila v tem, da nisva imela avtomobila, saj je, malo preden sem prišel na vrsto, biljeter že zaključil z izdajo kart za naslednji odhod in začel prodajati vozovnice za trajekt ob 17.30. Ko mi je končno uspelo priti na vrsto, sem ga opozoril na to, da nimam avta in da rabim le karti za dva potnika, tako da sva kljub vsemu dobila mesti na trajektu, ki naj bi odplul ob 14. uri.

Ko je bilo to urejeno, sva se hitro vrnila v kamp, kjer sva podrla šotor, "spokala" robo, plačala in šibnila nazaj v mesto. Za 14. uro napovedane demonstracije, so naju precej skrbele, zato sva bila že debelo uro pred predvidenim odhodom na mestu vkrcavanja.

"Vse dokler ne odplujemo, ne bom gotov, da nama je uspelo," sem rekel Jani.

"Meni pa bo vse skupaj padlo dol šele, ko bova pristala na Sardiniji," je bila bolj previdna Jana, kar je bilo na mestu, saj so bili sindikalisti, separatisti, nacionalisti ali kakor koli jih že imenujemo, sposobni tudi ladjo, ki je že odplula, prisiliti se v vrniti, kar se je v minulih dneh že zgodilo.

Preden sva se vkrcala, sva pozorno in zaskrbljeno spremljala vsakega moškega, ki je bil vsaj na daleč podoben protestniku. Na barki je bilo počutje že boljše. Ko se je trajekt premaknil in krenil na pot, pa se je vsem, ki smo bili na krovu, čez obraz hočeš nočeš razvlekel spontan nasmeh, ki je pričal o tem, kako zelo nam je odleglo.

Bolj daleč kot je bila Korzika, boljše je bilo razpoloženje; šele ko je trajekt pristal v Santi Teresi della Gallura, pa sva z Jano znova zares svobodno zadihala. S kopnega sem se še zadnjič obrnil proti Napoleonovemu otoku in pomislil, da se kljub prelepi naravi nanj najverjetneje ne bom več vrnil, saj je na svetu še preveč lepih krajev, kjer te nihče ne zadržuje.

"Zaradi mene se lahko zdaj pogrezne v morje," je zaključila Jana in bojim se, da je mislila povsem resno.

P.S. - Drama se je nadaljevala tudi potem, ko sva bila na varnem. Kot sva izvedela kasneje, so v Ajacciu istega dne s helikopterji evakuirali potnike z ladje, ki je odplula iz pristanišča, saj naj bi prejeli sporočilo, da je na njej bomba. V Bastiji so se nadaljevali vse bolj brutalni ulični spopadi med protestniki in policisti... Kako se je vse skupaj zaključilo, ne vem, saj me je ob prihodu domov nehalo zanimati. Vem le to, da sta sprti strani dosegli dogovor o tem, da se za nekaj dni odprejo vsa pristanišča in omogoči vsem turistom, da se pravočasno umaknejo na celino, potem pa... v medijih spet vse tiho je bilo.

/ konec

Nace Novak

BARKOVLJANSKI NASIP Po izsledkih preiskav

Odslej bodo društva nastopala enotno

Predstavniki vseh športnih društev, ki imajo svoje sedeže na barkovljankem nasipu ali v njegovi neposredni bližini (se pravi Circolo Canottieri Saturnia, Circolo Marina Mercantile, Windsurf Club Trieste, Circolo Ricreativo Aziendale Lavoratori Ente Porto, Club del Gommone, Dopolavoro Ferroviario in naš Tržaški pomorski klub Sirena), so se minuli teden domenili, da bodo odslej glede zaplembe področja skupno nastopali v odnosih do pristojnih oblasti. Lani decembra je namreč kot strela z jasnega prišla na dan novica, da so izvedene preiskave pokazale, da je področje nasipa onesnaženo z dioksinom in drugimi škodljivimi snovmi. Dejavnosti društev so potemtakem utrpele močan zastoj.

Predstavniki omenjenih organizacij so se med drugim zmenili, da bodo objavili dokument, v katerem bodo zahtevali, naj se preiskave tal končajo v najkrajšem času in naj bodo rezultati analiz jasno in neoporečno objavljeni.

Foto Kroma

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Schröeder sovraži sudoku

Fantapolitika, naše dragoceno kratkočasje. Gazzetta si je domislila Fantacalcio, le kaj čakata Corriere in La Repubblica svojim bralcem ponuditi novo igro, Fantapolitiko. Saj veste, vsem, ki matematike in logike ne ljubijo, je sudoku dokaj dolgočasen. No, in fantapolitika je že preverjeno uspešna igra. Kubrick se je je poslužil pri snemanju velike uspešnice Dr. Strangelove.

Fantapolitika buri domišljijo številnih navadnih državljanov in ljudi. Kaj bi, ko bi se in v primeru da? Približno tako kot pri Totocalciu. Recimo, zanimivo bi bilo zbirati stave o vojni za plin iz prejšnjih tednov. Rusija-Ukrajina: 1, 2 ali X? Dvoboj Putin-Juščenko se je sklenil neodločeno, čeprav je okoli tega rezultata mogoče veliko fantazirati. Predvsem v zvezi z vozlom glavnih akterjev te nekajdnevne vojne. Putin je namreč v svoje vrste povabil perspektivnega tujca, nemškega pancerja Gherharda Schröederja. Zimski rok kupoprodajne borze se je očitno za Ruse dobro obnesel. Kot bi Putinov menedžer bil sam Moggi.

In na kaj bo pravzaprav Schröeder s Putinom nazdravljal v Moskvi ob kozarčku vodke? Seveda, na fantapolitiko. Bivšemu nemškemu kanclerju očitno sudoku ni preveč pri srcu. Schröeder je bil pred kratkim imenovan za predsednika nadzornega sveta novega rusko-nemškega konzorcija North European Gas Pipeline, ki bo upravljal nemško dobavo plina iz Rusije. 51-odstotni lastniški delež omenjenega konzorcija je v rokah ruskega plinskega monopolista, Putinovega Gazproma. Kaj pomeni vse to v tekmi Rusija-Ukrajina in zakaj se je v ta posel vmešal tudi Schröeder? Ko je v prejšnjih tednih spremljal Cassanov prestop v Real Madrid in se je zagledal v še nekoliko najstniški in od mozoljev iznakažen obraz italijanskega nogometaša, se je spomnil na usodo, ki je lani doletela ne več najstniški obraz ukrajinskega predsednika Juščenka zaradi upora ruskemu političnemu oligarhu.

			1	5			7	
1		6			4 9	8	2	
3		5 7 8	8	6			4	
9			4	1 3		5	6	7
		4	7		8	3		
7	3	2		1	6			4
	4			8	1			9
	1	7				2		8
	5			3	7			

No, no. To ni čista resnica. Za vsem tem je nekaj obojestranskih interesov. Primarni načrt novonastalega nemško-ruskega konzorcija je dograditev podmorskega plinovoda, ki naj neposredno (torej brez vmesnih posrednikov) povezuje Rusijo in Nemčijo (in v perspektivi celotno zahodno Evropo). Putinu se tako ne bo treba več poniževati pred Juščenkom in mu plačevati prehod ruske energije proti zahodu. Putinu se ne bo treba poniževati pred nobeno od nekdanjih sovjetskih republik, ker bo dotok plina v Evropo našel pot pod morjem in ne na kopnem, na območju tujih držav, ki jim je treba prehod plina plačevati. V totocalciu Rusija - Ukrajina bomo tedaj morali X zamenjati s fiksnim 1. Ta projekt, ki ga je Schröeder začel še kot kancler, je seveda izredne važnosti tudi za Nemce. Nemčija uvaža iz Rusije več kot tretjino vsega plina, ki prihaja iz tujine. In projekt je važen za celotno zahodno Evropo, ki iz Rusije uvaža 25% vsega tujega plina. 80% ruskega plina, ki je namenjen v Evropo, gre skozi Ukrajino. Potemtakem ni več nobena skrivnost, zakaj je Schröeder v zadnjih mesecih postal tako zagret Putinov navijač. Na novem mestu bo namreč pomembno vplival na dotok energije v svojo Nemčijo in celotno Evropo.

Gospa Merkel pa je mislila, da se ga je končno znebila. Utvara pa taka. Schröeder bo s prijateljem Vladimirom še naprej nagajal novi nemški železni lady. In zanimivo bo opazovati, kako se bo konservativna nemška kanclerka prikupila Bushu in njegovi naftni politiki, ko jo bo v ozadju nedvomno brzdal prav filoruski Schröeder.

Ah, kaj ko je Schröederju fantapolitika tako všeč...

Andrej Černic

Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

Obsežen anticiklon, ki je zaobjel večji del Evrope, bo tudi v prihodnjih dneh zagotovil stanovitno vreme.

ČETRTEK, 12. januarja 2006:

Pretežno jasno bo. Zjutraj se bosta na Trbiškem lahko pojavili megla ali nizka oblačnost. Na obali in v vzhodnih predelih bo pihala zmerna burja.

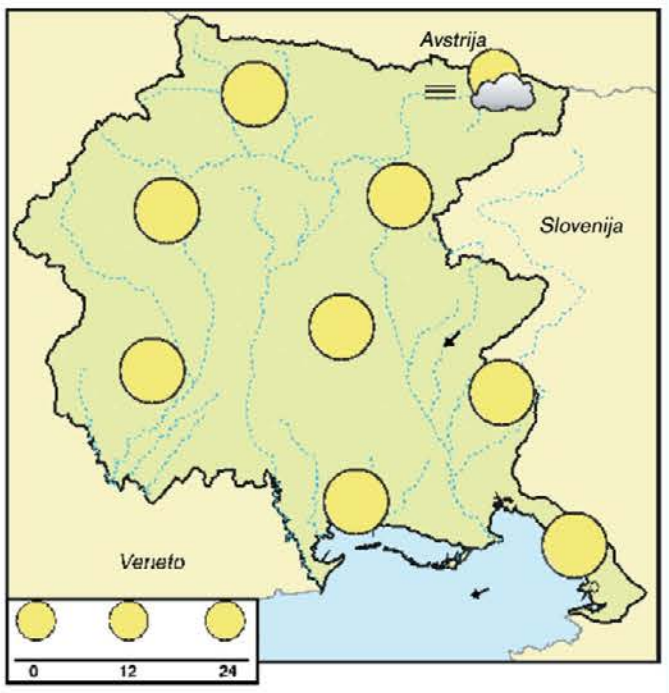

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	-4/0	2/5
Najvišja temperatura (°C)	8/10	8/10
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	-1	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-4	

PETEK, 13. januarja 2006:

Pretežno jasno bo. Zjutraj se bosta na Trbiškem lahko pojavili megla ali nizka oblačnost. Na obali in v vzhodnih predelih bo pihala zmerna burja.

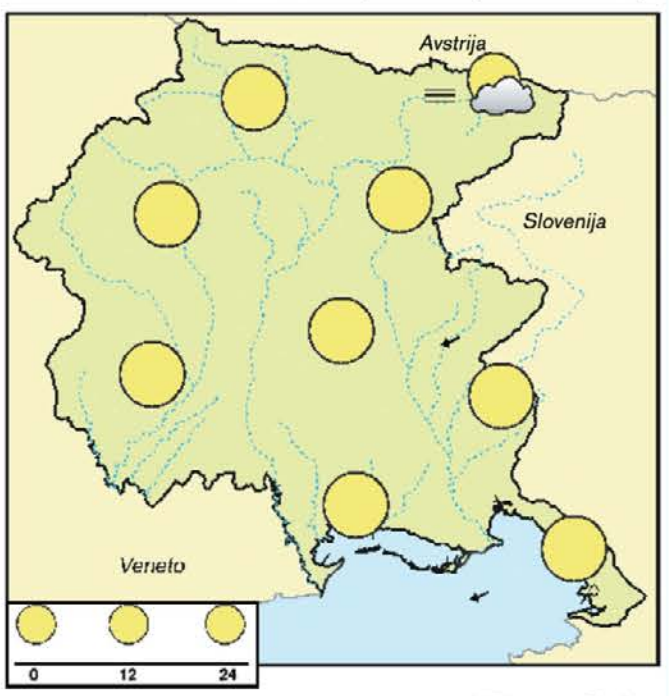

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	-4/0	2/5
Najvišja temperatura (°C)	6/9	6/9
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	-2	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-5	

OBETI:

V soboto se bo nadaljevalo lepo vreme.

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk

www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

VABILO Od 21. do 29. junija 2006

Potovanje z Novim glasom v Armenijo

Novi glas vabi v letu 2006 na potovanje v Armenijo. Večji del Armenije leži na Malem Kavkazu, na kavkaškem pogorju na višini 1000-1200 m nadmorske višine. Razprostira se na površini 29.800 kvadratnih kilometrov in ima nekaj manj kot tri milijone prebivalcev, med njimi največ Armencev, Azerov in Rusov. Po razpadu Sovjetske zveze je Armenija dosegla priznanje neodvisnosti leta 1993. Od tedaj so se njene meje odprle svetu.

Armenska prestolnica Erevan

Zgodovina Armenije se začenja že v 5. stoletju pr. Kr. Prestolnica Erevan pa je bila ustanovljena kot mesto (Erebuni) že 782 pr. Kr. Vladala je nad ozemljem Srednje Anatolije do Kaspijskega jezera ter mejila na Iran in Severni Kavkaz.

Krščanstvo se je začelo okrog leta 300 po Kr. s spreobrnjenjem kralja Tiridata III., ko je začel z misijonskim delovanjem sv. Gregor Razsvetljitelj (leta 240-332) v tedaj prestolnem mestu Echmiadzin (Ečmijazin). Menih sv. Mešrop (+379) je izumil armenski črkopis in abecedo ter postavil temelje armenskemu jeziku. Poglavar armenske Cerkve nosi naslov Katolikos. Armenci so se skozi stoletja, obdani od muslimanov, ohranili kristjani. Pretrpeli so številna preganjanja, zadnji genocid so povzročili Turki leta 1915, ko je nasilne smrti umrlo okrog pol drug milijon Armencev. Veliko Armencev živi v treh sosednjih državah. Več milijonov pa jih živi po svetu, zlasti v Franciji in ZDA.

Potovanje z Novim glasom bo z letalom z ronškega letališča preko Münchna do Erevana in nazaj po isti poti. Na tem devetdnevnem potovanju od 21. do 29. junija bomo spoznali nov svet vzhodne kulture in tradicije, ki je različna od naše, toda zaradi boja za lastni obstoj zelo podobna.

Med potovanjem po Armeniji si bomo ogledali več zanimivih mest, krajev in spomenikov in značilnosti iz armenske zgodovine, znamenite samostane, utrdbe in gradove, predkrščanski tempelj v Garni, prestolnico Erevan, patriarhalni sedež v Echmiadzinu, samostan ob jezeru Sevan, samostan Noravank, od koder je pogled na biblijsko goro Ararat, ki pa se dviga v Turčiji, mesti Garni in Geghard ter druge značilne postojanke. Armenija je zelo slikovita zaradi svojih gora, dolin, gozdov in jezer. Vse se razteza na visoki kavkaški planoti od 1200 do 2000 m nadmorske višine.

Vsak udeleženec potuje z osebnim potnim listom, ki mora biti veljaven še vsaj šest mesecev od datuma potovanja. Pri vpisu se plača akontacija 150,00 evrov. Vpisuje se na uredništvih oz. upravi v Gorici in Trstu. Potovanje bo izvedeno ob prijavi vsaj 25 oseb. Vsak udeleženec prejme tudi spored potovanja. Pohitite z vpisom, ne bo vam žal potovanja na Mali Kavkaz, kjer je veliko naravnih lepot in novih spoznanj. Pričakujemo vas čim prej!

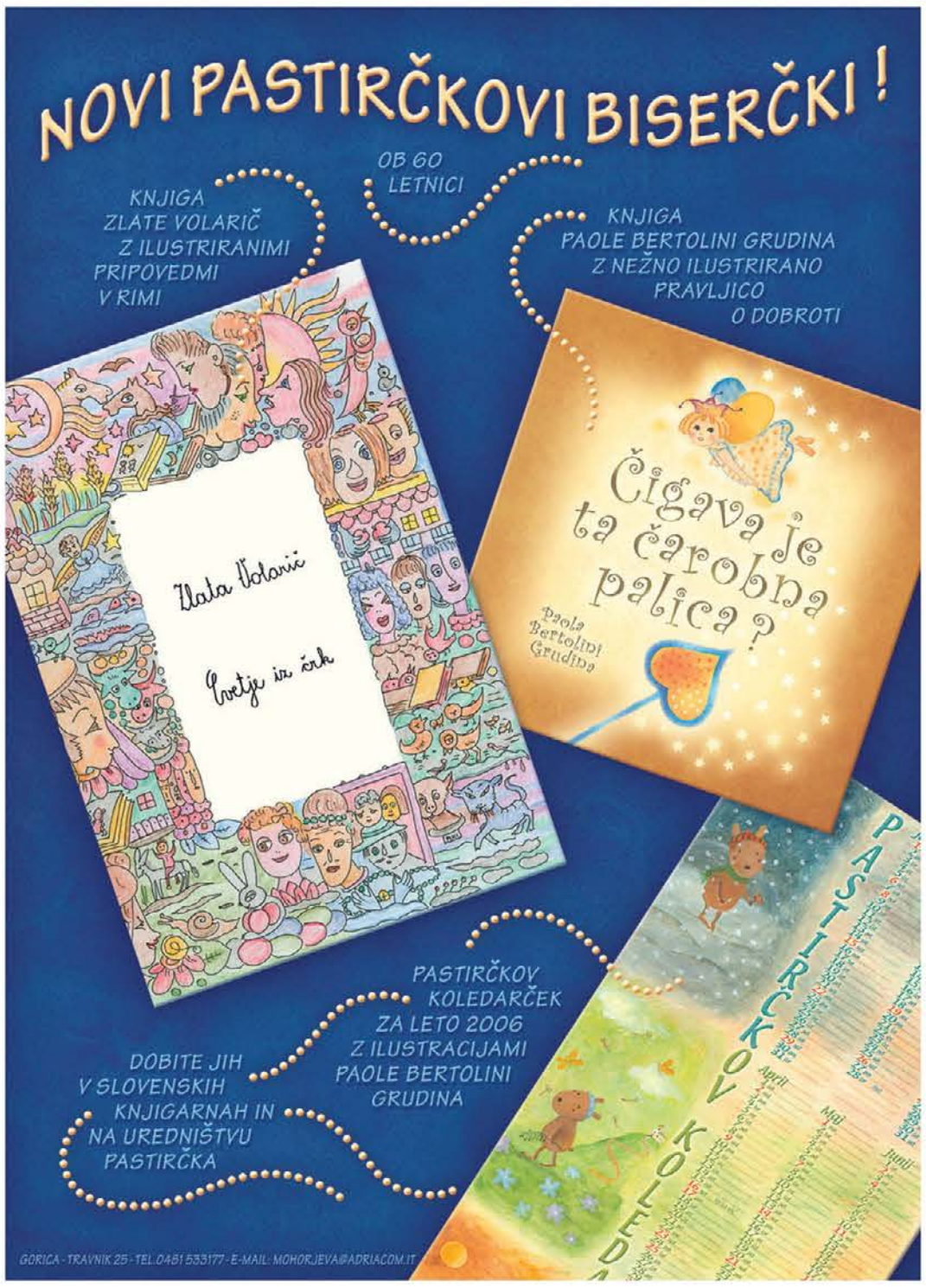

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE NANJ IN PRIDOBI NOVEGA NAROČNIKA!

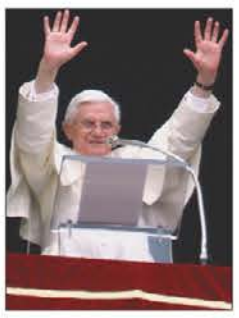

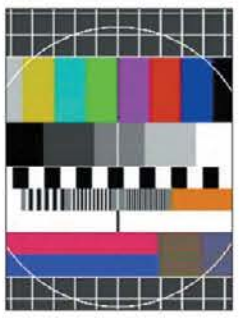

POSAMEZNA ŠTEVILKA:
1,00 evro

LETNA NAROČNINA 2006:
Italija: 45,00 evrov
Slovenija: 48,00 evrov
Inozemstvo: 85,00 evrov

Naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2006 do 31. januarja 2006, bodo sodelovali pri žrebanju za eno brezplačno potovanje z Novim glasom v Armenijo, ki bo predvidoma v drugi polovici meseca junija 2006.

Obenem si bodo lahko izbrali v dar eno izmed knjig Goriške Mohorjeve družbe s seznama, ki ga bodo prejeli na dom skupno s poštno položnico.

Novi naročniki in naročniki, ki bodo pridobili novega naročnika, bodo prejeli še dodaten knjižni dar.

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 548276 / uprava@noviglas.it
TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it